

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

ફોર્મ્યુલા વન વલ્ડ ચમ્પ્યનશીપ લી.

વિ.

આવકવેરા કમિશનર, આંતરરાષ્ટ્રીય કરવેરા – ૩,

દિલ્લી તથા અન્ય એક.

(દિવાની અપીલ ક્રમાંક ૩૮૪૯ સન ૨૦૧૭)

એપ્રિલ ૨૪, ૨૦૧૭

[એ. કે. સિકરી અને અશોક ભૂષણ, ન્યાયાધીશો.]

આવકવેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧:

ધારા ૧-૯૫ – બિનનિવાસીઓ પર સ્ત્રોત કર કપાત – અપીલકર્તાઓ – એફઓડબ્લ્યુસી, યુકે કંપની (એનઆરઆઈ), એ જયપી સ્પોર્ટ્સ, ભારતીય એકમ સાથે રેસ પ્રમોશન કરાર (આરપીસી) કર્યો –: ભારત ખાતે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટમાં ફોર્મ્યુલા વન ગ્રાન્ડ પ્રિક્સ ઑફ ઇન્ડિયા ઇવેન્ટનું આયોજન, સંચાલન અને પ્રચાર કરવાની હક્કો જયપીને યુએસ\$ ૪૦ મિલિયનના પ્રતિફળે આપવાના – કલમ પના અર્થમાં એફઓડબ્લ્યુસીનું ભારતમાં કોઈ સ્થાયી સ્થાપન હોય તો – જયપી પાસેથી એફઓડબ્લ્યુસીને પ્રાપ્ત થયેલ અથવા પ્રાપ્ત થનાર પ્રતિફળ, જો ધારા ૧૯૫ હેઠળ સ્ત્રોતે કરને આધીન હોય – ઠરાવાયું: એફઓડબ્લ્યુસી વ્યાપારી અધિકાર ધારક (સીઆરએચ) છે – બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ એ એક નિશ્ચિત સ્થળ છે જ્યાં એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપના સંચાલનની વ્યાપારી/આર્થિક પ્રવૃત્તિ હાથ

ઘરવામાં આવી હતી, અને તે ભારતમાં વિદેશી ઉદ્યોગ-એફઓડબ્લ્યુસીનું આભાસી પ્રક્ષેપણ હતું - ભૌતિક સ્થાનના સ્વરૂપમાં વ્યવસાયનું નિશ્ચિત સ્થળ - બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ, એફઓડબ્લ્યુસીના નિયંત્રણ અને ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ હતું જેના માધ્યમથી તેણે વ્યવસાય કર્યો, ભલે તે ટૂંકી અવધિ માટે હોય - તેથી, એફઓડબ્લ્યુસીનું ભારતમાં સ્થાયી સ્થાપન હતું - કરપાત્ર ઘટના ભારતમાં બની હતી અને બિનનિવાસી એફઓડબ્લ્યુસી ભારતમાં કમાયેલી આવક પર ભારતમાં કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે - કારણ કે આરપીસી હેઠળ જયપી દ્વારા એફઓડબ્લ્યુસીને કરવામાં આવેલી ચૂકવણીઓ બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ ખાતેના સ્થાયી સ્થાપન મારફતે એફઓડબ્લ્યુસીની વ્યાવસાયિક આવક હતી અને તેથી કરપાત્ર હતી, જયપી દ્વારા ૧૯૫ હેઠળ ચૂકવાયેલ રકમમાંથી યોગ્ય કપાત કરવા માટે બંધાયેલ હતું - જિ કરાધાન નિવારણ કરાર (ભારત અને યુનાઇટેડ કિંગડમ વચ્ચે) - કલમ ૫

હિગુણ કરવેરા નિવારણ કરાર (ભારત અને યુનાઇટેડ કિંગડમ વચ્ચે):

કલા. ૫ - સ્થાયી સ્થાપના - શું સ્થાયી સ્થાપના બને છે - સમજાવ્યું.

કલમ ૫ - કાયમી સ્થાપના - પૂર્ણ થવાની શરતો - ઠરાવ્યું: પૂર્ણ થવાની દ્વિવિધ શરતો એ છે કે વ્યવસાયનું એક સ્થિર સ્થાન અસ્તિત્વમાં હોવું; અને તે સ્થાન દ્વારા ઉદ્યોગનો વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવતો હોવો.

એફઓડબ્લ્યુસી અને જયપી દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલો નામંજૂર કરતાં અને આવક વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલનો નિકાલ કરતાં, અદાલતે

નિર્ધારિત થયું:

૧.૧ ઢિ કરવેરા નિવારણ કરારની કલમ ૫ મુજબ, સ્થાયી સ્થાપના એવો નિશ્ચિત વ્યવસાય સ્થળ હોવો જોઈએ કે જેના ઢ્વારા કોઈ ઉદ્યોગનું વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવે. કલમપની ઉપકલમો (૧), (૨) અને (૩)નું સંયુક્ત વાચન સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે કલમ ૫(૩)માં જણાવ્યા મુજબ માત્ર સ્થાપનાના કેટલાક ચોક્કસ પ્રકારો જ બહાર રાખવામાં આવ્યા છે, જે પી.ઈ. ગણાશે નહીં. અન્યથા, ઉપકલમ (૨)માં 'સમાવેશ કરે છે' એવો શબ્દપ્રયોગ કરવામાં આવ્યો છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે તેમાં નિર્દિષ્ટ કરાયેલા સ્થળોને જ માત્ર પી.ઈ. તરીકે ગણવાના નથી, પરંતુ આવા પી.ઈ.ની યાદી પૂર્ણ નથી. કોઈ અન્ય એવી સ્થાપનાને, જેનો ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી, તેમાં સમાવવા માટે ઉપકલમ (૧)માં નક્કી કરાયેલ આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ થવી જરૂરી છે. જે બે શરતો પૂર્ણ થવી જરૂરી છે, તે આ છે: (૧) નિશ્ચિત વ્યવસાય સ્થળનું અસ્તિત્વ; અને (૨) તે સ્થળ ઢ્વારા કોઈ ઉદ્યોગનું વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવતું હોવું. [ફકરો(૨૦૭-સી~એફ)]

૧.૨ બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ એક નિશ્ચિત સ્થળ છે. આ સર્કિટ પરથી ગ્રાન્ડ પ્રી સહિત વિવિધ રેસો યોજવામાં આવે છે, જે નિઃસંદેહ આર્થિક/વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ છે. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને તેની સંકળાયેલ સંસ્થાઓ પાસે રહેલા વાણિજ્યિક અધિકારોનો જે રીતે લાભ લેવામાં આવ્યો છે, તેમજ એક તરફ

એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને તેના સહયોગીઓ અને બીજી તરફ જયપી વચ્ચેની સમગ્ર વ્યવસ્થાને ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી છે. વિવિધ કરારોને એકબીજાથી અલગ પાડીને જોવામાં આવી શકતા નથી. તેમનું સમૂહરૂપે વાચન કરવાથી પક્ષકારો વચ્ચેનો વાસ્તવિક વ્યવહાર સ્પષ્ટ થશે. આવી દૃષ્ટિ અપનાવવી મૂળભૂત રીતે જરૂરી છે જેથી એ જાણી શકાય કે કાર્યક્રમ પર વાસ્તવિક અને પ્રબળ નિયંત્રણ કોનું હતું, અને તેના દ્વારા આ પ્રશ્નનો ઉત્તર મળી શકે કે શું બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ હતી અને શું તેણે ત્યાંથી કોઈ વ્યવસાય કર્યો હતો કે નહીં. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપી વચ્ચેના સંબંધનું સંપૂર્ણ ચિત્ર મેળવવા તથા એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની ભૂમિકાનું વાસ્તવિક સાર સમજવા માટે સમગ્ર વ્યવસ્થાને એકંદરે જોવાની અવિભાજ્ય પ્રાસંગિકતા છે. [પરા ૬૭] ૧.૩ કરારનું વડી અદાલતે નિખાલસ રીતે વિશ્લેષણ કર્યું હતું. વડી અદાલતે યોગ્ય રીતે નિષ્કર્ષ આપ્યો કે કાર્યક્રમનો સમયગાળો મર્યાદિત દિવસોનો હોવા છતાં, અને સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને તેના કર્મચારીઓ મારફતે પૂર્ણ પ્રવેશ ઉપલબ્ધ હતો, તેથી કેટલા દિવસો સુધી એવો પ્રવેશ હતો તે કોઈ ફરક પાડી શકતું નથી. [પરા ૬૮, ૭૦] [૨૧૦-બી; ૨૧૨-ઈ-એફ]

૧. ૪ એફઓડબલ્યુસી વ્યાવસાયિક અધિકારધારક (સીઆરએચ) છે. આ અધિકારોનો ઉપયોગ એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપના આયોજન સાથે કરી શકાય છે, જે વિવિધ દેશોમાં આયોજિત થાય છે. આ ચેમ્પિયનશિપ ભારત ખાતે પણ યોજવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. આવી સ્પર્ધાઓના આયોજન હાથ ધરવા માટે પ્રથમ

આવશ્યકતા એ છે કે આ હેતુ માટે ટ્રેક હોવો જોઈએ. ત્યારબાદ, સ્પર્ધામાં ભાગ લેનારી ટીમોની જરૂર પડે છે. બીજી આવશ્યકતા એ છે કે ટ્રેકની આસપાસ બનાવવામાં આવેલ સ્થાનો પરથી આવી સ્પર્ધાઓ જોવામાં રસ ધરાવતા જનતા/દર્શનાર્થીઓ પણ હોવા જોઈએ. ફરીથી, આવા કાર્યક્રમોમાં આવકમાં વધારો કરવા માટે જાહેરાતો, માધ્યમ અધિકારો વગેરે પણ રહેશે. ઉપરોક્ત તમામ પ્રવૃત્તિઓ માટે એક્ઝોડબલ્યુસી અને તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓ જવાબદાર રહી છે. કોનકોર્ડ કરાર એક્ઝાઈએ, એક્ઝોએ અને એક્ઝોડબલ્યુસી વચ્ચે કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા માત્ર એક્ઝોડબલ્યુસી ૧૦૦ વર્ષ માટે વ્યાવસાયિક અધિકારધારક બની નહોતી, પરંતુ આ કરારે એવી ટીમોના ભાગ લેવાનું પણ સક્ષમ બનાવ્યું કે જેઓ દર વર્ષે દરેક કાર્યક્રમ માટે એક્ઝાઈએ ચેમ્પિયનશિપમાં આવા ભાગ લેવાને સંમત થઈ હતી અને દરેક કાર્યક્રમમાં બે કાર સાથે ભાગ લેવાનું સ્વીકાર્યું હતું. એક્ઝાઈએએ કાર્યક્રમો યોજાય તેની ખાતરી કરવાનો ઉપક્રમ કર્યો અને એક્ઝોડબલ્યુસી એ, સીઆરએચ તરીકે, કાર્યક્રમ પ્રોત્સાહકો સાથે કરારો કરવા અને આવા કાર્યક્રમોનું ચજમાનપદ સંભાળવાનો ઉપક્રમ કર્યો. જાહેરાત, માધ્યમ અધિકારો વગેરે સહિત તમામ સંભવિત વ્યાવસાયિક અધિકારો અને પેડોક બેઠકો વેચવાનો અધિકાર પણ એક્ઝોડબલ્યુસી અને તેની સહયોગી સંસ્થાઓએ પોતાના હસ્તે ધારણ કર્યો હતો. તેથી, પોતાના વ્યવસાયના ભાગરૂપે, એક્ઝોડબલ્યુસી (તેમજ તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓએ) ભારતમાં ઉપરોક્ત વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરી હતી. [પરા ૭૩]

[૨૧૪-એક્ઝ-જી; ૨૧૫- એ-સી]

૧)૧.૫ એવું કહી શકાય નહીં કે રેસો યોજવાની જવાબદારી અને પ્રશ્નાસ્પદ ઇવેન્ટ

પર સંપૂર્ણ નિયંત્રણ જેપીની પાસે હતું. માત્ર એટલું કે ટ્રેકનું નિર્માણ જેપીએ પોતાના ખર્ચે કર્યું હતું, તેનાથી કોઈ પરિણામ નીકળતું નથી; તેની માલિકી અથવા જેપી દ્વારા અન્ય ઇવેન્ટોનું આયોજન કરવું પણ અસંગત છે. પરીક્ષણ એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપના સંચાલન સુધી અને તે અવધિ દરમિયાન ટ્રેક પરના નિયંત્રણ સુધી મર્યાદિત છે. ઉપરોક્ત બાબત સંબંધે પક્ષકારો વચ્ચેની વિશિષ્ટ વ્યવસ્થા, જેને ફોલ્ક અને જેપીએ નિષ્ફળતાપૂર્વક અવગણવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, હકીકતમાં તેમના વિરુદ્ધ ગઈ છે. એવું કહી શકાય નહીં કે ચેમ્પિયનશિપના સંચાલનમાં ફોલ્કની કોઈ ભૂમિકા નહોતી અને ચેમ્પિયનશિપના એક રાઉન્ડ તરીકે ઇવેન્ટનું આયોજન કરવાની મંજૂરી આપતા તેની ભૂમિકા સમાપ્ત થઈ ગઈ હતી. વધુમાં, એવું પણ કહી શકાય નહીં કે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ ફોલ્કના નિયંત્રણ હેઠળ અને તેના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ નહોતું. નિઃસંદેહ, આ ઇવેન્ટોના સીઆરએચ તરીકે ફોલ્ક આ અધિકારોનો, જેમાં બૌદ્ધિક સંપદા અધિકારોનો પણ સમાવેશ થાય છે, વ્યાપારિક ઉપયોગ કરવાના વ્યવસાયમાં છે. તેમ છતાં, આ બધું માત્ર આ રેસોના વાસ્તવિક આયોજનથી અને ઉક્ત રેસોમાં ફોલ્કની સક્રિય ભાગીદારીથી, સર્કિટ સુધીની પહોંચ અને તેના નિયંત્રણ સાથે જ શક્ય બન્યું હતું. [પરિણેદ ૭૪, ૭૫] [૨૧૭-બી-ઈ] ૧.૬ બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ માત્ર એક સ્થિર સ્થળ જ નથી જ્યાં એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપ યોજવાની વાણિજ્યિક/આર્થિક પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવામાં આવી હતી, પરંતુ સ્પષ્ટપણે એ પણ જણાય છે કે તે આ દેશની ધરતી પર વિદેશી ઉદ્યોગ, નામે ફોર્મ્યુલા-૧ (ફોલ્ક),નું વર્ચ્યુઅલ પ્રતિબિંબ હતું. પી.ઈ.માં ત્રણ લક્ષણો હોવા જોઈએ: સ્થિરતા, ઉત્પાદકતા અને આધારિતતા. વર્તમાન કેસમાં તમામ લક્ષણો હાજર છે.

વ્યવસાયના સ્થિર સ્થળ તરીકે ભૌતિક સ્થાન, એટલે કે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ, ફોલ્કના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ હતું, જેના માધ્યમથી તેણે વ્યવસાય કર્યો હતો. કાનૂનની સોંદર્યદષ્ટિ અને કરવિધાના ન્યાયશાસ્ત્રથી કોઈ શંકા રહેતી નથી કે કરપાત્ર ઘટના ભારતમાં ઘટી છે અને અનિવાસી ફોલ્ક આ ધરતી પર કમાયેલ આવક અંગે ભારતમાં કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે. [પરિષ્કેદ ૭૬] [૨૧૭-એફ-એચ; ૨૧૮-એ]

આવકવેરા કમિશનર, એ.પી.-૧ વિ. વિશાખાપટ્ટણમ પોર્ટ ટ્રસ્ટ (૧૯૮૩) ૧૪૪ આઈટીઆર ૧૪૬ - મંજૂર.

ફિલિપ બેકર ક્યુ.સી. દ્વારા લખાયેલ આવક અને મૂડી પરની ઓઈસીડી મોડલ કર પરિસંમતિ અંગેની એક માર્ગદર્શિકા નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

૧. ૭ અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ ની વ્યાખ્યા અંગે, એ બાબતે કોઈ વિવાદ રહી શકતો નથી કે જે વ્યક્તિ બિનનિવાસીને ચુકવણી કરે છે, તે વ્યક્તિ પર આવી ચુકવણીઓ પર અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ કર કપાત કરવાની ફરજ આવે છે. વડી અદાલતે યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું હતું કે જયપી દ્વારા આર.પી.સી. હેઠળ }'ઓડબ્લ્યુસી ને કરાયેલ ચુકવણીઓ બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ ખાતે પી.ઈ. મારફતે }'ઓડબ્લ્યુસી ની વ્યવસાય આવક હતી અને તેથી તે કરલાયક હતી; પરિણામે, જયપી અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ ચૂકવેલ રકમોમાંથી યોગ્ય કપાત કરવા માટે બંધાયેલ હતો. જોકે, એ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુસી ની આવકનો ફક્ત તે જ ભાગ, જે જણાવેલ પી.ઈ. ને અનુસંગી છે, }'ઓડબ્લ્યુસી ની વ્યવસાય આવક તરીકે ગણાશે અને આવકમાંથી કપાત પણ ફક્ત એટલા જ

ભાગની અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ કરવાની આવશ્યકતા હતી. આ સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે ભલે કર કપાત કરવાની ફરજ હોય, તે ફરજ ફક્ત આવકના તે યોગ્ય ભાગ સુધી મર્યાદિત છે જે ભારતમાં કરલાયક છે, અને અન્ય એવી ચુકવણીઓ અંગે કે જેમાં કોઈ કર ચૂકવવાનો નથી, અધિનિયમની કલમ ૧૯૫(૨) હેઠળ આશ્રય લેવો પડે. મૂલ્યાંકન આદેશ પસાર કરતી વખતે, જણાવેલ પાસાઓ પર નિર્ણય કરવો આકલન અધિકારીનું કાર્ય રહેશે; એટલે કે, ભારતમાં એફ.ઓ.ડબ્લ્યુસી ની કેટલી વ્યવસાય આવક પી.ઈ. ને અનુસંગી છે અને કરલાયક બને છે. [પેરા ૭૭, ૭૮] [૨૧૮-સી-એફ]

જી.ઈ. ઇન્ડિયા ટેકનોલોજી સેન્ટર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. આવકવેરાના કમિશનર અને અન્ય. [૨૦૧૦] ૧૦ એસ.સી.આર.

૧૧૪૨ : (૨૦૧૦) ૧૦ એસ.ઈ.સી. ૨૯ – પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

ટેક્નિકલ (સેન્ડરિયન) બીએચડી. વિ. આવકવેરા કમિશનર. (૧૯૯૬) ૨૨૨ આઈ.ટી.આર. ૫૫૧ (એડવાન્સ રૂલિંગ્સ માટેની પ્રાધિકરણ, ભારત); કેપ્યુટી કમિશનર ઓફ આવકવેરા વિ. સબસી ઓફશોર લિ. (૧૯૯૮) ૬૬ આઈ.ટી.ડી. ૨૯૬ (આવકવેરા અપીલીય અધિકરણ, મુંબઈ); યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. આઝાદી બચાવો આંદોલન અને અન્ય [૨૦૦૩] ૪ સપ્લ. એસ.સી.આર. ૨૨૨ : ૨૦૦૪ (૧૦) એસ.સી.સી. ૧: ૨૦૦૩ (૨૬૨) આઈ.ટી.આર. ૭૦૬; આવકવેરા કમિશનર. આંધ્ર પ્રદેશ વિ. એફવીટી/એસ.

તોશોકુ લિ. , ગુંટર અને અન્ય [૧૯૮૧] એસ.સી.આર. ૫૮૭: (૧૯૮૦) સપ્પ. એસ.સી.સી. ૬૧૪ : ૧૯૮૧એ.આઈ.આર.૧૪૮; મગનભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ વગેરે

વિ. યુનિયન ઑફ ઈન્ડિયા અને અન્ય એક [૧૯૬૯] ૩ એસ.સી.આર. ૨૫૪; કોલંબિયા સ્પોર્ટ્સવેર કંપની વિ. ડિરેક્ટર ઑફ ઇનકમ ટેક્સ, બેંગલોર [૨૦૧૨] ૭ એસ.સી.આર. ૧૮૭ – નો સંદર્ભ લેવાયો.

ટ્રાન્સવાલ એસોસિયેટેડ હાઇડ એન્ડ સ્કિન મર્ચન્ટ્સ (પીટીવાય) લિ. (૧૯૬૭) ૨૯ એસ.એ.ટી.સી. ૯૭ (અપીલ અદાલત, બોત્સ્વાના); જ્યોર્જેસ સિમેનોન (૧૯૬૫) ૪૪ ટી.સી. (યુએસ) ૮૨૦ (યુએસ કર અદાલત); જોસેફ ફાઉલર વિ. એમ.એન.આર. (૧૯૯૦) ૯૦ ડી-ટી.સી. ૧૮૩૪; (૧૯૯૦) ૨ સી.ટી.સી. ૨૩૫૧ (કેનાડાની કર અદાલત); એન્ટવર્પ અપીલ અદાલત, તારીખ ફેબ્રુઆરી ૬, ૨૦૦૧નો નિર્ણય, ૨૦૦૧ ડબ્લ્યુટીડિ ૧૦૬-૧૧ માં નોંધાયેલ; આવકવેરા અપીલો નં.

૧૯૯૭-૯૮ ના ૭૫૯/કેબી થી ૭૬૧/કેબી (ટારોમ એસએ), (૧૯૯૮) પીટી.ડી (ટ્રિબ.) ૩૭૪૯ (આવકવેરા અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ, પાકિસ્તાન); કમિશનર ઑફ ઇન્ટરનલ રેવન્યુ વિ. કોન્સોલિડેટેડ પ્રીમિયમ આયર્ન ઓર્સ લિ. (૧૯૫૬) ૨૬૫ એફ ૨ડી. ૩૨૦; લોઅર ટેક્સ અદાલત ઑફ ધ હેગ, સપ્ટેમ્બર ૧૦, ૧૯૯૦, (૧૯૯૧) ટેક્સ નોટ્સ ઇન્ટલ. ૧૬૧; વિલિયમ ડડની વિ. આર (૧૯૯૯) ૯૯ ડીટીસી ૧૪૭; બુન્ડર્સફિનાન્ઝહોફ. ફેબ્રુઆરી ૩, ૧૯૯૩, આઈઆર ૮૦-૮૧૧૯૧, આઈએસટીઆર ૧૯૯૩, પૃષ્ઠ ૨૨૬ (૧૯૯૩) બીએસટી બ્લ., ૨, ૪૬૨; બાડેન-વ્યુર્ટેમ્બર્ગની લોઅર ટેક્સ અદાલતનો નિર્ણય, મે ૧૧, ૧૯૯૨, નિર્ણય ક્રમાંક ૩૬ ૩૦૯/૯૧, આરઆઈડબલ્યુ ૧૯૯૩, ૮૧, આઈએસટીઆર ૧૯૯૨, પૃષ્ઠ ૧૦૪; નવેમ્બરના નિર્ણય

૧૦, ૧૯૯૮, (૧૯૯) રેવ્યૂ દ ક્રોઆ ફિસ્કલ, નં. ૨૫, ટિપ્પણી .. ૫૦૩,
(૧૯૯૮) ૧ આઈ.ટી.એલ.આર. ૮૫૭ માં અનુવાદ સાથે અહેવાલિત; ૧૫
ફેબ્રુઆરી, ૧૯૮૦ ના કુર દ કસેશન (૧૯૮૦) જે.એલ. દ ક્રોઈ ફિસ્કલ ૩૨૧; સેપેટ
વિ. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ધ હોમ ડિપાર્ટમેન્ટ ૨૦૦૩ (૩) ઓલ ઈ.આર. ૩૦૪;
યુનિવર્સલ ફર્નિચર ઇન્ડ. એ.બી. વિ. ગવર્નમેન્ટ ઓફ નોર્વે (સ્ટાવાનરેર અદાલત,
કેસ ક્રમાંક ૯૯-૦૦૪૨૧, તા. ૧૯-૧૨-૧૯૯૯, જેનો ઉલ્લેખ અન્ધાર્ડ મિલર અને
દ્વારા લખાયેલ પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ ઇન્ટરનેશનલ ટેક્સેશનમાં કરવામાં આવ્યો છે
· લિન ઓટ્સ, ૨૦૧૨); જોઝેફ ફાઉલર વિ. હર મેજેસ્ટી ધ ક્વીન ૧૯૯૦ (૨)
સીટીસી ૨૩૫૧ – નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

' કલાઉસ વોગેલ દ્વારા રચાયેલ દ્વિ કરાધાન સંમેલનો ગ્રંથનો ઉલ્લેખ કરવામાં
આવ્યો.

કેસ કાનૂન સંદર્ભ

(૧૯૯૮) ૬૬ આઈ.ટી.ડી. ૨૯૬ નો પેરા ૨૮ માં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો
[૨૦૦૩] ૪ સપ્લ્. એસ.સી.આર. ૨૨૨ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો પરિચ્છેદ
૪૯

(૧૯૮૧) એસ.સી.આર. ૫૮૭ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો ફકરો ૫૧

૧૧?૬૯] ૩ એસ સી આર ૨૫૪ ઉલ્લેખિત પેરા ૫૫

[૨૬યુ૧૨] ૭ એસસીઆર ૧૮૭ ઉલ્લેખિત પરા ૫૫

(૧૯૯૬) ૨૨૨ આઈ.ટી.આર. ૫૫૧ મંજૂર ફકરો ૭૬

(૨૦૧૦) ૧૦ એસ.સી.આર. ૧૧૪૨ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો પરિચ્છેદ

૭૭, ૭ નાગરિક અપીલ અધિકારક્ષેત્ર : નાગરિક અપીલ ક્રમાંક, ૩૮૪૯ /૨૦૧૭
નવી દિલ્હીની દિલ્હી વડી અદાલત દ્વારા રિટ અરજી (સિવિલ) ક્રમાંક ૨૦૧૬ ની
૯૫૦૯ માં તા. ૩૦.૧૧.૨૦૧૬ ના રોજ આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને
આદેશમાંથી.

મુકુલ રોહતગી, એડવોકેટ જનરલ, દુશાંત દવે, એસ. ગણેશ અરવિંદ પી. દાતાર,
પરિષ્ક વકીલો, પર્સી પારડીવાળા, સુશ્રી અનુરાધા દત્ત, સુશ્રી ફેરેશ્તે ડી. સેઠના,
સચિત જોલી, ગૌતમ સ્વરૂપ, અમેયા પંત, સુશ્રી બી. વિજયલક્ષ્મી મેનન,
કમલદીપ દયાલ, અંકુર સૈંગલ, તુષાર બક્ષી, સુશ્રી દિક્ષા રાય, ડી.એલ. ચિદાનંદ,
રૂપેશ કુમાર, એચ.આર. રાવ, જી.સી. શ્રીવાસ્તવ, શ્રીમતી અનિલ કટિયાર, ઈ. સી.
અગ્રવાલા શિખિલ સુરી, શિવ કુમાર સુરી, સુશ્રી વિનતિ ભોલા, હાજર રહેલા
પક્ષકારો માટેના વકીલો.

અદાલતનો ચુકાદો નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો હતો

એ. કે. સિકી, ન્યાયાધીશ.

પરિચય

૧. આ અપીલો ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ લિમિટેડ (આગળ
'એફઓડબ્લ્યુસી' તરીકે ઉલ્લેખિત), જયપી સ્પોર્ટ્સ ઇન્ટરનેશનલ લિમિટેડ
(સંક્ષેપમાં, 'જયપી') અને ભારત સંઘ (આગળ 'રાજસ્વ' તરીકે ઉલ્લેખિત) દ્વારા
દાખલ કરવામાં આવી છે. આ બધી અપીલોમાં, વડી અદાલત દ્વારા તા. નવેમ્બર
૩૦, ૨૦૧૬ના રોજ આપવામાં આવેલા ચુકાદાને પડકારવામાં આવ્યો છે, જેના
દ્વારા એફઓડબ્લ્યુસી, જયપી અને રાજસ્વ દ્વારા પ્રસ્તુત ત્રણ રિટ અરજીઓનો

નિર્ણય કરવામાં આવ્યો છે.

૨. આ મામલો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપી દ્વારા અગ્રિમ નિર્ણય પ્રાધિકરણ (એ.એ.આર.) સમક્ષ અરજીઓ દાખલ કરવાથી ઉદ્ભવ્યો હતો. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ જયપી સાથે ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના તારીખનો 'રેસ પ્રમોશન કોન્ટ્રાક્ટ' (આર.પી.સી.) કર્યો હતો, જેના દ્વારા જયપીને યુ.એસ. \$ ૪૦ મિલિયનના પ્રતિફળ બદલ ફોર્મ્યુલા વન ગ્રાં પ્રી ઓફ ઇન્ડિયા કાર્યક્રમનું આયોજન કરવા, મંચસ્થ કરવા અને પ્રોત્સાહિત કરવાનો હક આપવામાં આવ્યો હતો. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપી તેમજ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપીની સમૂહ કંપનીઓ વચ્ચે કેટલાક અન્ય કરારો પણ કરવામાં આવ્યા હતા, જેના વિગતવાર ઉદ્દેશ યોગ્ય તબક્કે પછી કરવામાં આવશે. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપી દ્વારા એ.એ.આર. સમક્ષ દાખલ કરાયેલ અરજીઓમાં, એ.એ.આર.નો અગ્રિમ નિર્ણય બે મુખ્ય પ્રશ્નો/જિજ્ઞાસાઓ અંગે માંગવામાં આવ્યો હતો:

(૧) શું જયપી પાસેથી ઉક્ત આર.પી.સી.ની શરતો મુજબ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને પ્રાપ્ત થનાર પ્રતિફળની ચુકવણી, યુનાઇટેડ-કિંગડમની સરકાર અને ભારત ગણરાજ્ય વચ્ચે થયેલ 'દ્વિ કરવેરા નિવારણ કરાર' '(ડી.ટી.એ.એ.) ની કલમ ૧૩માં વ્યાખ્યાયિત મુજબ રોયલ્ટી હતી કે નહોતી?; અને

(૨) શું એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને ડી.ટી.એ.એ.ના કલમ પના અનુસંધાને ભારતમાં કોઈ 'કાયમી સ્થાપના' (પી.ઈ.) હતી?

બીજો એક સંબંધિત પ્રશ્ન પણ ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો, એટલે કે,

(૩) શું ભારતની બહાર ફોક્ડને જયપી પાસેથી પ્રાપ્ત થયેલ અથવા પ્રાપ્ત થવાપાત્ર

પ્રતિફળનો કોઈ ભાગ ભારતીય આવકવેરા અધિનિયમ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૧૯૫ હેઠળ સ્ત્રોતે કર કપાતને આધીન હતો કે નહીં (આગળ જઈને જેને 'અધિનિયમ' તરીકે ઓળખવામાં આવ્યું છે).

૩. એ.એ.આર. એ પ્રથમ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપતાં એમ ઠરાવ્યું કે જયપી દ્વારા એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. ને ચૂકવાયેલ અથવા ચૂકવાપાત્ર પ્રતિફળ ડી.ટી.એ.એ. હેઠળ 'રોયલ્ટી' ગણાય છે. બીજા પ્રશ્નનો ઉત્તર એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. ના પક્ષે આપતાં એમ માનવામાં આવ્યું કે ભારતમાં તેની કોઈ પી.ઈ. નહોતી. જ્યાં સુધી અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ ચુકવણીઓને સ્ત્રોતે કરવેરા હેઠળ લાવવાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી એ.એ.આર. એ એવો નિર્ણય આપ્યો કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. ને પ્રાપ્ત થયેલી/પ્રાપ્ત થવાની રકમ રોયલ્ટીના સ્વરૂપની આવક હોવાથી અને તે અંગે ભારતમાં આવકવેરા વિભાગને કર ચૂકવવાની તેની જવાબદારી હોવાથી, જયપી પર એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. ને કરવામાં આવેલી ચુકવણીઓ પર સ્ત્રોતે કર કપાત કરવાની ફરજ હતી. એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને જયપી એ પ્રથમ મુદ્દા અંગેના આ નિર્ણયને વડી અદાલતમાં રિટ અરજીઓ દાખલ કરીને પડકાર્યો અને દલીલ કરી કે આ ચુકવણી ડી.ટી.એ.એ. ના અનુચ્છેદ ૧૩ હેઠળ રોયલ્ટી ગણાશે નહીં. આવકવેરા વિભાગે પણ બીજા મુદ્દા અંગે એ.એ.આર. ના ઉત્તરને પડકારતી રિટ અરજી દાખલ કરી અને એવો અભિગમ લીધો કે ડી.ટી.એ.એ. ના અનુચ્છેદ ૫ મુજબ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. ની ભારતમાં પી.ઈ. હતી અને તેથી તે મુજબ કર ચૂકવવો પાત્ર હતો.

૪. ઉપર ઉલ્લેખ કર્યા મુજબ, આ ત્રણેય રિટ અરજીઓનો નિર્ણય વડી અદાલતે તારીખ નવેમ્બર ૩૦, ૨૦૧૬ ના સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા કર્યો હતો. રસપ્રદ

રીતે, વડી અદાલતે બંને મુદ્દાઓ પર એ.એ.આર.ના નિષ્કર્ષોને પલટાવી દીધા છે. જ્યારે તેણે એવો ઠરાવ કર્યો છે કે આર.પી.સી. હેઠળ જયપી દ્વારા એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને ચુકવાયેલ/ચુકવપાત્ર રકમને રોયલ્ટી તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં, ત્યારે વડી અદાલતના મત મુજબ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નું ભારતમાં પી.ઈ. હતું અને તેથી તે ભારતમાં કરપાત્ર હતું. આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરતી વખતે, વડી અદાલતે આવક વિભાગની આ દલીલ સ્વીકારી નથી કે તે નિર્ભર પી.ઈ. ન હતું. વડી અદાલતે અનુસંગરૂપે એ પણ ઠરાવ કર્યું છે કે અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને ચુકવપાત્ર રકમમાંથી યોગ્ય કપાતો કરવા માટે જયપી બંધાયેલ છે. આ જ કારણસર ત્રણેય પક્ષકારો ફરીથી અમારી સમક્ષ હાજર છે.

૫. એફઓડબલ્યુસી અને જયપી મુજબ, આરપીસી હેઠળ ચૂકવાયેલ પ્રતિફળ પર ભારતમાં કોઈ કર ચૂકવવાનો થતો નથી, કારણ કે તે ન તો રોયલ્ટી છે અને ન જ એફઓડબલ્યુસીનું ભારતમાં કોઈ સ્થાયી સ્થાપન છે. ઉલ્લેખનીય છે કે આરપીસી હેઠળ ચૂકવાયેલ રકમ રોયલ્ટી બનતી નથી એવો વડી અદાલતનો નિષ્કર્ષ આવકવેરા વિભાગે પડકાર્યો નથી. તેથી, મામલાનો તે પાસો અંતિમતા પામી ગયો છે. પરિણામે, અપીલોમાં મુખ્ય પ્રશ્ન સ્થાયી સ્થાપનને સંબંધિત છે.

૬. આ પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવા માટે, મુદ્દા પર અસર ધરાવતા નીચેના તથ્યોનું પુનરાવર્તન કરવું આવશ્યક છે:

૭. ફેડરેશન ઇન્ટરનેશનલ દ લ' ઓટોમોબાઇલ (ટૂંકમાં, 'એફઆઈએ'), એક બિન-નફાકારક સંસ્થા, મોટરિંગ સંસ્થાઓ તથા મોટર કાર વપરાશકર્તાઓના વૈશ્વિક હિતોનું પ્રતિનિધિત્વ કરવા માટે એસોસીએશન ઇન્ટરનેશનલ

ઓટોમોબાઇલ કલબ્સ રેકોર્નસ તરીકે સ્થાપિત કરવામાં આવી છે. એફઆઈએ, વિશ્વની અગ્રણી મોટરિંગ સંસ્થાઓના ફેડરેશન તરીકે અને વિશ્વભરના મોટરસ્પોર્ટ્સ માટેના શાસક મંડળ તરીકે, આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ૧૨૫ દેશોમાં ૨૧ ૩ રાષ્ટ્રીય સભ્ય સંસ્થાઓનો સમાવેશ કરે છે. તમામ મુખ્ય આંતરરાષ્ટ્રીય ચાર-ચક્રી મોટરસ્પોર્ટ સ્પર્ધાઓ માટેના નિયમો અને વિનિયમો નિર્ધારિત કરનાર એફઆઈએ મુખ્ય મંડળ છે. એફઆઈએ એક નિયમનકારી સંસ્થા છે; તે એફઆઈએ ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ ('ચેમ્પિયનશિપ') નું નિયમન કરે છે, જે તેની સ્થાપના વર્ષ ૧૯૫૦ થી મોટર રેસિંગનું અગ્રણી સ્વરૂપ રહ્યું છે. આ ચેમ્પિયનશિપ ત્યારબાદથી દર વર્ષે સ્થાપિત થાય છે અને આયોજિત કરવામાં આવે છે. ચેમ્પિયનશિપ મોટર રેસોની વાર્ષિક શ્રેણી છે, જે ગ્રાન્ડ પ્રી નામ અને શૈલીમાં, ખાસ બાંધવામાં આવેલા સર્કિટ્સ પર ત્રણ દિવસની અવધિ દરમિયાન, અને કેટલાક કિસ્સાઓમાં જાહેર માર્ગો પર, વિશ્વના વિવિધ દેશોમાં યોજવામાં આવે છે. આ ચેમ્પિયનશિપને વિશ્વની સૌથી પ્રતિષ્ઠિત મોટરસ્પોર્ટ શ્રેણી માનવામાં આવે છે. 'ફોર્મ્યુલા વન' (એફ-૧) એવા નિયમો અને વિનિયમોને દર્શાવે છે, જે રેસની લાક્ષણિકતાઓ નિર્ધારિત કરે છે, અન્ય કોઈપણ પ્રકારની મોટર રેસથી ભિન્નરૂપે. તેથી, 'દ ફોર્મ્યુલા' નો અર્થ એવા નિયમોના સમૂહ સાથે છે, જેને તમામ ભાગલેનારાઓની કારોએ અનુસરવું આવશ્યક છે. એફ-૧ સીઝનોમાં વિશ્વભરના ૨૬ વિવિધ સ્થાનોમાં વિશેષરૂપે રચાયેલ અને બાંધવામાં આવેલા એફ-૧ સર્કિટ્સ પર યોજાતી, ગ્રાન્ડ પ્રી તરીકે ઓળખાતી રેસોની શ્રેણીનો સમાવેશ થાય છે.

૮. એફ-૧ ગ્રાન્ડ પ્રી ઇવેન્ટ્સ એફ.આઈ.એ. ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ

ચેમ્પિયનશિપની સ્પર્ધા હેઠળ યોજવામાં આવે છે, જેમાં એફ-૧ રેસિંગ કારો, જે એફ-૧ ટેકનિકલ નિયમોની કડક શરતો અનુસાર એસેમ્બલ અને નિર્મિત કરવામાં આવેલી હોય છે, એફ.આઈ.એ. દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અને અમલમાં મૂકાયેલા એફ-૧ સ્પોર્ટિંગ રેગ્યુલેશન્સ અને એફ-૧ ઇન્ટરનેશનલ સ્પોર્ટિંગ કોડ હેઠળ એકબીજા સામે સ્પર્ધા કરે છે. વિશ્વભરના એફ-૧ ડ્રાઇવરો પાસે એફ-૧ કાર હંકારી શકે તેવી ક્ષમતા, પારંગતતા અને કુશળતા હોય છે અને તેઓ એફ-૧ રેસિંગ ઇવેન્ટ્સમાં ભાગ લે છે. સામાન્ય રીતે દર એક વાર્ષિક રેસિંગ સીઝનમાં આશરે ૧૨ થી ૧૫ ટીમો આ ચેમ્પિયનશિપમાં સ્પર્ધા કરે છે. ભાગ લેતી કેટલીક પ્રસિદ્ધ અને સુપ્રસિદ્ધ ટીમોમાં ફેરારી, મેકલેરેન, રેડ બુલ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. ટીમો તેમના વાહનોને નિર્ધારિત ટેકનિકલ વિશિષ્ટતાઓને અનુરૂપ એસેમ્બલ અને નિર્મિત કરે છે અને એવા ડ્રાઇવરોને જોડે છે, જે રેસિંગ ઇવેન્ટ્સમાં એફ-૧ કારોને સફળતાપૂર્વક સંચાલિત કરી શકે..

૯. એફઓડબ્લ્યુસી યુનાઇટેડ કિંગડમના કાયદાઓ હેઠળ નિગમિત છે અને તે યુનાઇટેડ કિંગડમમાં કરનિવાસી છે. તે જાન્યુઆરી ૦૧, ૨૦૧૧થી ચેમ્પિયનશિપ સંબંધે વ્યાપારિક અધિકારોનો ધારક (સી.આર.એચ.) છે. એફઓડબ્લ્યુસીએ એફઆઈએ અને ફોર્મ્યુલા વન એસેટ મેનેજમેન્ટ લિમિટેડ ('ફોમ') સાથે કરાર કર્યો છે. આ કરારો હેઠળ, ફોમે એફઆઈએ ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ (આગળ 'એફ૧ ચેમ્પિયનશિપ' તરીકે ઉલ્લેખિત) ના તમામ વ્યાપારિક અધિકારો એફઓડબ્લ્યુસીને જાન્યુઆરી ૦૧, ૨૦૧૧થી અમલમાં આવતી ૧૦૦ વર્ષની

અવધિ માટે પરવાનગીરૂપે આપ્યા હતા. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, એફ૧ વર્લ્ડ એમ્પિયનશિપ સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લેનારી ટીમોએ, આવી સ્પર્ધાઓ માટે નક્કી કરવામાં આવેલી શરતો અને નિયમોનું, સ્પોર્ટિંગ રેગ્યુલેશન્સ અને સ્પોર્ટિંગ કોડ મુજબ કડક પાલન કરવું પડે છે. આ હેતુસર, 'કન્સ્ટ્રક્ટર્સ' તરીકે ઓળખાતી આ તમામ ટીમો, એફઓડબ્લ્યુસી અને એફઆઈએ સાથે 'કોન્કોર્ડ એગ્રીમેન્ટ' તરીકે ઓળખાતો કરાર કરે છે. આ કરારોમાં, તેઓ સત્તાવાર વાર્ષિક એફ-૧ રેસિંગ કેલેન્ડરમાં સમાવેશ પામેલી દરેક એફ-૧ સ્પર્ધામાં પોતાની શ્રેષ્ઠ ક્ષમતા મુજબ ભાગ લેવા માટે બાંહેધરી આપે છે. તેઓ એફઓડબ્લ્યુસી સાથે એક નિર્વિવાદ પ્રતિબંધાત્મક પ્રતિજ્ઞાથી પણ બંધાય છે કે તેઓ કોઈપણ અન્ય સમાન મોટર રેસિંગ સ્પર્ધામાં ભાગ લેશે નહીં અને અન્ય કોઈ પ્રતિસ્પર્ધી સ્પર્ધાનું કોઈ પણ રીતે પ્રોત્સાહન પણ આપશે નહીં. એફ-૧ રેસિંગ ટીમો, એફઆઈએ દ્વારા નક્કી કરાયેલા સત્તાવાર રેસિંગ કેલેન્ડર મુજબ યાદીબદ્ધ આશરે ૧૯ થી ૨૧ વાર્ષિક એફ-૧ રેસિંગ સ્પર્ધાઓમાં વિશેષરૂપે ભાગ લે છે. વાસ્તવમાં, આ એક બંધ પરિભ્રમણવાળી સ્પર્ધા છે, કારણ કે એફઓડબ્લ્યુસી સાથે કરારથી બંધાયેલી ટીમો સિવાય બીજી કોઈ ટીમને તેમાં ભાગ લેવાની પરવાનગી નથી.

આથી, એક તરફ, ભાગ લેતી ટીમો કોન્કોર્ડ કરારમાં પ્રવેશ કરે છે. તેવી જ રીતે, આ એફ-૧ રેસિંગ સ્પર્ધાઓ યોજવા માટે પ્રોત્સાહકોની પણ પસંદગી કરવામાં આવે છે. દરેક એફ-૧ રેસિંગ સ્પર્ધાનું આયોજિત કરવું, પ્રોત્સાહન આપવું અને મંચન કરવું એવા પ્રોત્સાહક દ્વારા થાય છે, જેના સાથે અધિકારધારક તરીકે એફઓડબ્લ્યુસી કરારમાં પ્રવેશ કરે છે અને જેની સ્પર્ધાને સીઆરએચ (અર્થાત્

વાણિજ્યિક અધિકાર ધારક, જે વાસ્તવમાં એફઓડબ્લ્યુસી છે) દ્વારા સત્તાવાર એફ-૧ રેસિંગ કેલેન્ડરમાં સમાવેશ માટે એફઆઈએ સમક્ષ નામાંકિત કરવામાં આવે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, એફઓડબ્લ્યુસી એકમાત્ર નામાંકનકારી સંસ્થા છે, જેના અનુસંધાને સ્પર્ધાના પ્રોત્સાહકને ભાગ લેવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે. દરેક એફ-૧ રેસિંગ ટીમે દરેક સ્પર્ધામાં મેળવેલા ગુણ સત્તાવાર રેસિંગ કેલેન્ડરમાં દર્શાવવામાં આવે છે અને તે સમગ્ર રેસિંગ મોસમ માટે કન્સ્ટ્રક્ટર્સ ચેમ્પિયનશિપ અને ડ્રાઈવર્સ ચેમ્પિયનશિપ તરફ ગણતરીમાં લેવાય છે. મોસમના અંતે આ ચેમ્પિયનશિપોમાં કોઈપણ ટીમનું સ્થાન, કોન્કોર્ડ કરારોમાં વિશદ રીતે વિચારવામાં આવેલા કેટલાક 'અન્ય પરિબળો' સાથે મળીને (જે વર્તમાન પ્રસંગમાં કોન્કોર્ડ કરારોની શ્રેણીમાં તાજેતરનો કરાર હતો, જેમાં છેલ્લો ૨૦૦૮નો, અર્થાત્ ૦૫ ઓગસ્ટ, ૨૦૦૮નો હતો), મોસમ દરમિયાન તેમની ભાગીદારી બદલ ટીમોને ચૂકવવાપાત્ર ઇનામની રકમ નક્કી કરે છે. તેથી, એફ-૧ રેસિંગ સ્પર્ધાનું યજમાનપદ, મંચન અને પ્રોત્સાહન કરવાનો અધિકાર આપવો, પોતાના સાથે એવો કરારબંધ નિબંધન અથવા પ્રતિનિધિત્વ લઈને આવે છે કે એફ-૧ રેસિંગ ટીમો તેમની કારો, ડ્રાઈવરો તથા અન્ય સહાયક અને આધારક કર્મચારીવર્ગ સાથે, પ્રોત્સાહકના મોટર રેસિંગ સર્કિટ ખાતે યોજાતી મોટર રેસિંગ સ્પર્ધામાં ભાગ લેશે અને વિશ્વમાં સર્વોચ્ચ કાર્યક્ષમતા હાંસલ કરવા માટે એક બેઠાડૂ મોટરકારોના નિર્માણ ક્ષેત્રમાં પ્રૌદ્યોગિક કુશળતા અને સિદ્ધિના સર્વોચ્ચ સ્તરો વગેરેનું પ્રદર્શન કરશે. આ ટીમો અને એફઓડબ્લ્યુસી એ પણ પ્રતિનિધિત્વ કરે છે કે કારોના રેસિંગ સંચાલન અને જાળવણીમાં સર્વોચ્ચ સ્તરની કુશળતા આ સ્પર્ધામાં પ્રદર્શિત થશે. આ બધું

સંબંધિત કરારની જોગવાઈઓનો ભાગ છે, જે આરપીસી ૨૦૧૧માં સમાવવામાં આવ્યું છે. આ રીતે, જ્યાં ક્યાં આવી સ્પર્ધાઓ યોજાય છે ત્યાં, અર્થાત્ એફઓડબ્લ્યૂસીની પરવાનગીથી, એફઓડબ્લ્યૂસીએ એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપ સંબંધી તમામ વાણિજ્યિક અધિકારો પ્રાપ્ત કર્યા છે.

૧૦. જયપી આ અધિકાર હાંસલ કરવા ઇચ્છુક હતું જેથી તે ભારતના એફ-૧ ગ્રાન્ડ પ્રી કાર્યક્રમનું આયોજન, મંચન અને પ્રચાર કરી શકે. તે હેતુસર, તેણે એફઓડબ્લ્યૂસી સાથે તા. સપ્ટેમ્બર ૧૩, ૨૦૧૧ના રોજ કરાર કર્યો, જે 'રેસ પ્રમોશન કોન્ટ્રાક્ટ' (આરપીસી) તરીકે ઓળખાય છે. આ કરાર દ્વારા, એફઓડબ્લ્યૂસીએ ભારતના એફ-૧ ગ્રાન્ડ પ્રી કાર્યક્રમના આયોજન, મંચન અને પ્રચારનો અધિકાર યુએસ\$ ૪૦ મિલિયનના પ્રતિફળ બદલ જયપીને આપ્યો હતો. 'આર્ટવર્ક લાઇસન્સ એગ્રીમેન્ટ' ('એએલએ') તરીકે ઓળખાતો અન્ય એક કરાર એફઓડબ્લ્યૂસી અને જયપી વચ્ચે એ જ દિવસે કરવામાં આવ્યો, જેના દ્વારા એફઓડબ્લ્યૂસીએ જયપીને એફઓડબ્લ્યૂસીની માલિકીની કેટલીક નિશાનીઓ અને બૌદ્ધિક સંપત્તિનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી યુએસ\$ ૧ મિલિયનના પ્રતિફળ બદલ આપી હતી. વર્ષ ૨૦૧૧ના આ આરપીસી પહેલાં, તા. ઓક્ટોબર ૨૫, ૨૦૦૭નો અન્ય એક આરપીસી એફઓએ અને જયપી વચ્ચે કરવામાં આવ્યો હતો, જેને બાદમાં તા. સપ્ટેમ્બર ૧૩, ૨૦૧૧ના રોજ એફઓડબ્લ્યૂસી અને જયપી વચ્ચે થયેલા કરાર દ્વારા બદલવામાં આવ્યો હતો. તેના અનુસંધાનમાં, ભારતમાં વર્ષ ૨૦૧૧, ૨૦૧૨ અને ૨૦૧૩માં સ્પર્ધાઓ યોજાઈ હતી.

૧૧. ભારત ખાતે એફ-૧ ગ્રાન્ડ પ્રીનું આયોજન કરવા માટે ઉપરોક્ત

વ્યવસ્થામાં પ્રવેશ કર્યા પછી, એફઓડબ્લ્યુસી અને જયપી બંનેએ બે પ્રશ્નો અંગે, જેના સ્વરૂપનો તેમજ તે અંગે એએઆરના અભિપ્રાયનો ઉપર પહેલેથી જ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેની અગ્રિમ રૂલિંગ મેળવવા માટે એએઆરનો અભિગમ કર્યો.

૧૨. જેમ અગાઉ સૂચવવામાં આવ્યું છે, પ્રથમ પ્રશ્ન એવો હતો કે જેપી સ્પોર્ટ્સ પાસેથી એફઓડબ્લ્યુસી દ્વારા આરપીસી હેઠળ પ્રાપ્ત થયેલ/પ્રાપ્ત કરવાનાં પરિતોષિકોનો સ્વભાવ વ્યવસાયિક આવકનો હતો કે નહીં અને અધિનિયમ તેમજ ડીટીએએ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત ‘રોયલ્ટી’નો હતો કે નહીં. એફઓડબ્લ્યુસી અને જેપીનો એવો દાવો હતો કે એફઓડબ્લ્યુસી દ્વારા જેપીને જે મંજૂરી આપવામાં આવી હતી તે કાર્યક્રમનો ઉપયોગ કરવા માટેનો એક વાણિજ્યિક અધિકાર, અર્થાત્ યજમાની અધિકાર, હતો અને તેમાંથી એફઓડબ્લ્યુસી દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ/પ્રાપ્ત કરવાનાં પરિતોષિકો ટ્રેડમાર્ક, કૉપિરાઈટ, ઉપકરણ વગેરેના ઉપયોગ માટે નહોતાં અને તેથી તે ‘રોયલ્ટી’ના સ્વભાવનાં નહોતાં. તેઓએ આ પાછા જણાવ્યું હતું કે ફોર્મ્યુલા વન (‘એફ-૧’) ચિહ્નનો મર્યાદિત અનુમતિપ્રાપ્ત ઉપયોગ માત્ર પ્રોમોટર (જેપી)ને ઈન્ડિયન ગ્રાન્ડ પ્રીનું જાહેરાત પ્રસારણ કરવા સક્ષમ બનાવવા માટે હતો અને રમતગમતની સ્પર્ધાઓનાં નામોની પુનરુત્પત્તિ વ્યવસાયિક પરિભાષામાં નિયમિત અને રૂઢિપ્રમાણિત હતી. આ હેતુ માટે, જેપીને એફ-૧ ચિહ્નનો મર્યાદિત રીતે ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી આપવા અને તે ચિહ્નનો કોઈપણ વાણિજ્યિક શોષણ માટે ઉપયોગ કરવામાંથી અટકાવવા માટે એએલએ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો. આવકવેરા વિભાગે એફઓડબ્લ્યુસી અને જેપીના ઉપરોક્ત દાવાનો

એવો આધાર લઈને વિરોધ કર્યો હતો કે પરિતોષિકોમાં માત્ર ચજમાની અધિકારો જ નહીં પરંતુ એફ-૧ ચિહ્નોના ઉપયોગની પરવાનગી પણ આવરી લેવાઈ હતી અને તેથી યુએસ\$ ૪૦ મિલિયનનું સમગ્ર પરિતોષિક એએલએની શરતો અનુસાર એફ-૧ ચિહ્નોના ઉપયોગને આભારી ગણાતું હતું. આવકવેરા વિભાગના મત અનુસાર, મામલાનો સર્વાંગી દષ્ટિકોણ મેળવવા માટે આરપીસી અને એએલએને સાથે વાંચવા જરૂરી હતા, ખાસ કરીને જ્યારે તે બંનેનો અમલ એક જ દિવસે કરવામાં આવ્યો હતો. એ.એ.આર. એ આવક વિભાગની દલીલ સ્વીકારી હતી અને એવું ઠરાવ્યું હતું કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. ને પ્રાપ્ત થયેલ પ્રતિફળ રોયલ્ટી સમાન હતું અને તેથી, તે મુજબ, ભારતીય આવક અધિનિયમ હેઠળ તેના પર કર લાગુ પડવો જોઈએ. જોકે, આ મુદ્દા પર વિગતવાર ચર્ચા કર્યા પછી પડકારાયેલ ચુકાદા દ્વારા વડી અદાલતે આ અભિપ્રાય રદ કર્યો છે અને વડી અદાલતના મત મુજબ કરારમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ પ્રતિફળને રોયલ્ટી તરીકે ઓળખી શકાય નહીં. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આવક વિભાગે આ મુદ્દે વડી અદાલતનો ચુકાદો સ્વીકારી લીધો છે અને તેથી, ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષે પહોંચવા માટે વડી અદાલતે આપેલા કારણોની વિગતે ચર્ચા કરવી આવશ્યક નથી. ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ અને તેમના પરિણામોની પૂર્ણતા રહે તે હેતુસર માત્ર આ હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવે છે.

.૧૩. આ અદાલત સમક્ષનો મુખ્ય વિવાદનો મુદ્દો ભારત ખાતે એફઓડબલ્યુસીનું કાયમી સ્થાવર પ્રતિષ્ઠાન અસ્તિત્વમાં છે કે નહીં, તે પ્રશ્નને લગતો છે. અમે આરંભે જ કહી શકીએ કે અમારી સમક્ષ બંને પક્ષોએ રજૂ કરેલી દલીલો લગભગ એ જ દલીલો હતી જે વડી અદાલત સમક્ષ પણ રજૂ કરવામાં આવી હતી. તેથી, વડી

અદાલત સમક્ષ પક્ષોની રજૂઆતોનું વિગતવાર વર્ણન કરવું આવશ્યક ન બની શકે, કારણ કે તે પુનરુક્તિ અને આવર્તનરૂપ બનશે. તેથી, આ તબક્કે અમે અમારી સમક્ષ રજૂ થયેલ દલીલોનો દાખલો નોંધીએ છીએ અને તે પ્રક્રિયામાં વડી અદાલતે જે નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યું હતું તેના આધારનો ઉલ્લેખ પણ કરીએ છીએ, જેથી વડી અદાલતનો અભિપ્રાય કાયદેસર રીતે યોગ્ય અને ન્યાયસંગત છે કે નહીં તે અંગે અભિપ્રાય રચી શકાય.

૧૪. હાથ ધરાયેલા પ્રશ્ન તરફ ધ્યાન દોરતા પહેલાં, આ વિષય અંગેના અધિનિયમની યોજનાને તેમજ ડી.ટી.એ.એ. ની સંબંધિત જોગવાઈઓને નોંધમાં લેવું યોગ્ય રહેશે. અધિનિયમ કરવેરા આદાય કરવાની બે પદ્ધતિઓ નિર્ધારિત કરે છે, નામે, નિવાસ આધારિત અને સ્ત્રોત આધારિત. ભારતમાં નિવાસી હોય તેવી કોઈપણ વ્યક્તિ અધિનિયમને આધીન બને છે અને આવા નિવાસીએ મેળવેલી ‘કુલ આવક’ પર, અધિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓ હેઠળ માન્ય એવા વિવિધ કપાતો બાદ, આવકવેરો ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને છે. કર આદાય કરવાની કલમ કલમ ૪ છે, જે, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, એવું નક્કી કરે છે કે દરેક એવી વ્યક્તિના અગાઉના વર્ષની કુલ આવક બાબતે કોઈપણ આકલન વર્ષ માટે આવકવેરો આદાય કરવામાં આવશે. કલમ ૫ માં કુલ આવકનો વ્યાપ સમાવાયેલ છે રહેવાસીનો અને તેમાં કોઈપણ સ્ત્રોતમાંથી પ્રાપ્ત થતી તમામ આવકનો સમાવેશ થાય છે, જે કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે.

રહેવાસી વ્યક્તિને જે આવક ભારતમાં પ્રાપ્ત થાય છે અથવા પ્રાપ્ત થયેલી ગણાય છે, અથવા તેને ભારતમાં ઉપજે છે અથવા જન્મે છે અથવા ઉપજી છે અથવા જન્મી છે

એવી માનવામાં આવે છે, અથવા એવા વર્ષ દરમિયાન તેને ભારત બહાર ઉપજે છે અથવા જન્મે છે. તેથી, રહેવાસી વ્યક્તિએ એવી કમાયેલ તમામ આવકો પર, ભલે તે ભારતમાં હોય કે ભારત બહાર, આવકવેરો ચૂકવવાનો હોય છે.

બીજી તરફ, જે વ્યક્તિઓ ભારતના સામાન્ય નિવાસી નથી (જે શબ્દની વ્યાખ્યા કલમ ૬ ની ઉપ-કલમ (૬) હેઠળ કરવામાં આવી છે) તેઓ એવા અનિવાસીના ભારત બહાર ઉપજતા અથવા પ્રાપ્ત થતા કોઈપણ આવક ઉપર આવકવેરો ચૂકવવા માટે જવાબદાર નથી. જોકે, અનિવાસી વ્યક્તિઓના કિસ્સામાં, જો આવક ભારતમાંથી નિયંત્રિત થતી વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિમાંથી અથવા ભારતમાં સ્થાપિત થયેલા વ્યવસાયમાંથી પ્રાપ્ત થતી હોય, તો આવા અનિવાસીઓ ભારતમાં પ્રાપ્ત થયેલી તેવી આવક ઉપર કર ચૂકવવા માટે આધીન બને છે. તેમના કિસ્સામાં, આવા વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના પત્ની તે વર્ષ દરમિયાન ભારતમાં પ્રાપ્ત થતી અથવા પ્રાપ્ત થયેલી માનવામાં આવતી, અથવા તે વર્ષ દરમિયાન ભારતમાં તેમને ઉપજતી અથવા પ્રાપ્ત થતી અથવા ઉપજેલી કે પ્રાપ્ત થયેલી માનવામાં આવતી, જે કોઈપણ સ્ત્રોતમાંથી પ્રાપ્ત તમામ આવકો ભારતમાં કરપાત્ર બને છે. આ અર્થમાં, અનિવાસી ઉપરનો આવકવેરો સ્ત્રોત આધારિત છે, અર્થાત્ એવી આવકનો સ્ત્રોત ભારત છે અને તેથી અનિવાસી પણ ભારતમાં પ્રાપ્ત થયેલી આવકો ઉપર કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે. 'ભારતમાં નિવાસી' અને 'ભારતમાં સામાન્ય નિવાસી નહીં' કલમ ૬ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ હેઠળ આવરી લેવાયા છે.

૧૫. વર્તમાન કેસમાં, અમે જયપી સ્પોર્ટ્સ સાથે હસ્તાક્ષરિત કરારના પરિણામે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલા પ્રતિફળ સાથે સંબંધિત છીએ.

એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી., યુ.કે.ની કંપની હોવાને કારણે, સ્વીકાર્ય રીતે ભારતમાં બિનનિવાસી છે. કારણ કે પ્રશ્ન એ છે કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.એ મેળવેલ ઉપરોક્ત પ્રતિફળ/આવક ભારત ખાતે કરલાયક છે કે નહીં, તેથી તે નક્કી કરવું જરૂરી છે કે આ આવક ભારતમાં ઉપજી કે ઉદ્ભવી હતી કે નહીં. આ હેતુ માટે સંબંધિત જોગવાઈ અધિનિયમની કલમ ૯ છે. આ કલમમાં એવી વિવિધ પરિસ્થિતિઓનો સમાવેશ થાય છે જેમાં આવક ભારત ખાતે ઉપજી કે ઉદ્ભવી હોવાનું અનુમાનવામાં આવે છે અને તેવી દરેક પરિસ્થિતિનું અલગથી વર્ણન કરવું આવશ્યક નથી. જ્યાં સુધી બિનનિવાસીએ રોયલ્ટી સ્વરૂપે મેળવેલી આવકનો પ્રશ્ન છે, તે અધિનિયમની કલમ ૯(૧)ના ખંડ (૬) માં ઉલ્લેખિત છે. કારણ કે જયપી પાસેથી એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.એ પ્રાપ્ત કરેલું યુ.એસ.\$ ૪૦ મિલિયનનું પ્રતિફળ 'રોયલ્ટી સ્વરૂપની આવક નથી' તરીકે ધારવામાં આવ્યું છે, તેથી અમે તે જોગવાઈને અનુકૂળતાપૂર્વક છોડીને આગળ વધીએ છીએ.

૧૬. અધિનિયમની કલમ ૯ ની ઉપકલમ (૧) ની જોગવાઈ (૧)માં ભારતમાં પ્રાપ્ય થાય છે અથવા ઉદ્ભવે છે તેમ માનવામાં આવતી આવકના કેટલાક પ્રકારોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. આ જોગવાઈ નીચે પુનરુત્પન્ન કરવામાં આવે છે:

(૧) ભારતમાં કોઈપણ વેપારિક સંબંધ દ્વારા અથવા તેમાંથી, અથવા ભારતમાં આવેલી કોઈપણ સંપત્તિ દ્વારા અથવા તેમાંથી, અથવા ભારતમાં આવેલી કોઈપણ આવકના સ્ત્રોત અથવા કોઈપણ આસ્તિ દ્વારા અથવા તેમાંથી, અથવા ભારતમાં સ્થિત મૂડી આસ્તિના હસ્તાંતરણ દ્વારા, પ્રત્યક્ષ રીતે કે પરોક્ષ રીતે, પ્રાપ્ત થતી અથવા ઉદ્ભવતી તમામ આવક:

૧૭. ઉક્ત ખંડના વાંચનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તેમાં તે તમામ આવકોનો સમાવેશ થાય છે, જે ભારતમાં કોઈ વ્યાવસાયિક જોડાણ દ્વારા અથવા તેમાંથી, સીધા કે પરોક્ષ રીતે, ઉપજતી અથવા ઉત્પન્ન થતી હોય. તેથી, સ્પષ્ટ છે કે જે આવક સીધી કે પરોક્ષ રીતે, અર્થાત્ પરોક્ષ રીતે પણ, પ્રાપ્ત થાય છે, તેને ભારતમાં ઉપજેલી અથવા પ્રાપ્ત થયેલી ગણવાની રહેશે. વધુમાં, આવી આવકનો ભારતમાં કોઈ ન કોઈ વ્યાવસાયિક જોડાણ હોવું જોઈએ. આ ખંડના હેતુસર સ્પષ્ટીકરણ (૧) માં ખંડો (એ) થી (ઈ) સુધી પાંચ સ્પષ્ટીકરણો આપવામાં આવ્યા છે. ખંડ (એ) એ નિર્ધારિત કરે છે કે જ્યાં તમામ વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ ભારતમાં ચલાવવામાં આવતી ન હોય અને તેવી પ્રવૃત્તિઓમાંથી માત્ર કેટલીક જ ભારતમાં ચલાવવામાં આવતી હોય, ત્યાં આ ખંડ હેઠળ ભારતમાં ઉપજેલી અથવા ઉત્પન્ન થયેલી માનવામાં આવતી વ્યાવસાયિક આવકમાંથી માત્ર એટલો જ ભાગ ભારતમાં ચલાવવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિઓને ચુકિતસંગત રીતે અનુરૂપ ગણાવી શકાય તેવો ભારતમાં ઉપજેલો અથવા ઉત્પન્ન થયેલો માનવામાં આવશે. અમને ખંડો (બી) થી (ઈ) સાથે કોઈ સંબંધ નથી. સ્પષ્ટીકરણ (૨) 'વ્યાવસાયિક જોડાણ' બાબતે કેટલાક અપવાદો નક્કી કરે છે અને તે નીચે મુજબ છે:

"સમજૂતી ૨. શંકાનો નિવારણ કરવા માટે, આથી ઘોષિત કરવામાં આવે છે કે "વ્યવસાયિક સંબંધ" માં કોઈપણ એવી વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિનો સમાવેશ થશે જે એવી વ્યક્તિ મારફતે ચલાવવામાં આવે, જે બિન-નિવાસીની તરફેણી કાર્ય કરતી હોય, -

(એ) ભારત ખાતે બિનનિવાસી વતી કરારો સંપન્ન કરવાની સત્તા ધરાવે છે અને તેનો

નિયમિતપણે ઉપયોગ કરે છે, જો કે તેની પ્રવૃત્તિઓ બિનનિવાસી માટે માલ અથવા વેપારવસ્તુઓની ખરીદી સુધી મર્યાદિત ન હોય; અથવા(બી) ભારતમાં તેની પાસે આવી કોઈ સત્તા નથી, પરંતુ તે નિયમિત રીતે ભારતમાં માલસામાન અથવા વેપારી માલનો જથ્થો જાળવી રાખે છે, જેમાંથી તે બિનનિવાસીની તરફથી નિયમિત રીતે માલસામાન અથવા વેપારી માલની વિતરણ કરે છે; અથવા(સી) ભારતમાં નિયમિતપણે આદેશો મેળવે છે, મુખ્યત્વે અથવા સંપૂર્ણપણે બિનનિવાસી માટે અથવા એવા બિનનિવાસી અને અન્ય બિનનિવાસીઓ માટે, જે તે બિનનિવાસીને નિયંત્રિત કરતાં હોય, તેના દ્વારા નિયંત્રિત થતા હોય, અથવા તે જ સામાન્ય નિયંત્રણને આધીન હોય:

પરંતુ શરતે કે આવી વ્યાવસાયિક જોડાણમાં દલાલ, સામાન્ય કમિશન એજન્ટ અથવા સ્વતંત્ર દરજ્જો ધરાવતા અન્ય કોઈ એજન્ટ મારફતે ચલાવવામાં આવતી કોઈપણ વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિનો સમાવેશ થતો નહીં ગણાય, જો એવો દલાલ, સામાન્ય કમિશન એજન્ટ અથવા સ્વતંત્ર દરજ્જો ધરાવતા અન્ય કોઈ એજન્ટ પોતાના વ્યવસાયના સામાન્ય પ્રવાહમાં કાર્ય કરતો હોય: વધુમાં આ પણ શરતે કે જ્યાં એવો દલાલ, સામાન્ય કમિશન એજન્ટ અથવા અન્ય કોઈ એજન્ટ મુખ્યત્વે અથવા સંપૂર્ણપણે કોઈ બિન-નિવાસી વતી (આ અનુપવાદમાં જેને ત્યારબાદ મુખ્ય બિન-નિવાસી તરીકે ઉલ્લેખવામાં આવ્યો છે) અથવા આવા બિન-નિવાસી તથા અન્ય બિન-નિવાસીઓ વતી કાર્ય કરે છે, જેઓ મુખ્ય બિન-નિવાસીના નિયંત્રણ હેઠળ છે અથવા મુખ્ય બિન-નિવાસીમાં નિયંત્રક હિત ધરાવે છે અથવા મુખ્ય બિન-નિવાસી જેવો જ સમાન સામાન્ય નિયંત્રણ હેઠળ છે, તો તે દલાલ, સામાન્ય

કમિશન એજન્ટ અથવા સ્વતંત્ર દરજ્જો ધરાવતા એજન્ટ તરીકે માનવામાં આવશે નહીં."

૧૮. આ અપવાદ, તેથી, સ્પષ્ટ કરે છે અને જાહેર કરે છે કે જો વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિ ભારત-બાહ્ય નિવાસીની તરફથી કાર્યરત વ્યક્તિ (અર્થાત્ ભારત-બાહ્ય નિવાસીના એજન્ટ) મારફતે ચલાવવામાં આવતી હોય, તો તે ભારત-બાહ્ય નિવાસીને ભારતમાં વ્યાપારિક જોડાણ ધરાવતું હોવાનું ગણવામાં આવશે. 'મારફતે' શબ્દસમૂહનો અર્થ ફરીથી સ્પષ્ટીકરણ (૪) માં સમજાવવામાં આવ્યો છે, જે નીચે મુજબ છે:

સ્પષ્ટીકરણ ૪. શંકાના નિવારણ માટે, આ દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે "મારફતે" અભિવ્યક્તિનો અર્થ "ના માધ્યમથી", "ના પરિણામે" અથવા "ના કારણસર" એવો થશે અને તેમાં તેનો સમાવેશ થશે, અને એવું માનવામાં આવશે કે તેનો હંમેશા એવો જ અર્થ રહ્યો છે અને તેમાં હંમેશા એવો જ સમાવેશ રહ્યો છે."

૧૯. જો અનિવાસી વ્યક્તિનું ભારતમાં કાયમી સ્થાપન હોય, તો ભારતમાં વ્યાવસાયિક જોડાણ સ્થાપિત થયેલું ગણાય છે. અધિનિયમની કલમ ૯૨એફમાં કેટલાક શબ્દોની વ્યાખ્યાઓ આપવામાં આવી છે, જો કે તે વ્યાખ્યાઓનો સંબંધ આર્મ્સ લેન્થ પ્રાઇસ વગેરેની ગણતરીના હેતુઓ માટે છે. તેની કલમ (૩)માં 'ઉદ્યોગ' ની વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે અને એવો ઉદ્યોગ વ્યક્તિના કાયમી સ્થાપનને પણ સમાવેશ કરે છે. કાયમી સ્થાપનની વ્યાખ્યા કલમ (૩અ)માં નીચે મુજબ આપવામાં આવી છે:

(૩ક) "કાયમી સ્થાપના", જેનો ઉલ્લેખ ઉપખંડ (૩) માં કરવામાં આવ્યો છે, તેમાં

વ્યવસાયનું એવું નિશ્ચિત સ્થળ પણ સમાવિષ્ટ થાય છે, જેના માધ્યમથી ઉદ્યોગનું વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા ભાગરૂપે ચલાવવામાં આવે છે;

૨૦. આ તબક્કે, અમે એ પણ નિર્દેશ કરવો ઇચ્છીએ છીએ કે ભારત અને યુનાઇટેડ કિંગડમ વચ્ચેના ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫ માં કઈ બાબત પી.ઈ. ગણાશે તે અંગે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. તે નીચે મુજબ છે:

"અનુચ્છેદ ૫

કાયમી સ્થાપના

૧. આ કન્વેન્શનના હેતુઓ માટે, "સ્થાયી સ્થાપના" શબ્દનો અર્થ એવો નિશ્ચિત વ્યવસાયસ્થળ થાય છે, જેના માધ્યમથી કોઈ ઉદ્યોગનું વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવે છે.

૨. "કાયમી સ્થાપના" શબ્દમાં વિશેષ કરીને નીચેનો સમાવેશ થશે:

(એ) વ્યવસ્થાપનનું સ્થળ;

(બી) એક શાખા;

(સી) એક કાર્યાલય;

(ડી) એક કારખાનું;

(ઈ) એક કાર્યશાળા;

(૧) વેચાણ કેન્દ્ર તરીકે અથવા ઓર્ડર પ્રાપ્ત કરવા અથવા તેની માંગણી કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા પરિસરો;

(જી) અન્ય લોકોને સંગ્રહ સુવિધાઓ પૂરી પાડતી વ્યક્તિના સંબંધમાં વેરહાઉસ;

(એચ) ખાણ, તેલ અથવા ગેસનો કૂવો, ખાણકામ સ્થળ અથવા કુદરતી

સંસાધનોના ઉત્પાદનનું અન્ય સ્થળ;

(૧) કુદરતી સંસાધનોના અન્વેષણ અથવા શોષણ માટે વપરાતી કોઈ સ્થાપના અથવા રચના;

(જે) ઈમારતનું સ્થળ અથવા બાંધકામ, સ્થાપન અથવા સંયોજન પ્રકલ્પ અથવા તે સંબંધિત દેખરેખ પ્રવૃત્તિઓ, જ્યાં આવું સ્થળ, પ્રકલ્પ અથવા દેખરેખ પ્રવૃત્તિ છ મહિનાથી વધુ સમયગાળા સુધી ચાલુ રહે, અથવા જ્યાં આવો પ્રકલ્પ અથવા દેખરેખ પ્રવૃત્તિ, મશીનરી અથવા ઉપકરણોના વેચાણને અનુસંગિક હોવા પામે, છ મહિનાથી વધુ ન હોય તેવા સમયગાળા સુધી ચાલુ રહે અને તે પ્રકલ્પ અથવા દેખરેખ પ્રવૃત્તિ માટે ચૂકવવાપાત્ર ખર્ચાઓ મશીનરી અને ઉપકરણોના વેચાણ મૂલ્યના ૧૦ ટકા કરતાં વધુ હોય;

(કે) કર્મચારીઓ અથવા અન્ય કર્મચારીવર્ગ દ્વારા કોઈ કરારબદ્ધ રાજ્યની અંદર કોઈ ઉદ્યોગ દ્વારા સંચાલકીય સેવાઓ સહિતની સેવાઓ પૂરી પાડવી, પરંતુ કલમ ૧૩ (રોયલ્ટીઓ અને ટેકનિકલ સેવાઓ માટેની ફી) હેઠળ કરપાત્ર એવી સેવાઓ સિવાય, તે માત્ર ત્યારે જ જો: (૧) તે સ્વરૂપની પ્રવૃત્તિઓ તે રાજ્યની અંદર કોઈપણ બાર-મહિના અવધિમાં કુલ મળીને ૯૦ દિવસથી વધુની અવધિ અથવા અવધિઓ સુધી ચાલુ રહે; અથવા (૨) તે રાજ્યની અંદર સેવાઓ, કલમ ૧૦ના પરિચ્છેદ ૧ (સંલગ્ન ઉદ્યોગો) ના અર્થમાં આવતા કોઈ ઉદ્યોગ માટે બજાવવામાં આવે છે અને કોઈપણ બાર-માસીય અવધિ દરમિયાન એકત્રિત રીતે ૩૦ દિવસથી વધુ અવધિ અથવા અવધિઓ સુધી ચાલુ રહે છે;

પરંતુ શરત એ છે કે આ પરિચ્છેદના હેતુઓ માટે, જો કોઈ ઉદ્યોગ તે રાજ્યમાં ખનિજ

તેલોના અનુસંધાન, ઉત્ખનન અથવા ઉત્પાદન સાથે સંબંધિત સેવાઓ અથવા સુવિધાઓ પૂરી પાડે, અથવા તે કાર્ય માટે વપરાતી અથવા વાપરવાની હોય તેવી પ્લાન્ટ અને યંત્રસામગ્રી ભાડે આપે, તો તે ઉદ્યોગને કરારકર્તા રાજ્યમાં સ્થાયી સ્થાપના ધરાવતો અને તે સ્થાયી સ્થાપના દ્વારા વ્યવસાય ચલાવતો ગણવામાં આવશે।

૩. "કાયમી સ્થાપના" શબ્દમાં નીચેની બાબતોનો સમાવેશ થયેલો માનવામાં આવશે નહીં:

(એ) ઉદ્યોગ સંસ્થાની માલિકીની વસ્તુઓ અથવા માલના માત્ર સંગ્રહ અથવા પ્રદર્શનના હેતુ માટે જ સુવિધાઓનો ઉપયોગ;(બી) માલસામાન અથવા વેપારી માલના જથ્થાનું, જે ઉદ્યમને સંબંધિત હોય, માત્ર સંગ્રહ અથવા પ્રદર્શનના હેતુસર જ જાળવણી;(સી) અન્ય ઉદ્યોગ દ્વારા પ્રક્રિયા કરવામાં આવે તે હેતુસર જ માત્ર ઉદ્યોગને સંબંધિત માલ અથવા વેપારવસ્તુઓના જથ્થાનું જતન;(ડી) માલ અથવા વેપારી માલની ખરીદી કરવા માટે, અથવા તે ઉદ્યોગ માટે માહિતી એકત્રિત કરવા માટે, માત્ર નિશ્ચિત વ્યવસાય સ્થળનું સંવર્ધન;(ઈ) માત્ર માટે વ્યવસાયનું નિશ્ચિત સ્થળ જાળવી રાખવું ::

ઉદ્યમના વ્યવસાયિક વેપારકારોબારમાં માત્ર તૈયારીરૂપ અથવા સહાયક સ્વરૂપની પ્રવૃત્તિઓ હોય એવા જાહેરખબરના હેતુસર, માહિતીના પુરવઠા માટે અથવા વૈજ્ઞાનિક સંશોધન માટે. તેમ છતાં, જ્યાં ઉદ્યમ અન્ય કરારબંધ રાજ્યમાં આ પરિચ્છેદમાં નિર્દિષ્ટ હેતુઓ સિવાય કોઈ અન્ય હેતુ અથવા હેતુઓ માટે વ્યવસાયનું કોઈ અન્ય સ્થિર સ્થળ જાળવી રાખે છે, ત્યાં આ જોગવાઈ લાગુ પડશે નહીં;

(એફ) આ ફકરાના ઉપફકરા (એ) થી (ઈ) માં દર્શાવેલ પ્રવૃત્તિઓના કોઈપણ સંયોજન માટે જ વ્યવસાયના નિશ્ચિત સ્થળનું જાળવણ, શરતે કે આ સંયોજનમાંથી ઉત્પન્ન થતી તે નિશ્ચિત વ્યવસાયસ્થળની સર્વાંગી પ્રવૃત્તિ પ્રારંભિક અથવા સહાયક સ્વરૂપની હોય.

૪. અન્ય કરારકારી રાજ્યના ઉપક્રમ માટે અથવા તેના વતી કરારકારી રાજ્યમાં કાર્યરત વ્યક્તિને—આ કલમના પરિચ્છેદ (પ) લાગુ પડતા સ્વતંત્ર દરજ્જાવાળા એજન્ટ સિવાય—નીચેની પરિસ્થિતિમાં પ્રથમ ઉલ્લેખિત રાજ્યમાં તે ઉપક્રમનું સ્થાયી સ્થાપન માનવામાં આવશે, જો:

(એ) તેની પાસે તે રાજ્યમાં કરાર અંગે વાટાઘાટ કરવા અને ઉદ્યોગ માટે અથવા તેના વતી કરારોમાં પ્રવેશ કરવાની સત્તા છે, અને તે સત્તાનો તે રાજ્યમાં નિયમિતપણે ઉપયોગ કરે છે, જો સુધી તેની પ્રવૃત્તિઓ ઉદ્યોગ માટે માલ અથવા વેપારી માલની ખરીદી સુધી મર્યાદિત ન હોય; અથવા

(બી) તે નિયમિતપણે પ્રથમોક્ત સંવિધાક રાજ્યમાં માલ અથવા વેપારી સામાનનો જથ્થો જાળવી રાખે છે, જેમાંથી તે સાહસ માટે અથવા તેની તરફથી નિયમિત રીતે માલ અથવા વેપારી સામાન પહોંચાડે છે; અથવા

(સી) તે પ્રથમ ઉલ્લેખિત રાજ્યમાં, સંપૂર્ણપણે અથવા લગભગ સંપૂર્ણપણે, તે ઉપક્રમ માટે જ અથવા તે ઉપક્રમ તેમજ તે ઉપક્રમને નિયંત્રિત કરતી, તેના દ્વારા નિયંત્રિત થતી, અથવા તે જ સામાન્ય નિયંત્રણને આધીન અન્ય ઉપક્રમો માટે નિયમિત રીતે આદેશો પ્રાપ્ત કરે છે.

૫. કરારકર્તા રાજ્યનો કોઈ ઉપક્રમ અન્ય કરારકર્તા રાજ્યમાં માત્ર આ કારણે કાયમી સ્થાપના ધરાવે છે એમ માનવામાં આવશે નહીં કે તે અન્ય રાજ્યમાં દલાલ, સામાન્ય કમિશન એજન્ટ અથવા સ્વતંત્ર દરજ્જો ધરાવતા અન્ય કોઈ એજન્ટ દ્વારા વ્યવસાય ચલાવે છે, જ્યાં આવા વ્યક્તિઓ તેમના વ્યવસાયના સામાન્ય પ્રવાહમાં કાર્ય કરતા હોય. તેમ છતાં, જો આવા એજન્ટની પ્રવૃત્તિઓ સંપૂર્ણપણે અથવા લગભગ સંપૂર્ણપણે તે ઉપક્રમ માટે (અથવા તે ઉપક્રમ અને એવા અન્ય ઉપક્રમો માટે, જે તેના દ્વારા નિયંત્રિત હોય અથવા જેમાં તેનો નિયંત્રણકારી હિત હોય અથવા જે સમાન સામાન્ય નિયંત્રણને આધીન હોય) હાથ ધરવામાં આવતી હોય, તો આ અનુરોધના હેતુઓ માટે તેને સ્વતંત્ર દરજ્જો ધરાવતા એજન્ટ તરીકે માનવામાં આવશે નહીં.

૬. એ હકીકત માત્રથી કે કોઈ કરારકર્તા રાજ્યનો નિવાસી એવી કંપની બીજી કરારકર્તા રાજ્યની નિવાસી કંપનીને નિયંત્રિત કરે છે અથવા તેની દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે, અથવા જે તે બીજા રાજ્યમાં વ્યવસાય કરે છે (કાયમી સ્થાપના દ્વારા હોય કે અન્ય રીતે), તેમાંથી માત્ર એટલા આધારે કોઈપણ કંપની બીજીની કાયમી સ્થાપના ગણાશે નહીં. ૭. આ અનુરોધના હેતુઓ માટે, કંપની સંબંધે "નિયંત્રણ" શબ્દનો અર્થ એ થાય છે કે કંપનીમાં જારી કરાયેલ શેર મૂડીના મોટા હિસ્સા અથવા મતાધિકારનું સીધું કે પરોક્ષ ધારણ કરીને કંપનીના કારોબાર પર નિયંત્રણ ચલાવવાની ક્ષમતા."

૨૧. કલમ ૫ ની ઉપકલમ (૧) અનુસાર, વ્યવસાયનું એક નિશ્ચિત સ્થળ, જેના મારફતે કોઈ ઉદ્યોગસંસ્થાનો વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા ભાગરૂપે

ચલાવવામાં આવે છે, તેને ‘કાયમી સ્થાપના’ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. તેમાં આવશ્યક છે કે વ્યવસાયનું એક નિશ્ચિત સ્થળ હોવું જોઈએ. તે ઉપરાંત, એ પણ આવશ્યક છે કે આવા સ્થળ પરથી કોઈ ઉદ્યોગસંસ્થાનો (હાલના પ્રકરણમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.) વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા ભાગરૂપે ચલાવવામાં આવતો હોવો જોઈએ. ઉપકલમ (૨) એવા કેટલાંક સ્થળોના ઉદાહરણો આપે છે, જેઓને પી.ઈ. તરીકે ગણવામાં આવશે. તેવી જ રીતે, ઉપકલમ (૩) પી.ઈ. શબ્દપ્રયોગમાંથી કેટલાંક પ્રકારનાં સ્થળોને બહાર કરે છે. ઉપકલમ (૪) તે પરિસ્થિતિઓનું વર્ણન કરે છે, જેમાં કોઈ વ્યક્તિને અનિવાસી ઉદ્યોગસંસ્થાની તરફથી કાર્યરત ગણવાની થાય છે. તેવી જ રીતે, ઉપકલમ (૫) ઉદ્યોગસંસ્થાના કેટલાંક પ્રકારના એજન્ટોને, અર્થાત્ દલાલ, સામાન્ય કમિશન એજન્ટ અથવા સ્વતંત્ર દરજ્જાવાળા એજન્ટને, આ સ્પષ્ટતા સાથે બહાર કરે છે કે જો વ્યવસાય આવા વ્યક્તિઓ મારફતે ચલાવવામાં આવે, તો તે ઉદ્યોગસંસ્થાને પી.ઈ. ધરાવતી માનવામાં આવશે નહીં. તથાપિ, તેના માટે એક અપવાદ નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે, અર્થાત્ જો આવા એજન્ટની પ્રવૃત્તિઓ સંપૂર્ણપણે અથવા લગભગ સંપૂર્ણપણે તે ઉદ્યોગસંસ્થા માટે, અથવા તે ઉદ્યોગસંસ્થા અને એવી અન્ય ઉદ્યોગસંસ્થાઓ માટે કરવામાં આવતી હોય કે જેઓ તેના નિયંત્રણ હેઠળ હોય અથવા જેમાં તેનો નિયંત્રક હિત હોય અથવા જેઓ સમાન સામાન્ય નિયંત્રણને આધીન હોય, તો એવો એજન્ટ સ્વતંત્ર દરજ્જાવાળા એજન્ટ તરીકે ગણાશે નહીં. તેનો અર્થ એ થાય છે કે જો વ્યવસાય આવા પ્રકારના એજન્ટ સાથે ચલાવવામાં આવે, તો તે ઉદ્યોગસંસ્થા ભારત ખાતે પી.ઈ. ધરાવતી હોવાનું માનવામાં આવશે.

કાનૂની ટિપ્પણીઓ અને કેસ કાનૂન

૨૨. એ નિર્વિવાદ તથ્ય છે કે ભારત અને યુનાઇટેડ કિંગડમ વચ્ચેના ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫ ઓર્ગેનાઇઝેશન ફોર ઇકોનોમિક કોઓપરેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટના (ઓ.ઈ.સી.ડી.) ઢિ-કરાધાન કરારના આદર્શ મોડેલને અનુસરે છે. ઢિ-કરાધાન કરારો અંગે વિવિધ વ્યાખ્યાત્મક ટિપ્પણીઓ ઉપલબ્ધ છે. તેમાં પ્રસિદ્ધ એવી આ છે: ફિલિપ બેકર ક્યુ.સી. દ્વારા "આ મેન્યુઅલ ઓન ધ ઓ.ઈ.સી.ડી. મોડેલ ટેક્સ કન્વે/૧/િયન ઓન ઇનકમ એન્ડ ઓન કેપિટલ", અને કલાઉસ વોગેલ દ્વારા "ડબલ ટેક્સેશન કન્વેન્શન્સ". ઓ.ઈ.સી.ડી.એ "મોડેલ ટેક્સ કન્વેન્શન ઓન ઇનકમ એન્ડ ઓન કેપિટલ" વિષયક તેની 'કન્ડેન્સ્ડ વર્ઝન' પણ પ્રકાશિત કરી છે. વિવિધ પરિસ્થિતિઓ હેઠળ પી.ઈ. શું ગણાય તે ભારત તેમજ અન્ય દેશોમાં ન્યાયિક ચુકાદાઓનો પણ વિષય રહેલો છે. પી.ઈ. શું ગણાઈ શકે તેની વધુ સારી સમજ માટે, આ વ્યાખ્યાત્મક ટિપ્પણીઓ અને ન્યાયિક નિર્ણયોનો સંદર્ભ લેવો આવશ્યક બને છે. આ ચર્ચા પી.ઈ.ના અસ્તિત્વને નિર્ધારિત કરવા માટે પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંતો પ્રકાશિત કરશે, જેના નિર્ધારિત તથ્યો પરના પ્રયોગથી ઉદ્ભવેલી ચર્ચાનો ઉત્તર આપવામાં સુવિધા થશે.

૨૩. ફિલિપ બેકર સમજાવે છે કે પીઈની સંકલ્પના કરારોની અનેક કલમો માટે મહત્વપૂર્ણ છે; આ સંકલ્પના, અથવા તેનું સમાનાર્થી સ્વરૂપ, કેટલાક દેશોના દેશીય કાયદામાં પણ દેખાય છે. તેમના અનુસાર, આ સંકલ્પના વ્યવસાયો માટે માત્ર કોઈ દેશ સાથે વેપાર કરવો અને તે દેશમાં વેપાર કરવો, એ બંને વચ્ચેની

ભેદરેખા નિર્ધારિત કરે છે; જો કોઈ ઉદ્યોગસંસ્થા પાસે પીઈ હોય, તો તે દેશમાં તેની હાજરી એટલી પૂરતી અને મહત્વપૂર્ણ ગણાય છે કે તે તે દેશમાં વેપાર કરી રહી છે. તેમણે આંધ્ર પ્રદેશ વડી અદાલતના ચુકાદામાંથી, જે ન્યાયમૂર્તિ (નિવૃત્ત) જગન્નાથ રાવ દ્વારા લખાયો હતો (જેમ તે સમયે તેમના લોર્ડશીપ હતા, અને બાદમાં આ અદાલતના ન્યાયાધીશ બન્યા), કમિશનર ઓફ ઇન્ડમ ટેક્સ, એ.પી.-૧ વિ. વ્ટસાકલ્પપત્નમ પોર્ટ ટ્રસ્ટમાં, નીચેનો અવતરણ ઉદ્ધૃત કર્યો છે: "‘સ્થાયી સ્થાપના’ શબ્દો એ વાતનું પૂર્વધારણ કરે છે કે એક વિદેશી ઉદ્યોગસંસ્થાનું બીજા દેશમાં ટકાઉ અથવા સ્થાયી સ્વરૂપ ધરાવતું નોંધપાત્ર તત્ત્વ અસ્તિત્વમાં હોય, જેને તે દેશમાં સ્થિર વ્યવસાયસ્થળ સાથે સંબંધિત કરી શકાય. તેનું સ્વરૂપ એવું હોવું જોઈએ કે તે એક દેશની વિદેશી ઉદ્યોગસંસ્થાનું બીજા દેશની ભૂમિમાં થયેલ આભાસી પ્રક્ષેપણ સમાન ગણાય."

૨૪. આંતરરાષ્ટ્રીય કરકાયદાનું સર્જન હોવાને કારણે, પી.ઈ.ની સંકલ્પનાનો એકરૂપ આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થ હોવા અંગે વિશેષ મજબૂત દાવો છે, તે બાબત પર ભાર મૂકતાં, ફિલિપ બેકર ઓ.ઈ.સી.ડી. મોડેલની કલમ ૫ હેઠળ કલ્પાયેલ પી.ઈ.ના બે પ્રકારોને ઓળખે છે. પ્રથમ, સામાન્ય માલિકી અને નિયંત્રણ હેઠળ તે જ સાહસનો ભાગરૂપ એવી સ્થાપના – કચેરી, શાખા વગેરે, જેને તેઓ પોતાની વર્ણના મુજબ 'સંકળાયેલ કાયમી સ્થાપના' તરીકે ઓળખાવે છે. બીજો પ્રકાર પ્રતિનિધિનો છે, જે કાનૂની રીતે સાહસથી જુદો હોવા છતાં, તેમ છતાં સાહસ પર નિર્ભર હોય છે ૧ (૧૯૮૩) ૧૪૪ આઈ.ટી.આર. ૧૪૬ પી.ઈ. ની રચનાના મુદ્દે. આવા પી.ઈ. ને બેકરે

'અનાસોસિયેટેડ પરમનેન્ટ એસ્ટેબ્લિશમેન્ટ' નામ આપ્યું છે. જોકે, તેમણે સૂચવ્યું હતું કે પી.ઈ.નો ત્રીજો પ્રકાર હોવાની પણ સંભાવના છે, અર્થાત્ બાંધકામ અથવા સ્થાપન સ્થળને કેટલીક પરિસ્થિતિઓમાં પી.ઈ. તરીકે ગણવામાં આવી શકે. પી.ઈ.ના પ્રથમ પ્રકારમાં, અર્થાત્ આસોસિયેટેડ પરમનેન્ટ એસ્ટેબ્લિશમેન્ટ્સમાં, પ્રાથમિક આવશ્યકતા એ છે કે એવો એક સ્થિર વ્યવસાયસ્થળ હોવો જોઈએ જેના મારફતે કોઈ સાહસનો વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવે. તેમાં બે આવશ્યકતાઓનો સમાવેશ થાય છે, જે પૂર્ણ થવી આવશ્યક છે: (એ) કરારબદ્ધ રાજ્યના કોઈ સાહસનો વ્યવસાય હોવો જોઈએ (હાલના કેસમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.); અને (બી) પી.ઈ. એક સ્થિર વ્યવસાયસ્થળ હોવું જોઈએ, અર્થાત્ એવું સ્થળ જે સાહસના અધિકારક્ષેત્રમાં અને ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ હોય. સર્વત્ર સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે કોઈ સ્થાન સ્થિર છે કે નહીં તે નિર્ધારિત કરવા માટે, પી.ઈ.માં ત્રણ લક્ષણો હોવા આવશ્યક છે: સ્થિરતા, ઉત્પાદકતા અને નિર્ભરતા. વધુમાં, સ્થિર વ્યવસાયસ્થળનો અર્થ એ થાય છે કે એવું ભૌતિક સ્થાન અસ્તિત્વમાં હોવું જોઈએ, જે સાહસના ઉપયોગ અને નિયંત્રણ માટે ઉપલબ્ધ હોય અને જેના દ્વારા વ્યવસાય ચલાવવામાં આવે.

૨૫. નિશ્ચિત વ્યવસાય સ્થાનના કેટલાક ઉદાહરણો, જે બેકર દ્વારા આપવામાં આવ્યા છે, નીચે મુજબ છે: વ્યવસાયનું સ્થાન નિશ્ચિત અને સ્થાયી હોવું આવશ્યક છે. આથી, ચામડાં સંગ્રહવા અને તૈયાર કરવા માટે તેર વર્ષ માટે ભાડે લેવામાં આવેલ એક શેડને પી.ઈ. ગણવામાં આવેલું હતું. તે જ રીતે, લેખકનો અભ્યાસજંડ

પણ પી.ઈ. ગણવામાં આવ્યો છે. વેપાર મેળામાં આવેલ એક સ્ટેન્ડ, જે વર્ષમાં નિયમિતપણે ત્રણ અઠવાડિયા સુધી કબજામાં રાખવામાં આવતો હતો અને જેના માધ્યમથી ઉદ્યોગસાહસિકને તેની વાર્ષિક વેચાણનો નોંધપાત્ર હિસ્સો સંબંધિત કરારો પ્રાપ્ત થતાં હતાં, તેને પણ પી.ઈ. ગણવામાં આવ્યો છે. ડચ ફૂલ પ્રદર્શનમાં સાત મહિનાની અવધિ માટે મિરર ટેન્ટમાં સંચાલિત એક તાત્કાલિક ભોજનાલયને પી.પી. ગણવામાં આવ્યું હતું. ઉદ્યોગસાહસિક દ્વારા ભાડે અપાયેલા વિમાનોનાં જાળવણી માટેનું એક કાર્યાલય, વર્કશોપ અને ભંડારખંડ પણ પી.ઈ. ગણવામાં આવ્યા છે.

૨૬. બીજી તરફ, કોઈ રાજ્યમાં માત્ર ટપાલ સરનામાનું ધારણ કરવું – કચેરી, ટેલિફોન નોંધણી અથવા બેંક ખાતા વિના – તે ‘પી.ઈ.’ રચતું નથી એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે. માત્ર કુશળ મજૂરીની પુરવઠો કરીને કામ કરવું ‘ટ્રાન્સવાલ એસોસિએટેડ હાઇડ્રો એન્ડ રિકન મર્ચન્ટ્સ (પ્લાય) લિ. (૧૯૬૭) ૨૯ એસ.એ.ટી.સી. ૯૭ (અપીલ અદાલત, બોત્સ્વાના)’.

૭ જ્યોર્જેસ સિમેનોન (૧૯૬૫) ૪૪ ટી.સી. (યુ.એસ.) ૮૨૦ (યુ.એસ. કર અદાલત) •જોઝેફ ફાઉલર વિ. એમ.એન.આર. (૧૯૯૦) ૯૦ ડી.ટી.સી. ૧૮૩૪: (૧૯૯૦) ૨ સી.ટી.સી. ૨૩૫૧ (કેનેડા ની કર અદાલત)

૭ એન્ટવર્પ અપીલ અદાલત, ૬ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૦૧ ના નિર્ણય, જે ૨૦૦૧ ડબ્લ્યુટીડી ૧૦૬-૧૧ માં નોંધાયેલ છે ‘આવકવેરા અપીલો ક્રમાંક ૭૫૯/કેબી થી ૭૬૧/કેબી ના ૧૯૯૭-૯૮ (ટારોમ એસએ). (૧૯૯૮) પીટીડી(ટ્રિબ.) ૩૭૪૯

(આવકવેરા અપીલ અધિકરણ, પાકિસ્તાન)

૭ કન્સોલિડેટેડ પ્રીમિયમ આયર્ન ઓર્સ લિ. (૧૯૫૯) ૨૬૫ એફ ૨ ડી. ૩૨૦ કોઈ દેશમાં, મજૂરી પૂરી પાડતી કંપનીનું પી.ઈ. ઊભું થતું નહોતું'. એક ટ્રિલિંગ રિંગ, જે કામગીરી દરમિયાન લંગર બાંધીને રાખવામાં આવતી હોવા છતાં, દર થોડા મહિનાએ નવા સ્થળે ખસેડવામાં આવતી હતી, તેને પી.ઈ. ન ગણવામાં આવી હતી'. તેવી જ રીતે, સમુદ્રતળની પાઈપલાઈનોનું નિરીક્ષણ અને મરામત કરવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતું એક દૂરથી સંચાલિત વહાણ, તેને પણ પી.ઈ. ન ગણવામાં આવ્યું હતું, કારણ કે ગતિશીલ વહાણ વ્યવસાયનું સ્થિર સ્થળ નથી" –

૨૭. કોઈ સ્થાપનાને વ્યવસાયનું સ્થિર સ્થળ છે કે નહીં તે નિર્ધારિત કરવા માટેની મુખ્ય કસોટી એ છે કે એવો ભૌતિક રીતે સ્થિત પરિસર ઉદ્યોગના "૧૧/ટે ડિસ્પોઝલ" પર હોવો જોઈએ. આ હેતુ માટે, પરિસર ઉદ્યોગની માલિકીમાં હોય અથવા ભાડે લેવામાં આવેલું હોય તે આવશ્યક નથી. જો પરિસર ઉદ્યોગના ઉપયોગાર્થે તેના અધિકારમાં મૂકવામાં આવ્યું હોય તો તે પૂરતું ગણાશે. તેમ છતાં, માત્ર પ્રોજેક્ટના હેતુસર ઉદ્યોગને આવા સ્થળે પ્રવેશ આપવો માત્રથી પૂરતું નહીં ગણાય. જ્યારે ઉદ્યોગને તે સ્થળનો ઉપયોગ કરવાનો અધિકાર હોય અને તેના ઉપર નિયંત્રણ હોય ત્યારે તે સ્થળને ઉદ્યોગના "એટ ટ્વે ડિસ્પાસા/" પર હોવાનું માનવામાં આવશે.

૨૮. બેકરે પોતાની ટિપ્પણીમાં આપેલા વિવિધ અધિકારક્ષેત્રોની અદાલતો દ્વારા નક્કી કરાયેલા કેટલાક દૃષ્ટાંતરૂપ કેસો તે પુસ્તકના નીચેના અવતરણોમાં સમાવાયેલા છે:

(૧) કેનેડિયન કેસ વિલિયમ ડડની વિ. આર માં, કરદાતા યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સનો નિવાસી હતો, જેને કેનેડિયન કંપનીના કર્મચારીઓને તાલીમ આપવા માટે કરારબદ્ધ કરવામાં આવ્યો હતો. તાલીમ કરારના હેતુસર, કરદાતાને કેનેડિયન કંપનીના પરિસરમાં વિવિધ કચેરીઓ આપવામાં આવી હતી, જેમાં તેને માત્ર સામાન્ય કચેરી સમય દરમિયાન જ પ્રવેશવાની મંજૂરી હતી. તેને ગ્રાહકનો ટેલિફોન માત્ર ગ્રાહકના વ્યવસાય માટે જ વાપરવાની મંજૂરી હતી. તેણે એક કરવર્ષ દરમિયાન પરિસરમાં ૩૦૦ દિવસ અને અનુવર્તી વર્ષમાં ૪૦ દિવસ વિતાવ્યા હતા. કેનેડાની કર અદાલત અને ફેડરલ અપીલીય અદાલતે પુષ્ટિ કરી હતી કે પરિસરમાં તેની કોઈ સ્થિર આધારસ્થાન નહોતું – જેને પીઈ સમાન અર્થ ધરાવતું માનવામાં આવ્યું હતું – કારણ કે પોતાના વ્યવસાયના સંચાલન માટે આધારસ્થાન તરીકે પરિસરનો ઉપયોગ કરવાનો તેને કોઈ અધિકાર ન હતો.

'ટેકનિકલ (સેન્ટિરિયાન) ભદ. વિ. કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ, (૧૯૯૬) ૨૨૨ આઈ.ટી.આર. ૫૫૧ (અગ્રિમ ચુકાદા માટેનું સત્તાધિકરણ, ભારત) ૯ લોઅર ટેક્સ અદાલત ઓફ ઇન્ડિયા. સપ્ટેમ્બર ૧૦, ૧૯૯૦, (૧૯૯૧) ટેક્સ નોટ્સ ઇન્ટલ. ૧૦ માં નોંધાયેલ ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ વિ: સબસી ઓફશોર લિ. (૧૯૯૮) ૬૬ આઈ.ટી.ડી. ૨૯૬ (ઇનકમ ટેક્સ અપીલીય ટ્રિબ્યુનલ. મુંબઈ), ૧૭ ટેક્સ નોટ્સ ઇન્ટલ. ૧૭૯૫ માં નોંધાયેલ ૨ (૧૯૯૯) ૯૯ ડીટીસી ૧૪૭

(૨) સામાન્ય રીતે "હોટેલ મેનેજર" તરીકે ઉલ્લેખિત એક કેસમાં, બુંડેસફિનાન્ઝહોફે

એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો હતો કે ચુકેની એક હોટેલ વ્યવસ્થાપન કંપનીએ જર્મનીમાં પી.ઈ. ધરાવતી હતી, જ્યારે તેણે હોટેલની માલિકી ધરાવતી એક લિમિટેડ પાર્ટનરશિપ સાથે ૨૦ વર્ષની અવધિનો કરાર કર્યો હતો. કરાર મુજબ ચુકે કંપનીએ એક જનરલ મેનેજર પૂરો પાડવાનો હતો: જનરલ મેનેજરનું કાર્યાલય જ પી.ઈ. ગણાયું હતું (અને આખી હોટેલ નહીં), કારણ કે ચુકે કંપનીને કરારના હેતુઓ માટે આ કાર્યાલયનો ઉપયોગ કરવાનો સુરક્ષિત અધિકાર પ્રાપ્ત હતો.

(૩) એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે, એક સ્વિસ કંપનીએ જ્યારે જર્મન કંપની સાથે સ્વિસ કંપનીના નામે તથા તેની વિધિ અનુસાર સલાડ ટ્રેસિંગ્સનું ઉત્પાદન કરવા માટે કરાર કર્યો હતો, ત્યારે તેની પાસે પી.ઈ. નહોતું. ઉત્પાદન પર દેખરેખ રાખવા માટે સ્વિસ કંપનીના કોઈ કર્મચારીઓ ઉત્પાદન સુવિધા પર હાજર નહતા". બુંડેસ્ટ્રિફનાન્ઝહોફે વધુમાં એવું પણ ઠરાવ્યું હતું કે, ફ્રાન્સમાં છ અઠવાડિયા માટે એક કાર્ય કરવા સોંપવામાં આવેલા તથા તે હેતુસર વિશેષ ઓરડાઓ અપાયેલા દશ્ય ચિત્રકારે, તે પરિસરમાં સ્થિર આધાર ધરાવતો નહોતો.

(૪) પેરિસની પ્રશાસકીય અપીલ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે જર્મન પ્રવાસ એજન્સીનું ફ્રાન્સમાં સ્થાયી સ્થાપન નહોતું. પેરિસની એક પ્રવાસ એજન્સીએ સમયાંતરે જર્મન કંપનીને કચેરી ઉપલબ્ધ કરાવી હતી, અને જર્મન કંપનીના મેનેજર પાસે પેરિસમાં એક ફ્લેટ હતો; અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે જર્મન કંપનીને ફ્રાન્સમાં તેના કબજામાં કોઈ સ્થાયી સ્થાપન ઉપલબ્ધ નહોતું.

(૫) બ્રસેલ્સ અપીલ અદાલતે ઠરાવ્યું છે કે વાહનોના પરિવહનના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલા જર્મન નિવાસીને બેલ્જિયમમાં એક પી.ઈ. હતું. કરદાતાને બેલ્જિયમમાં

તેના મુખ્ય સપ્લાયરનાં પરિસરમાં ૩ મી. બાય ૬ મી. માપનું એક કાર્યાલય, તેમજ ટેલિફોન અને ટેલેક્સ, તેના ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ હતું, જ્યાં કરદાતા અને તેના ચાર કર્મચારીઓ કાર્ય કરતા હતા.

"બુન્ડર્સફિનાન્ઝહોફ. ફેબ્રુઆરી ૩, ૧૯૯૩, આઈઆર ૮૦-૮૧/૯૧. આઈએસટીઆર ૧૯૯૩, પૃ. ૨૨૬, (૧૯૯૩) બીએસ્ટીબીઆઈ.,૨, ૪૬૨.

૧૩ બાડેન-વ્યુર્ટેમ્બર્ગની લોઅર ટેક્સ અદાલતનો નિર્ણય. મે ૧૧, ૧૯૯૨. નિર્ણય ક્રમાંક ૩૬ ૩૦૯/૯૧, આર.આઈ.ડબ્લ્યુ. ૧૯૯૩, ૮૧, આઈ.એસટી.આર. ૧૯૯૨, પૃષ્ઠ ૧૦૪

" નવેમ્બર ૯૫, ૧૯૯૮ નો નિર્ણય, (૧૯૯) રેવ્યૂ ટ્રોઈટ ફિસ્કલ, ક્રમાંક ૨૫, કોમ .. ૫૦૩, (૧૯૯૮) ૧ આઈ આઈ ટીએલઆર ૮૫૭ માં અનુવાદ સાથે અહેવાલિત

" ફેબ્રુઆરી ૧૫, ૧૯૮૦ ની કુર ટ કાસેશન (૧૯૮૦) જે.આઈ. ટે ટ્રોઈટ ફિસ્કલ ૩૨૧.

૨૯. ફિલિપ બેકર મુજબ, ઉપરોક્ત દૃષ્ટાંતો એ વાતની પુષ્ટિ કરે છે કે વ્યવસાયના નિશ્ચિત સ્થળનું વિદેશી સાહસના માલિકીહક્કમાં હોવું અથવા ભાડાપટ્ટે લેવામાં આવેલું હોવું આવશ્યક નથી, શરતે કે તે સાહસના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ હોય, એટલેકે તેના વ્યવસાયના હેતુઓ માટે પરિસરનો ઉપયોગ કરવાનો તેને કોઈક હક હોય અને તે હક માત્ર પરિસરના માલિકની તરફથી હાથ ધરાયેલ પ્રોજેક્ટના હેતુઓ પૂરતો જ સીમિત ન હોય.

૩૦. પી.ઈ. સંબંધિત ઓ.ઈ.સી.ડી.ના કલમ પનું અર્થઘટન કરતાં, ક્લાઉસ વોગેલે

નોંધ્યું છે કે જ્યાં સુધી 'વ્યવસાય' શબ્દનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી તે પી.ઈ.ની વ્યાખ્યા માટે વ્યાપક, અસ્પષ્ટ અને અલ્પ પ્રાસંગિક છે. તેમના મુજબ, નિર્ણાયક તત્વ 'સ્થળ' શબ્દ છે. 'સ્થળ' શબ્દનું મહત્વ તેમણે નીચેના રીતે સમજાવ્યું છે:

સ્થિર' નામક લક્ષણના સંદર્ભમાં, કોઈ સ્થાન હોવાની આવશ્યકતા જમીન અને રાજ્યની કરવેરા લાદવાની સત્તાઓ વચ્ચેના મજબૂત સંબંધને પ્રતિબિંબિત કરે છે. આ પ્રાદેશિક સંબંધ માત્ર પી.ઈ.ના અસ્તિત્વ સાથે સંકળાયેલા વિતરણાત્મક નિયમો માટે જ આધારરૂપ નથી, પરંતુ અન્ય નોંધપાત્ર સંખ્યામાં વિતરણાત્મક નિયમો માટે પણ આધારરૂપ છે અને, સૌથી અગત્યનું, નિવાસના આધારે કોઈ વ્યક્તિને બંને કરારકારી રાજ્યોમાંથી કયા એક રાજ્યને ફાળવવાની બાબતમાં પણ આધારરૂપ છે (લેખ ૧, જે ઓ.ઈ.સી.ડી. અને યુ.એન. એમ.સી.ના લેખ ૪ સાથે સંયુક્ત રીતે વાંચવાનો છે).

૩ ૧. અમે વોગેલ દ્વારા આપવામાં આવેલી 'સ્થળ' અભિવ્યક્તિની વ્યાખ્યા પણ નીચે ઉદ્ધૃત કરવી ઇચ્છીએ છીએ, જે નીચે મુજબ છે:

“સ્થળ” એટલે જમીનની અંદર અથવા જમીન પર આવેલ નિશ્ચિત પરિમાણનું અવકાશ. પૃથ્વી પરના એકમાત્ર બિંદુને બદલે ત્રિ-પરિમાણીય ક્ષેત્ર તરીકે સ્થળ અંગેની આ સમજ ફેન્ચ આવૃત્તિ (‘સ્થિર સ્થાપના’) તથા ‘સ્થાપન’ શબ્દ પરથી પણ નિષ્કર્ષિત કરી શકાય છે. સામાન્ય રીતે, આ ક્ષેત્ર પૃથ્વીની સપાટી ની અંદર, પર અથવા ઉપર આવેલા નિશ્ચિત વિસ્તાર પર આધારિત હોય છે. જમીન ઉપર આવેલા ઓરડા અથવા તકનીકી સાધનો માત્ર ત્યારે જ પી.ઈ. તરીકે લાયક ઠરી શકે, જ્યારે તેઓ જમીન સાથે સ્થિર રીતે જોડાયેલા હોય. પરંતુ આ આવશ્યકતા

‘સ્થળ’ શબ્દ કરતાં ‘સ્થિર’ શબ્દમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે, કારણ કે સ્થળ (અથવા અવકાશ) અનિવાર્ય રીતે જમીનના ટુકડાથી બનેલું હોય જ એવું નથી. તેના વિરુદ્ધ, ‘સ્થાપન’ શબ્દ સ્પષ્ટ કરે છે કે પી.ઈ. સ્વયં જમીન તરીકે નથી, પરંતુ જમીનથી ભિન્ન એવી દૃશ્યમાન સુવિધા દ્વારા પી.ઈ.ની રચના થાય છે. આ બાબત ખાસ કરીને ઓઈસીડી મોડેલ કન્વેન્શનના અનુચ્છેદ ૫(૧) ની ફેન્ય આવૃત્તિમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે, જેમાં ‘સ્થળ’ના બદલે ‘સ્થાપના’ શબ્દ વપરાયેલ છે,

‘સ્થળ’ શબ્દનો ઉપયોગ ‘સ્થાપના’ શબ્દની વ્યાખ્યા કરવા માટે કરવામાં આવ્યો છે.

આથી, ‘સ્થળ’માં વ્યવસાય ચલાવવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતી બધી જ સ્પર્શનીય સંપત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે, પરંતુ આવી એક જ સ્પર્શનીય સંપત્તિ પણ પૂરતી થઈ શકે છે. ખાનગી કાયદા હેઠળ આવી સંપત્તિઓનું વર્ગીકરણ અચલ સંપત્તિ તરીકે કે જંગમ સંપત્તિ તરીકે (કોમન લો દેશોમાં) અથવા અસ્થાવર સંપત્તિ તરીકે કે સ્થાવર સંપત્તિ તરીકે (સિવિલ લો દેશોમાં) કરવામાં આવ્યું હોય તે નિર્ણાયક નથી. તેના બદલે, જે સંદર્ભમાં (જેમાં, સર્વોપરી રીતે, ‘નિશ્ચિત’/‘ફિક્સ્ડ’ જેવા શબ્દોનો સમાવેશ થાય છે), તેમજ ઓઈસીડી અને યુએન એમસીના કલમ ૫ ના હેતુ અને આશયના પ્રકાશમાં, ‘સ્થળ’ શબ્દનો અર્થઘટન કરવાની જરૂર છે. સંધિના અર્થઘટન સંબંધિત સામાન્ય નિયમોમાંથી ઉપજતો આ અભિગમ, ‘સ્થળ’ની સમજમાં જંગમ સંપત્તિનો સમાવેશ કરવા માટે થોડી છૂટ આપે છે અને, તેથી, એવી સંપત્તિ ભૂમિ સાથે ‘નિશ્ચિત’ કરવામાં આવી હોય ત્યારે પીઈ અસ્તિત્વમાં હોવાનું માનવાનો આધાર પૂરો પાડે છે.

ઉદાહરણ તરીકે, એક કારવામાં કાર્ય-બેંચ, કાયમી રીતે લંગરાયેલ નદીની હોડીઓ પરના રેસ્ટોરાં, સ્થિર તેલ રિગ્સ, અથવા ભૂતપૂર્વ રેલવે ડબ્બા પર સ્થાપિત ટ્રાન્સફોર્મેટર અથવા જનરેટર, સ્થાનો તરીકે ગણાય છે (અને તે 'સ્થિર' પણ હોઈ શકે છે).

તેના વિરુદ્ધ, સંપૂર્ણપણે અમૂર્ત સંપત્તિ કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં લાયક ઠરી શકતી નથી. વિશેષરૂપે, કંપનીમાં હિસ્સેદારી જેવા હકો, દાવાઓ, દાવાઓના સમૂહો (જેમ કે બેંક ખાતાઓ), અમૂર્ત સંપત્તિના અન્ય કોઈપણ પ્રકાર (પેટન્ટ, સોફ્ટવેર, ટ્રેડમાર્ક્સ વગેરે) અથવા અમૂર્ત આર્થિક સંપત્તિઓ (નિયમિત ગ્રાહકવર્ગ અથવા કોઈ ઉદ્યોગની ગૂડવિલ) સ્વયંમાં પી.ઈ.ની રચના કરતા નથી. તે માત્ર અન્ય રીતે રચાયેલ પી.ઈ.નો ભાગ બની શકે છે. એ જ રીતે, ઇન્ટરનેટ વેબસાઈટ (જે સોફ્ટવેર અને અન્ય ઇલેક્ટ્રોનિક માહિતીના સંયોજનરૂપ છે) મૂર્ત સંપત્તિ ગણાતી નથી અને તેથી તે પી.ઈ.ની રચના કરતી નથી.

કેવળ એટલા કારણે કે કોઈ કંપનીનો કોઈ સંવિધાનકાર રાજ્યમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હોય, તે માત્રથી જ તે રાજ્યમાં કંપનીનું સ્થાયી સ્થાપન ગણાતું નથી. જ્યાં કોઈ કંપનીનું બેઠકસ્થાન, તેના ઉપનિયમો અને/અથવા નોંધણી અનુસાર, રાજ્ય એમાં હોય અને જ્યારે અસરકારક વ્યવસ્થાપનનું સ્થાન રાજ્ય બીમાં આવેલું હોય, ત્યારે આવી કંપની સામાન્ય રીતે તેમના-તેમના સ્થાનિક કરકાયદા હેઠળ બંને સંવિધાનકાર રાજ્યોમાં તેની વૈશ્વિક આવકના આધાર પર કરપાત્ર બનશે. તેમ છતાં, એ-બી સંધિ હેઠળ, કંપનીને માત્ર રાજ્ય બીની નિવાસી તરીકે જ માનવામાં આવશે (અનુચ્છેદ ૪(૩) ઓઈસીડી અને યુએન એમસી). રાજ્ય એમાં વાસ્તવિક

સુવિધાઓ તેમજ પરાશ્રિત પ્રતિનિધિ બંનેના અભાવે, આ કંપનીની આવક માત્ર રાજ્ય બીમાં જ કરપાત્ર બનશે, અનુચ્છેદ ૭(૧) ઓઈસીડી અને યુએન એમસીના પ્રથમ વાક્ય મુજબ.

જમીનના ખંડના ક્ષેત્રફળનું કોઈ લઘુત્તમ પરિમાણ નથી. જ્યાં યોગ્ય વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓમાં કરદાતા, તેના કર્મચારીઓ અથવા પ્રતિનિધિઓ દ્વારા માનવીય પ્રવૃત્તિઓનો સંપૂર્ણ અથવા આંશિક સમાવેશ થતો હોય, ત્યાં આવા વ્યક્તિઓની ભૌતિક હાજરી માટે જરૂરી માત્ર જગ્યા પૂરતી ગણાતી નથી (જો તે પૂરતી ગણાતી હોત, તો ઓઈસીડી એમસીનું કલમ ૫(૫) અને યુએન એમસીનું કલમ ૫(૫)(એ) તથા એજન્ટ પી.ઈ.ની સંકલ્પના નિર્ણયક ઠરત). આ બાબતનું દૃષ્ટાંત એવા વેચાણ પ્રતિનિધિના ઉદાહરણથી સ્પષ્ટ થાય છે, જે નિયમિત રીતે કોઈ મોટા ગ્રાહક પાસે ઓર્ડર લેવા જાય છે અને ખરીદી નિયામકના કાર્યાલયમાં બેઠકો યોજે છે. ઓઈસીડી એમસી કોમેન્ટરીએ, આ અંતર્નિહિત સમજના આધારે કે સંબંધિત ભૌગોલિક એકમ માત્ર તે ખુરશી નથી જ્યાં વેચાણ પ્રતિનિધી બેસે છે, પરંતુ ગ્રાહકનું સમગ્ર કાર્યાલય છે, અને જે ઉદ્યોગ માટે વેચાણ પ્રતિનિધી કામ કરે છે તેના નિકાલ અને ઉપયોગ માટે તે કાર્યાલય ઉપલબ્ધ નથી, પી.ઈ.ના અસ્તિત્વનો દૃઢતાપૂર્વક ઇનકાર કર્યો છે."

૧

૩૨. આ કલમમાં આવેલ 'શ્રૂ' શબ્દમાંથી સંકેત લઈ, વોગેલે આ બાબત પર પણ ભાર મૂક્યો છે કે વ્યવસાયનું સ્થળ ત્યારે જ યોગ્ય ઠરે છે જ્યારે તે સ્થળ ઉદ્યોગના 'નિકાલે' હોય. તેમના મુજબ, જ્યાં સુધી ઉદ્યોગ તે વ્યવસાયસ્થળ પર નોંધપાત્ર હદ

સુધી નિયંત્રણ ન ધરાવે, ત્યાં સુધી તે પોતાના વ્યવસાયના સંચાલન માટે તે વ્યવસાયસ્થળનો સાધન તરીકે ઉપયોગ કરી શકશે નહીં; તેઓ ત્વરાથી એ ઉમેરે છે કે નિયંત્રણની પદ્ધતિઓ અને તેની તીવ્રતા બાબતે કોઈ નિરપેક્ષ ધોરણો નથી. તેના બદલે, ધોરણો વિવાદગ્રસ્ત વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિના પ્રકાર પર આધારિત હોય છે. તેમના મુજબ, 'નિકાલ' નો અર્થ એ છે કે વ્યવસાયસ્થળનો સીધો ઉપયોગ કરવાની સત્તા (અથવા તેની કોઈ નિશ્ચિત હિસ્સેદારી). આ સંદર્ભમાં નિયંત્રણના સાપેક્ષ ધોરણોના, વોગેલ દ્વારા આપેલ કેટલાક ઉદાહરણો, નીચે મુજબ છે:

નિયંત્રણનો દરજ્જો કરદાતા જે પ્રકારની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ ચલાવે છે તેના પર આધાર રાખે છે. તેથી કરદાતા પી.ઓ.બી.માં અન્ય લોકોને પ્રવેશવા અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા પરથી બહાર રાખી શકે તે જરૂરી નથી.

ઓઈસીડી એમસી કમેન્ટરીમાં ચિત્રકારનું ઉદાહરણ (ક્રમાંક ૪.૫, કલમ ૫ અંગે ઓઈસીડી એમસી કમેન્ટરી) (જોકે કાર્યાત્મક એકીકરણ કસોટીના સંદર્ભમાં તે કેટલુંક શંકાસ્પદ હોઈ શકે) એ સૂચવે છે કે નિયંત્રણનો પ્રકાર અને વ્યાપ તે સ્તર કરતાં વધુ હોવો આવશ્યક નથી, જે ચોક્કસ વ્યવસાય દ્વારા નિર્ધારિત ચોક્કસ પ્રકારની પ્રવૃત્તિ માટે જરૂરી હોય.

તેના વિપરીત, સ્વરોજગાર ઈજનેરના મામલે, જેને પોતાના કરાર હેઠળ આવશ્યક સેવાઓ નિભાવવાનો હેતુસર પોતાના ગ્રાહકના પરિસરમાં નિઃશુલ્ક પ્રવેશાધિકાર હતો, કેનેડિયન ફેડરલ અપીલી અદાલતે ઠરાવ્યું કે ઈજનેર પાસે કોઈ નિયંત્રણ નહોતું, કારણ કે તેને પ્રવેશ માત્ર ગ્રાહકના નિયમિત કચેરી સમય દરમિયાન જ મળતો હતો અને તેને તે પરિસરમાં પોતાનો સ્વતંત્ર વ્યવસાય ચલાવવાનો અધિકાર

નહોતો.

તે જ રીતે, દિલ્હીની આવકવેરા અપીલીય અધિકરણની વિશેષ ખંડપીઠે એરિક્સનના મામલામાં પી.ઈ. ના અસ્તિત્વને નકારી કાઢ્યું. અધિકરણે ઠરાવ્યું કે નેટવર્કના સંચાલન માટે આવશ્યક હાર્ડવેર, સોફ્ટવેર અને તકનીકી જાણકારી પહોંચાડવા માટે એરિક્સનના કર્મચારીઓને ભારતીય મોબાઈલ ફોન પ્રદાતાઓના પરિસરમાં પ્રવેશ મળતો હતો, એટલું માત્ર પૂરતું નહોતું. તેના વિપરીત, સ્પર્ધક ઉપક્રમના મામલામાં ખંડપીઠે ભારતીય પી.ઈ. હોવાનું માન્યું, કારણ કે તે ઉપક્રમના કર્મચારીઓએ (એરિક્સનના કર્મચારીઓથી ભિન્ન રીતે) પોતાના નિયોજકના અન્ય વ્યવસાયિક કાર્યો પણ આચર્યા હતા.

ઓઈસીડીનો દૃષ્ટિકોણ આ બંને અદાલતી કેસો સાથે મુશ્કેલીથી જ સુસંગત ગણાવી શકાય. વાસ્તવમાં, આ ત્રણેય ઉદાહરણો નિયંત્રણની મર્યાદા માટેના સંબંધિત ધોરણો કેવી રીતે રચવા જોઈએ તેની પદ્ધતિ અંગે થોડું પ્રકાશ પાથરે છે. જ્યારે ઓઈસીડી એમસી ટિપ્પણી સૂચવે છે કે કરદાતા સ્ત્રોત રાજ્યમાં જે વિશિષ્ટ વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવા ઇચ્છે છે, તે માટે આવશ્યક હોય તે પ્રકાર અને પરિમાણથી વધુ નિયંત્રણની આવશ્યકતા ન રાખવી પૂરતી છે, ત્યારે કેનેડિયન અને ભારતીય નિર્ણયો નિયંત્રણની મર્યાદા માટે વધુ કડક ધોરણોની વકાલત કરે છે. ઓઈસીડી એમસીમાં એક પ્રબળ વલણ દર્શાય છે (જોકે કોઈ કડક નિયમ નથી) કે સ્થાયી સ્થાપનાઓને અનુગામી કંપનીઓ સમાન ગણાવી જોઈએ (તુલના કરો: કલમ ૨૪(૩) ઓઈસીડી અને યુએન એમસી), અને કે અનુગામી કંપનીની સુવિધાઓ તેના કોઈ એક ગ્રાહક (અથવા તૃતીય વ્યક્તિ)ના કાર્યાલય સમય સિવાય

ભાગ્યે જ ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ ન રહેતી હોય; આ પરિસ્થિતિમાં, આ બંને અદાલતોનો દૃષ્ટિકોણ વધુ વિશ્વસનીય જણાય છે.

આ જ દિશામાં, પી.ઓ.બી. સામાન્ય રીતે માત્ર ત્યાં જ અસ્તિત્વમાં ગણાશે જ્યાં કરદાતા પી.ઓ.બી. નો ઉપયોગ કરવા માટે સ્વતંત્ર હોય:

તેણીની પોતાની પસંદગીના કોઈપણ સમયે;

એકથી વધુ ગ્રાહકોને સંબંધિત કાર્ય માટે; અને

તેના આંતરિક વહીવટી અને નોકરશાહી કામકાજ માટે.

એકંદરે, કરદાતાને સામાન્ય રીતે પી.ઓ.બી. પર નિયંત્રણ ધરાવતો એવો માત્ર ત્યારે જ ગણવામાં આવશે જ્યારે તે પોતાની વિવેકબુદ્ધિ મુજબ તેનો ઉપયોગ કરી શકે.

આથી એવું સૂચિત થતું નથી કે નિયંત્રણની કસોટીના ધોરણો લવચીક અને પરિસ્થિતિને અનુરૂપ ન હોવા જોઈએ. સામાન્ય રીતે, પ્રવૃત્તિઓ જેટલી ઓછી

હસ્તક્ષેપકારક હોય અને તે અન્ય વ્યક્તિઓને એ જ પી.ઓ.બી.નો સમકાલીન

ઉપયોગ કરવાની જેટલી વધુ પરવાનગી આપતી હોય, તેટલી નિયંત્રણની કસોટી

હેઠળની આવશ્યકતાઓ ઓછી હોય છે. તેમ છતાં, પરંપરાગત પી.ઈ.ના અનેક

પ્રકાર એવા છે, જેઓ તેમના સ્વભાવથી પી.ઓ.બી.નો વિશિષ્ટ ઉપયોગ માત્ર એક

જ કરદાતા અને/અથવા તેના કર્મચારીઓ દ્વારા થવો આવશ્યક બનાવે છે. ૧૦

અથવા ૧૨ ચોરસ મીટરનું નાનું કાર્યાલય-કારખાનું (તુલના કરો, આર્ટિકલ ૫(૨)

(ઈ) ઓ.ઈ.સી.ડી. અને યુ.એન. એમ.સી.) ભાગ્યે જ એકથી વધુ વ્યક્તિ દ્વારા

ઉપયોગમાં લઈ શકાય. કરદાતા જ્યાં ઘોંઘાટ કરતી ચંત્ર ચલાવે છે તેવા ઓરડા અંગે

પણ એ જ વાત સાચી છે."

૩૩. મોડેલ ટેક્સ કન્વેન્શન પરની ઓઈસીડીઈ ટિપ્પણીમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે 'પી.ઈ.' શબ્દની સામાન્ય વ્યાખ્યા તેની મૂળભૂત લાક્ષણિકતાઓ, અર્થાત્ એક અલગ "સ્થાન", 'વ્યવસાયનું સ્થિર સ્થળ", ને ઉજાગર કરે છે. તેથી, આ વ્યાખ્યામાં નીચેની શરતો સમાવિષ્ટ છે:

"વ્યવસાયના સ્થળ"નું અસ્તિત્વ, એટલે કે પરિસર જેવી કોઈ સુવિધા અથવા, નિશ્ચિત પરિસ્થિતિઓમાં, ચંત્રસામગ્રી અથવા ઉપકરણો.

વ્યવસાયનું આ સ્થાન "સ્થિર" હોવું આવશ્યક છે, અર્થાત્ તે નિશ્ચિત પ્રમાણની સ્થાયિત્વતા સાથે કોઈ વિશિષ્ટ સ્થળે સ્થાપિત થયેલું હોવું જોઈએ;

આ નિશ્ચિત વ્યવસાયસ્થળ દ્વારા ઉપક્રમના વ્યવસાયનું સંચાલન કરવું. તેનો સામાન્ય અર્થ એવો થાય છે કે જે વ્યક્તિઓ એક અથવા બીજી રીતે ઉપક્રમ પર આધારિત હોય છે (કર્મચારીવર્ગ), તેઓ તે રાજ્યમાં, જ્યાં આ નિશ્ચિત વ્યવસાયસ્થળ આવેલું હોય છે, ઉપક્રમનો વ્યવસાય ચલાવે છે.

૩૪. "વ્યવસાયનું સ્થળ" શબ્દસમૂહનો અર્થ એવો સમજાવવામાં આવ્યો છે કે તે એવા કોઈપણ પરિસર, સુવિધાઓ અથવા સ્થાપનાઓને આવરી લે છે, જે ઉદ્યોગના વ્યવસાયના સંચાલન માટે વપરાતી હોય, ભલે તે ફક્ત એ જ હેતુ માટે વપરાતી હોય કે ન હોય. વધુમાં, આ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે જ્યાં ઉદ્યોગના વ્યવસાયના સંચાલન માટે કોઈ પરિસર ઉપલબ્ધ ન હોય અથવા જરૂરી ન હોય, ત્યાં પણ જો તેના નિકાલે અમુક પ્રમાણમાં જગ્યા હોય તો વ્યવસાયનું સ્થળ અસ્તિત્વમાં હોઈ શકે છે. વધુમાં, પરિસર, સુવિધાઓ અથવા સ્થાપનાઓ ઉદ્યોગની માલિકીની છે કે ભાડે લેવામાં આવી છે કે અન્ય રીતે ઉદ્યોગના નિકાલે છે, તે બાબત ગૌણ છે.

ઉદ્યોગના નિકાલે રહેલી અને વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ માટે વપરાતી અમુક પ્રમાણની જગ્યા, વ્યવસાયનું સ્થળ રચવા માટે પૂરતી છે. તે સ્થળના ઉપયોગ માટે કોઈ ઔપચારિક કાનૂની અધિકાર આવશ્યક નથી. તેથી, જ્યાં કોઈ ઉદ્યોગ ગેરકાયદેસર રીતે કોઈ નિશ્ચિત સ્થાન કબજે કરીને ત્યાં પોતાનો વ્યવસાય ચલાવે છે, ત્યાં તે પણ પી.ઈ. ગણાશે. આવા કેટલાક ઉદાહરણો, જ્યાં પરિસરો ઉદ્યોગના નિકાલે ગણાય છે અને તેથી પી.ઈ. બને છે, આ મુજબ છે: ઉદાહરણ તરીકે, બજારસ્થળમાં એક પિચ દ્વારા, અથવા કસ્ટમ્સ ડેપોમાં કાયમી રીતે વપરાતા કોઈ નિશ્ચિત વિસ્તારમાંથી (દાખલા તરીકે, શુલ્કપાત્ર માલના સંગ્રહ માટે) વ્યવસાયનું સ્થળ રચાઈ શકે છે. ફરીથી, વ્યવસાયનું સ્થળ બીજા કોઈ ઉદ્યોગની વ્યવસાયિક સુવિધાઓમાં પણ સ્થિત હોઈ શકે છે. આ સ્થિતિ, ઉદાહરણ તરીકે, ત્યારે હોઈ શકે જ્યારે વિદેશી ઉદ્યોગના સતત નિકાલે, બીજા ઉદ્યોગની માલિકીના અમુક પરિસર અથવા તેનો કોઈ ભાગ રહેલો હોય. તે જ સમયે, આ પણ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે કોઈ ઉદ્યોગની કોઈ નિશ્ચિત સ્થળે માત્ર હાજરી જ હોય, તેનાથી અવશ્ય એવું માનવામાં આવશે નહીં કે તે સ્થળ તે ઉદ્યોગના નિકાલે છે.

૩૫. ઓ.ઈ.સી.ડી.ની ટિપ્પણીમાં એવા જેટલા ચાર ઉદાહરણો આપવામાં આવ્યા છે જેમાં સ્થાનને એન્ટરપ્રાઇઝના નિકાલ હેઠળ હોવાનું માનવામાં આવશે નહીં. તે આ પ્રમાણે છે:(એ) પ્રથમ ઉદાહરણ એવા વેચાણ પ્રતિનિધિનું છે, જે નિયમિત રીતે મોટા ગ્રાહકની મુલાકાત લઈ ઓર્ડર લે છે અને તે હેતુસર તેના કાર્યાલયમાં ખરીદી નિયામકને મળે છે. એવા કિસ્સામાં, જે એન્ટરપ્રાઇઝ માટે તે વેચાણ પ્રતિનિધિ કામ કરે છે તેના નિકાલ હેઠળ ગ્રાહકના પરિસર ગણાશે નહીં અને તેથી તે એવું સ્થિર

વ્યવસાયસ્થળ રચતા નથી જેના મારફતે તે એન્ટરપ્રાઇઝનો વ્યવસાય ચલાવવામાં આવે છે (પરંતુ, પરિસ્થિતિઓના આધારે, કાયમી સ્થાપના અસ્તિત્વમાં હોવાનું માનવા માટે ફકરો ૫ લાગુ પડી શકે છે).

(બી) બીજું ઉદાહરણ એવી કંપનીના કર્મચારીનું છે જેને, લાંબા સમયગાળા સુધી, બીજી કંપનીના મુખ્ય મથકે આવેલ કચેરીનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે (દા.ત. નવી પ્રાપ્ત થયેલ સહાયક કંપની), જેથી ખાતરી થાય કે પાછળોક્ત કંપની પૂર્વોક્ત કંપની સાથે કરવામાં આવેલા કરારો હેઠળની પોતાની બાધ્યતાઓનું પાલન કરે. આવા કિસ્સામાં, કર્મચારી પૂર્વોક્ત કંપનીના વ્યવસાય સાથે સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી રહ્યો હોય છે અને બીજી કંપનીના મુખ્ય મથકે તેની ઉપલબ્ધ કચેરી તેના નિયોજકનું સ્થાયી સ્થાપન ગણાશે, શરતે કે તે કચેરી પૂરતા લાંબા સમયગાળા માટે તેની ઉપલબ્ધિમાં હોય જેથી તે "વ્યવસાયના નિશ્ચિત સ્થળ" તરીકે ગણાય (પરિચ્છેદ ૬ થી ૬.૩ જુઓ) અને ત્યાં કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ આ અનુચ્છેદના પરિચ્છેદ ૪માં ઉદ્દેખિત પ્રવૃત્તિઓથી આગળ વધતી હોય. '

(સી) ત્રીજું ઉદાહરણ માર્ગ પરિવહન સાહસનું છે, જે તે ગ્રાહક દ્વારા ખરીદવામાં આવેલા માલની ડિલિવરી કરવા માટે ગ્રાહકના વેરહાઉસ ખાતે આવેલ ડિલિવરી ડોકનો દરરોજ અનેક વર્ષો સુધી ઉપયોગ કરે. તે સ્થિતિમાં, ડિલિવરી ડોક પર તે માર્ગ પરિવહન સાહસની હાજરી એટલી મર્યાદિત હશે કે તે સાહસ એ સ્થળને પોતાની હવાલે આવેલું ગણાવી શકશે નહીં, જેથી તે સ્થળ તે સાહસનું કાયમી સ્થાયી મથક ગણાય નહીં.

(ડી) ચોથું ઉદાહરણ એક પેઇન્ટરનું છે, જે બે વર્ષ સુધી, અઠવાડિયામાં ત્રણ દિવસ

તેના મુખ્ય ગ્રાહકની મોટી કચેરીની ઇમારતમાં વિતાવે છે. તેવા કેસમાં, પેઇન્ટર તે કચેરીની ઇમારતમાં, જ્યાં તે તેના વ્યવસાયના સૌથી મહત્વપૂર્ણ કાર્યો (અર્થાત પેઇન્ટિંગ) કરી રહ્યો છે, તેની હાજરી તે પેઇન્ટરની સ્થાયી સ્થાપના રચે છે.

૩૬. તેમાં વધુમાં એવું પણ જણાવવામાં આવે છે કે 'જેના મારફતે' શબ્દોને વ્યાપક અર્થ આપવો જોઈએ જેથી તે એવી કોઈપણ પરિસ્થિતિ પર લાગુ પડે જ્યાં કોઈ નિશ્ચિત સ્થાન પર તે હેતુસર ઉદ્યોગના અધિકારાધીન રહેતાં વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ ચલાવવામાં આવતી હોય. આ કારણસર, માર્ગ પાથરવાના કાર્યમાં સંકળાયેલ ઉદ્યોગને, જ્યાં આ પ્રવૃત્તિ કરવામાં આવે છે તે સ્થળના 'મારફતે' પોતાનો વ્યવસાય ચલાવતો માનવામાં આવશે;

કરારો

૩૭. સ્થાયી સ્થાપના તરીકે શું ગણાશે તે અંગે સમ્યક સમજ મેળવી લીધા બાદ, હવે અમે પડકારવામાં આવેલ ચુકાદાના તે ભાગમાં થયેલી ચર્ચા તરફ ધ્યાન દોરીએ છીએ, જેમાં વડી અદાલતે સંબંધિત આકલન વર્ષ દરમિયાન એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની ભારતમાં સ્થાયી સ્થાપના હતી એવો નિષ્કર્ષ નોંધવા માટે પોતાના કારણો આપ્યા છે. તેમ છતાં, તે પહેલાં પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા સંબંધિત કરારોની મુખ્ય જોગવાઈઓનો ઉલ્લેખ કરવો આવશ્યક બનશે, માત્ર એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને જયપી વચ્ચેના જ નહીં, પરંતુ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ના જૂથની કંપનીઓએ જયપી સાથે કર્યોલા કેટલાક કરારોનો પણ.

૩૮. અમે ઉપર પહેલેથી જ ઉલ્લેખ કર્યો છે કે એફ.આઈ.એ. અને એફ.ઓ.એ.એમ. વચ્ચે ૨૪ એપ્રિલ, ૨૦૦૧ના રોજ કરાર થયેલો છે, જેના દ્વારા એફ.આઈ.એ.એ.

એફ.ઓ.એ.એમ.ના હિતમાં વ્યાપારિક અધિકારો હસ્તાંતરિત કર્યા છે અને એફ.ઓ.એ.એમ.ને એકમાત્ર સી.આર.એચ. બનાવ્યું છે. ત્યારબાદ, ઉક્ત કરાર દ્વારા એફ.ઓ.એ.એમ.એ ૨૦૧૧થી અમલમાં આવે તેવી રીતે ૧૦ વર્ષની અવધિ માટે વ્યાપારિક અધિકારો એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ના હિતમાં હસ્તાંતરિત કર્યા હતા. જ્યાં સુધી એફ.આઈ.એ., એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને ટીમ્સ વચ્ચે હસ્તાક્ષરિત કોનકોર્ડ કરારનો પ્રશ્ન છે, તે ૨૦૦૯ વર્ષનો છે.

૩૯. ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય છે કે એફઓડબ્લ્યુસી અને જયપી વચ્ચે તારીખ સપ્ટેમ્બર ૧૩, ૨૦૧૧નો આરપીસી કરવામાં આવે તે પહેલાં, એફઆઈએ/ એફએમ એસસીઆઈ અને જયપી વચ્ચે તારીખ જાન્યુઆરી ૨૦, ૨૦૧૧નો એક ઓર્ગેનાઇઝેશન એગ્રીમેન્ટ (ઓએ) હસ્તાક્ષરિત કરવામાં આવ્યો હતો. આ કરાર મુજબ, જયપીએ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવાનું હતું. ત્યારબાદ, તારીખ ઓગસ્ટ ૧૬, ૨૦૧૧નો 'ટાઇટલ સ્પોન્સરશિપ એગ્રીમેન્ટ' તરીકે ઓળખાતો બીજો એક કરાર બીટા પ્રેમા ૨ વચ્ચે હસ્તાક્ષરિત કરવામાં આવ્યો હતો

(એફઓડબ્લ્યુસીની સહયોગી કંપની) અને ભારતી એરટેલ વચ્ચે, જેના મુજબ બેટા પ્રીમા ૨ એ ૨૯ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ના રોજ યોજાયેલી રેસ સંબંધે યુએસ\$ ૮ મિલિયન માટે ભારતી એરટેલને ટાઇટલ સ્પોન્સરશિપ અધિકારો હસ્તાંતરિત કર્યા હતા. ત્યારબાદ ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ તારીખનો આરપીસી એફઓડબ્લ્યુસી અને જયપી વચ્ચે હસ્તાક્ષરિત થયો હતો. તે રેસની નિયત તારીખથી એક મહિના પહેલાંનું હતું, જે ૨૯ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ નક્કી કરવામાં આવી હતી. આ કરાર હેઠળ, કાર્યક્રમનું ચજમાનપદ, આયોજન અને પ્રચાર કરવાનો અધિકાર એફઓડબ્લ્યુસી

દ્વારા જયપીને આપવામાં આવ્યો હતો. આવક વિભાગ મુજબ, એફઓડબ્લ્યુસી એ ભારતમાં એક સ્થિર વ્યવસાય સ્થળ, એટલે કે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ મારફતે વ્યવસાય કર્યો હતો. આ કરારની મુખ્ય વિશેષતાઓ, જે સૌથી મહત્વપૂર્ણ દસ્તાવેજ છે, નીચે મુજબ છે:

"જ્યારે કે

(એ) ફેડરેશન ઇન્ટરનેશનલ ઇ એલ ઓટોમોબાઇલ (એફ.આઈ.એ.) વિશ્વ મોટર સ્પોર્ટ્સ શાસક મંડળ છે. એફ.આઈ.એ. એફ.આઈ.એ. ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ (ચેમ્પિયનશિપ)ના રમતગમત સંબંધિત આયોજન અને નિયમન માટે જવાબદાર છે, અને ચેમ્પિયનશિપના વ્યક્તિગત તબક્કાઓના રમતગમત સંબંધિત આયોજન પર દેખરેખ રાખવાનો અધિકાર ધરાવે છે

(બી) એફ.આઈ.એ., પીઓડબ્લ્યુસી અને તેની સહયોગી સંસ્થાઓ (જેમ કે કલમ ૧(પી) વગેરેમાં વ્યાખ્યાયિત છે) વચ્ચે થયેલ વિવિધ કરારોના અનુસંધાનમાં, એફઓડબ્લ્યુસીને ચેમ્પિયનશિપમાં રહેલા વાણિજ્યિક અધિકારોનો શોષણ કરવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર છે, જેમાં ચેમ્પિયનશિપનું કેલેન્ડર પ્રસ્તાવિત કરવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર અને પ્રોમોટરોને ફોર્મ્યુલા વન ગ્રાં પ્રી ઇવેન્ટ્સનું યજમાનપદ સંભાળવા, તેનું આયોજન કરવા અને તેનો પ્રચાર કરવા માટેનો અધિકાર આપવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર પણ સમાવેશ થાય છે, જે ઇવેન્ટ્સ ચેમ્પિયનશિપ તરફ ગણતરીમાં લેવામાં આવે છે, તેમજ વિશિષ્ટ માધ્યમ અધિકારો (જેમાં માધ્યમ ક્ષેત્રમાં શ્રાવ્ય-દૃશ્ય સામગ્રી અને ડેટાના તમામ ઉપયોગનો સમાવેશ થાય છે).

(સી) એફઓડબ્લ્યુસીને એફઆઈએ આંતરરાષ્ટ્રીય રમતગમત કેલેન્ડરમાં દાખલ

થયેલ અને ચેમ્પિયનશિપ તરફ ગણતરીમાં લેવાતી ફોર્મ્યુલા વન ગ્રાં પ્રી ઇવેન્ટ્સના આયોજન, યોજાવા અને પ્રોત્સાહન માટેના કરારોમાં પ્રવેશવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર છે, અને તેવું સમજવામાં આવે છે કે એવો કરાર ઇવેન્ટના (કલમ ૩.૧ (૨૦ વાંચી શકાય તેમ નથી) માં વ્યાખ્યાયિત મુજબ) વાણિજ્યિક અને આર્થિક સંચાલનને વિશિષ્ટ રીતે નિયંત્રિત કરશે.

જી.

(ડી) પ્રવર્તક ભારતના રાષ્ટ્રીય રાજધાની ક્ષેત્રમાં આવેલ એક મોટર રેસિંગ પરિપથનો માલિક છે, જે વિવિધ મોટર રેસિંગ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. પ્રવર્તક તેવા પરિપથ પર વિવિધ મોટર રેસિંગ કાર્યક્રમો, જેમાં ફોર્મ્યુલા વન ગ્રાન્ડ પ્રી કાર્યક્રમોના આયોજનનો પણ સમાવેશ થાય છે, આયોજિત કરવાની ઇચ્છા ધરાવે છે. પ્રવર્તકે તેવા કાર્યક્રમો આયોજિત કરવાનો વિશેષાધિકાર પ્રાપ્ત કર્યો હતો અને હવે તે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. સાથે આ કરાર અમલમાં મૂકી રહ્યો છે જેથી તેવા પરિપથ પર ફોર્મ્યુલા વન ગ્રાન્ડ પ્રી કાર્યક્રમોનું આયોજન, સંચાલન અને પ્રચાર કયા નિયમો અને શરતો હેઠળ કરશે તે નિર્ધારિત કરી શકાય.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

વ્યાખ્યાઓ ૧૧મિલ વ્યાખ્યા ૧૧તિઓન

• ૧. આ કરારમાં, જો સંદર્ભ અન્યથા જરૂરી ન બનાવે તો:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

• (ક્યૂ) સર્કિટનો અર્થ એવો મોટર રેસિંગ સર્કિટ થશે જે ઇવેન્ટના આયોજન માટે દરેક રીતે યોગ્ય હોય (જેમાં કાયમી ઇમારતો, કાયમી માળખાકીય સુવિધાઓ, ટ્રેકનું

બંધારણ, સુવિધાઓ, દર્શકો માટે નિહાળવાની સુવિધાઓ, પિટ/પેડોક, ઇમારત, મીડિયા કેન્દ્ર, કાર પાર્કિંગ, હેલિપેડ, ગેરેજ, રેસ નિયંત્રણ અને વહીવટ, કચેરી વહીવટ, ઇંધણ અને ટાયર સંગ્રહ, ઉપયોગી સેવાઓ (બેક-અપ વીજ પુરવઠા સહિત), સ્પર્ધકો અને પ્રાયોજકોને આવકારવા માટે યોગ્ય કોન્ક્રિટ આધારિત વિસ્તારો, વેચાણ અને પ્રદર્શન વિસ્તારો, આંતરરાષ્ટ્રીય ટીવી સંકુલો, યજમાન અને પ્રસારણ સુવિધાઓ તથા ચિકિત્સા કેન્દ્રનો સમાવેશ થાય છે);

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

(ટી) ઇવેન્ટનો અર્થ એફ.આઈ.એ. ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપના એક રાઉન્ડ તરીકે નિર્ધારિત અને મંજૂર કરવામાં આવેલ ફોર્મ્યુલા ૧ ગ્રાન્ડ પ્રી ઓફ ઇન્ડિયા (તેમાં સમાવિષ્ટ તમામ સહાયક ઇવેન્ટ્સ અને પરિધિજન્ય મનોરંજન સહિત) એવો થશે, જે સર્કિટ ખાતે એફ.આઈ.એ. દ્વારા સ્ક્રુટિનાઈઝિંગ અને રમતગમત તપાસ માટે નિર્ધારિત સમયથી પ્રારંભ થશે અને તેમાં તમામ પ્રેક્ટિસ તથા રેસ પોતે પણ સામેલ રહેશે, અને જેનો અંત સ્પોર્ટિંગ કોડની શરતો હેઠળ વિરોધ નોંધાવવાના સમય અને સ્પોર્ટિંગ કોડની શરતો હેઠળ તકનીકી અથવા રમતગમત ચકાસણી કરવામાં આવી હોય તે સમય પૈકી જે બાદનો હોય તે સમયે આવશે; અને

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

પૂર્વશરતો

૨.૧. આ કરાર હેઠળ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા પ્રવર્તકને અધિકારોનું પ્રદાન, આ કરાર અનુસાર શરતો પૂર્ણ કરવામાં આવી હોય અથવા માફ કરવામાં આવી હોય તે પર આધારિત છે અને પ્રવર્તક આ કલમ ૨ મુજબ શરતો પૂર્ણ થાય તે માટે પોતાનું

શ્રેષ્ઠ પ્રયત્ન કરશે.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

પરિભાષા

૩.૧ આ કરાર પક્ષકારો દ્વારા હસ્તાક્ષર કરવામાં આવે અને તારીખ મૂકવામાં આવે ત્યારથી પ્રારંભ પામશે અને અમલમાં આવશે.

૩. ૨ કલમ ૨ના આધિન, આ કરાર હેઠળ પ્રમોટરને પ્રદાન કરાયેલા અધિકારો બિનશરતી તારીખથી અમલમાં મૂકી શકાય તેવા રહેશે. તદનુસાર, આ કરારની પ્રારંભિક મુદત (પ્રારંભિક મુદત) બિનશરતી તારીખથી શરૂ થશે અને ૩૧ ડિસેમ્બર ૨૦૧૫ના રોજ સમાપ્ત થશે, અને તે ૨૦૧૧થી ૨૦૧૫ સુધીના (સમાવેશિત) કેલેન્ડર વર્ષો માટેની ચેમ્પિયનશિપ પર લાગુ પડશે.

૩. ૩ ૩૦ જૂન ૨૦૧૫ના રોજ અથવા તે પહેલાં, એક્ઝોડબલ્યુસી પોતાના સંપૂર્ણ વિવેકાધિકારે પ્રમોટરને નોટિસ આપવા હકદાર રહેશે, અને આવી નોટિસ આપવામાં આવે તો, તે મુદતને વધુમાં વધુ પાંચ કેલેન્ડર વર્ષના વધુ સમયગાળા માટે વધારવા માટે અસરકારક ગણાશે (વિસ્તૃત મુદત). આ કરારની શરતો આ વિસ્તૃત મુદત પર લાગુ પડશે, પરંતુ આ કલમ ૩.૩ને બાદ કરતાં.

૩. ૪ આ કરારનો અવધિકાળ, જે આ કલમ ૩ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે, તેને અવધિ તરીકે ઓળખવામાં આવશે અને તેમાં પ્રારંભિક અવધિ અને (જો લાગુ પડતું હોય તો) વિસ્તૃત અવધિનો સમાવેશ થશે.

૩. ૫ ફોલ્ડ દ્વારા કલમ ૪ માં સમાવિષ્ટ તેની જવાબદારીઓના નિર્વહને આધિન રહી, પ્રમોટર આ કરાર અનુસાર, અવધિના દરેક કેલેન્ડર વર્ષમાં એક વખત, ૨૦૧૧

થી પ્રારંભ કરીને, સર્કિટ પર એફ.આઈ.એ. દ્વારા મંજૂર અને જાહેર કરાયેલ તારીખે, તથા નિયમો અને રમતગમત સંહિતાની શરતોને આધિન રહી, કાર્યક્રમનું આયોજન, સંચાલન અને પ્રચાર ભારતનું ફોર્મ્યુલા ૧ ગ્રાન્ડ પ્રી અથવા [વર્ષ] ગ્રાન્ડ પ્રી ઓફ ઇન્ડિયા તરીકે કરવા સંમત થાય છે.

એફઓડબ્લ્યુસીની જવાબદારીઓ અને બાંધધરીઓ

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

પ્રવર્તકની હામીઓ

(ઇ) જમીનના તે વિસ્તારમાં, જેના બાહ્ય પરિઘને લાલ રંગમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યો છે, જે આ કરાર સાથે અનુસૂચિ તરીકે જોડાયેલ દસ્તાવેજમાં દર્શાવવામાં આવ્યો છે અને ઓળખ માટે પક્ષકારો દ્વારા પરાક્ષરિત કરવામાં આવ્યો છે, તે વિસ્તારમાં આ કરાર અનુસાર સર્કિટનું નિર્માણ, આયોજન અને તૈયારી કરવામાં આવશે, એવી રચના અને રીતમાં જે એફઓડબ્લ્યુસી અને એફઆઈએ બંને દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હોય, નિયમાવલીઓની તમામ આવશ્યકતાઓનું પાલન કરતી હોય (જેમાં નિરીક્ષણોના સમય અંગેની આવશ્યકતાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે) અને એફઆઈએ દ્વારા અંતિમ નિરીક્ષણ માટે ૧૨ ઓક્ટોબર ૨૦૧૧થી મોડું નહીં થાય તે પહેલાં યોગ્ય સમયમર્યાદામાં પૂર્ણ કરવામાં આવ્યું હોય; ,

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ઘટના પૂર્વે સર્કિટ સુધી પ્રવેશ

૧૧. પ્રોત્સાહક એવો જે તે તમામ જરૂરી પગલાં લેશે કે જેથી સર્કિટ અને જમીનના પરિસરમાં આવેલા પિટ અને પેડોકના મકાનો તથા આસપાસના વિસ્તારો સ્પર્ધકો,

એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી., એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના સંલગ્નો, એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના કોન્ટ્રાક્ટરો અને લાઇસન્સધારકો તથા તેમના અનુરૂપ કર્મચારીઓ અને સાધનસામગ્રી (જો હોય તો) માટે રેસના દિવસથી ચૌદ દિવસ પહેલાં શરૂ થતા અને રેસ પછી સાત દિવસએ સમાપ્ત થતા સમયગાળા દરમિયાન (પ્રવેશ અવધિ) દરેક સમયે ખુલ્લા રહે તે સુનિશ્ચિત થાય અને પ્રવેશ અવધિ દરમિયાન દરેક સમયે પેડોક અને ગેરેજ વિસ્તારની સુરક્ષા યોગ્ય રીતે સંરક્ષિત રહે.

XXXXXXXX XXXXXX XXXXXX

સ્પર્ધક/માધ્યમ સુવિધાઓ

૧૩. લ પ્રમોટર, જ્યાં સુધી તે જ બાબત વ્યવહારિક રીતે શક્ય હોય ત્યાં સુધી, સ્પર્ધકના કર્મચારીઓ અને અધિકારીઓ માટે સર્કિટના જાહેર પ્રવેશદ્વારથી અલગ એક પ્રવેશદ્વાર ઉપલબ્ધ કરાવશે.

૧૩ .૨ પ્રમોટર, સ્પર્ધકો અને/અથવા તેમના પ્રાયોજકોની પ્રચારાત્મક સુવિધાઓ માટે, તે સર્કિટ ખાતે એફ.આઈ.એ. ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપના એક ચક્ર સંદર્ભે છેલ્લે જે પરિમાણનો વિસ્તાર ઉપલબ્ધ કરવામાં આવ્યો હોય તેમાંથી જે મોટો હોય તે અથવા પેડોકની અંદર અથવા તેની બાજુમાં ૧૪૦ મીટર બાય ૧૦૦ મીટર અથવા ૧૫,૦૦૦૦ વર્ગ મીટર જેટલો વિસ્તાર, કોઈ પણ શુલ્ક લીધા વગર ઉપલબ્ધ કરાવશે.

૧૩. ૩ પ્રોત્સાહક મીડિયા પરિસર અને ટેલિફોન તથા ફેક્સિમિલી સાધનો, પ્રેસ રૂમ તેમજ રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય ટેલિવિઝન ટિપ્પણીકારો અને પત્રકારો માટે આવશ્યક સ્થાપનો અને પરિસર (આવા પરિસર અને સ્થાપનો વિશ્વ

ચેમ્પિયનશિપની પ્રતિષ્ઠાને અનુરૂપ હોવા જોઈએ) સ્થાપિત કરવાની જવાબદારી સ્વીકારે છે અને વ્યવસાયિક માન્યતા પ્રાપ્ત પત્રકારોને તેમના વ્યવસાયના પાલન માટે તમામ સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી આપશે તેમજ પોડિયમ સમારોહ પછી તરત જ રેસના વિજેતા સાથે પ્રેસ પરિષદના આયોજનની પણ વ્યવસ્થા કરશે.

૧૩. જ ફોર્મ્યુલા વન કારો તથા તેમના સ્પેર ભાગો અને સહાયક ઉપકરણો નજીકના યોગ્ય આંતરરાષ્ટ્રીય વિમાનમથકે (જેનું નિર્ધારણ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા કરવામાં આવશે) પહોંચ્યા પછી (લેવિંગ), પ્રમોટર તેમને લેવિંગથી સર્કિટ સુધી અને સર્કિટથી પાછા લેવિંગ સુધી નિઃશુલ્ક પરિવહન કરશે. પ્રમોટર એ સુનિશ્ચિત કરશે કે સર્કિટથી લેવિંગ સુધીનું પરિવહન રેસના બીજા દિવસે કરવામાં આવશે. લેવિંગ તથા સર્કિટ બન્ને સ્થળોએ વિમાનમથક કર, સીમાશુલ્ક મંજૂરી, હેન્ડલિંગ, લોડિંગ અને અનલોડિંગ સહિતના તમામ સહાયક ખર્ચ પ્રમોટર દ્વારા ચૂકવવામાં આવશે. પક્ષકારો આ અવધિ દરમિયાન પરસ્પર સંપર્કમાં રહી આવા સહાયક ખર્ચમાં ઘટાડો કરી શકે તેવી બધી વાજબી કાર્યવાહી અંગે ચર્ચા કરવા અને તેને અમલમાં મૂકવા સંમત થાય છે. ૧૩.૫ પ્રમોટર સર્કિટ જનરલ સ્પેસિફિકેશન્સ મેન્યુઅલમાં નિર્દિષ્ટ મુજબની બધી અન્ય સુવિધાઓ પૂરી પાડવાનો સ્વીકાર કરે છે.

પ્રતિબંધિત વિસ્તારોમાં પ્રવેશ

૧૪. પ્રવર્તક આ બાબત સુનિશ્ચિત કરવાનો ઉપક્રમ કરે છે કે:

(એ) એફ.આઈ.એ.ની અધિકૃતતા હેઠળ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા જારી કરાયેલા માત્ર પાસ અને ટેબાર્ડ્સ જ સર્કિટના તે ભાગોમાં પ્રવેશ માટે અધિકૃતતા આપશે, જે ચૂકવણી કરનાર જનતા માટે ખુલ્લા નથી;

(બી) ઉપરોક્ત કલમ ૧૪(એ) છતાં, જે કોઈપણ સ્થળોએ કોઈપણ સ્પર્ધકના મિકેનિકોને તે કારો પર કામ કરવા માટે બોલાવવામાં આવી શકે છે, તે સ્થળોએ જનતાને કારો સુધી પહોંચનો અધિકાર નથી અને ઉપરોક્તની સામાન્યતાને બાધ ન પહોંચે તે રીતે, પેડોક અથવા પિટ વિસ્તારમાં કારો તથા સ્પર્ધકના કર્મચારીઓના નિરાંતે અવરજવર માટે કોઈપણ સમયે કોઈ અવરોધ રહેતો નથી;

(સી) એફ.આઈ.એ.ની અધિકૃતતા હેઠળ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા જારી કરાયેલા કોઈપણ પાસ અને ટેબાર્ડ્સની વૈધતા યથાવત્ રાખવામાં આવે છે; અને

(ડી) જરૂરી પગલાં લેવામાં આવે છે જેથી તમામ પોલીસ અને સર્કિટ અધિકારીઓ પાસ અને ટેબાર્ડથી પરિચિત હોય અને તેમની માન્યતા જાળવી રાખે.

વીમો

૧૫. ૧ પ્રમોટર પોતાના ખર્ચે તૃતીય પક્ષ જવાબદારી વીમો પ્રદાન કરશે (એફઓડબલ્યુસી અને એફઆઈએ દ્વારા મંજૂર કરાયેલા સ્વરૂપમાં, જેમાં એફઓડબલ્યુસી અને તેની બધી સંલગ્ન સંસ્થાઓ, બેટા પ્રેમા ૨ લિમિટેડ અને તેની બધી સંલગ્ન સંસ્થાઓ, સ્પર્ધકો, ડ્રાઇવરો અને ઉપરોક્ત કોઈપણ પક્ષોના મહેમાનો (આવા પક્ષોમાં, જ્યાં લાગુ પડે ત્યાં, બધા નિર્દેશકો, અધિકારીઓ, કર્મચારીઓ, પ્રતિનિધિઓ અને ઠેકેદારોનો સમાવેશ થશે) તથા કાર્યક્રમના આયોજનમાં સંકળાયેલા અન્ય એવા વ્યક્તિઓ (જેમાં અધિકારીઓ, માર્શલ્સ, બચાવ અને તબીબી કર્મચારીઓનો સમાવેશ થાય છે) જેમની જાણ એફઆઈએ અથવા એફઓડબલ્યુસી સમયાંતરે પ્રમોટરને કરાવે (વીમિત પક્ષો) ને તમામ જોખમો સામે (જેમાં કોઈપણ વ્યક્તિનું મૃત્યુ અથવા શારીરિક અથવા માનસિક ઇજા સામેલ છે)

આવરી લેવાયેલા હોય, જે (૧) કાર્યક્રમ, (૨) આધાર દોડો અને (૩) કાર્યક્રમના ભાગરૂપે આયોજિત પરિધીય મનોરંજન સાથે સંબંધિત હોય, પ્રવેશ અવધિ માટે. જો એવું વીમા આવરણ તે દેશમાં, જ્યાં કાર્યક્રમ યોજાય છે, ત્યાંના કાયદા હેઠળ મંજૂર ન હોય અથવા એફઆઈએને સંતોષ થાય કે એવું વીમા આવરણ વેપારી દૃષ્ટિએ વ્યવહારુ નથી, તો વીમો તે કાયદા અથવા બજારની પરિસ્થિતિઓ હેઠળ મહત્તમ મંજૂર મર્યાદા સુધીનો રહેશે. વીમાકર્તાઓ સ્ટાન્ડર્ડ એન્ડ પૂઅર્સ અને/અથવા એએમ. બેસ્ટ દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત કંપની હોવી જ જોઈએ અને આ કરારમાં નિર્ધારિત વીમા આવશ્યકતાઓનું સંપૂર્ણ માન રાખવા અને પૂર્ણ નિર્વહ કરવા માટે પૂરતા સાધનો ધરાવતી પ્રથમ શ્રેણીની આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠાવાળી હોવી જ જોઈએ. સંબંધિત પોલિસીની એક નકલ પ્રમોટર દ્વારા પ્રથમ પ્રેક્ટિસ સત્ર શરૂ થાય તે પહેલાં ઓછામાં ઓછા ૬૦ દિવસ પહેલાં એફઓડબલ્યુસીને આપવામાં આવશે (વર્ષ ૨૦૧૧ ને બાદ કરતાં, જેમાં આવી નકલ વર્ષ ૨૦૧૧ ના કાર્યક્રમના પ્રથમ પ્રેક્ટિસ સત્ર શરૂ થાય તે પહેલાં ઓછામાં ઓછા ૩૦ દિવસ પહેલાં એફઓડબલ્યુસીને આપવામાં આવશે). જો સંબંધિત પોલિસીની ભાષા અંગ્રેજી સિવાય બીજી કોઈ ભાષામાં હોય, તો એફઓડબલ્યુસી પ્રમોટરના ખર્ચે પોલિસીનો અનુવાદ પ્રાપ્ત કરશે.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ક્લિમન૧:/રેકોર્ડિન૧: કાર્યક્રમ ખાતે

૧૮. ૧ એફઓડબલ્યુસીની પૂર્વલખિત સંમતિ સિવાય અને કલમ ૧૮.૩માં પ્રમોટરની ફરજને બચાવી રાખીને, સમગ્ર અવધિ દરમિયાન પ્રવેશ અવધિમાં (અને સર્કિટ ખાતે યોજાતી કોઈપણ પરીક્ષણ બેઠકમાં જેમાં એકથી વધુ સ્પર્ધક ભાગ લઈ

રહ્યા હોય (બિન-ખાનગી એફઆઈપરીક્ષણ શ્રેણી)) તે

પ્રમોટર કોઈપણ પ્રકારનું ધ્વનિ-રેકોર્ડિંગ અથવા દૃશ્ય અથવા શ્રાવ્ય-દૃશ્ય ચિત્રણ (રેકોર્ડિંગ), ભલે તે પ્રસારણ માટે હોય અથવા અન્ય કોઈ હેતુ માટે હોય, બનાવશે નહીં, સર્જશે નહીં, સંગ્રહિત કરશે નહીં, નોંધશે નહીં અથવા પ્રસારિત કરશે નહીં; તેમજ પ્રમોટર અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આવું કરવા માટે પરવાનગી આપશે નહીં, સક્ષમ બનાવશે નહીં, સહાય કરશે નહીં, પ્રાપ્ત કરાવશે નહીં અથવા પ્રોત્સાહિત કરશે નહીં.

(એ) પ્રસંગ સાથે સંબંધિત, અથવા તેમાં આવેલ, અથવા તેનું અનુસંગી હોય એવી કોઈ પણ બાબત (જેમાં કારો, ડ્રાઈવરો, સ્પર્ધકોનો સમાવેશ થાય છે), કોઈ પણ બિન-ખાનગી એફએલ ટેસ્ટ સેશન, અથવા તેમની કોઈ પણ બાબત; અથવા

(બી) સર્કિટ અથવા જમીનની હદોમાં (અથવા તેની આસપાસના કોઈપણ અન્ય એવા ભાગમાં જેના ઉપર પ્રમોટરનો નિયંત્રણ હોય).૧૮.૨ કલમ ૧૮.૧ ની સામાન્યતાને આંચ ન આવે તે રીતે, પ્રમોટર એ સુનિશ્ચિત કરશે કે કોઈ ઇવેન્ટમાં પ્રવેશ આપવા માટેની ટિકિટોના વેચાણની શરતોમાં ટિકિટધારક દ્વારા નીચેની બાબતનો સ્વીકાર સમાવેશ પામે:

(એ) કે તે કાર્યક્રમનું (જેમાં કારો, ડ્રાઈવરો, સ્પર્ધકોનો સમાવેશ થાય છે) અથવા તેના કોઈપણ પાસાનું કોઈપણ ધ્વનિચિત્રણ બનાવશે નહીં, સર્જશે નહીં, સંગ્રહ કરશે નહીં, નોંધશે નહીં અથવા પ્રસારિત કરશે નહીં, અને તે સર્કિટમાં એવું કોઈપણ સાધન લઈ જશે નહીં જે તેને ઉપરોક્ત કૃત્યો કરવા સક્ષમ બનાવે (મોબાઈલ ટેલિફોન સિવાય, જેના ઉપયોગ પર આ કલમ ૧૮ અને નીચેની કલમ ૧૯. ૧ લાગુ પડે છે);

(બી) કે, દર્શક તરીકે, તેનો ચિત્રણ કરવામાં આવી શકે અને તેના દ્વારા કરવામાં આવેલ ધ્વનિનું પ્રસારણ (અથવા સમાન સંપ્રેષણ) માટે ધ્વનિમુદ્રણ કરવામાં આવી શકે; અને

(સી) આવી અન્ય શરતો અને નિયમો, જેને એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. (વાજબી રીતે કાર્ય કરતાં) સમયાંતરે પ્રવર્તકને સમાવેશ કરવા વિનંતી કરી શકે, તે શરતે કે પ્રવર્તકને યોગ્ય સમયમાં જાણ કરવામાં આવી હોય અને આવી શરતો અને નિયમો લાગુ પડતા સ્થાનિક કાયદાઓ સાથે સુસંગત હોય.

૧૮. ૩ પ્રમોટર તૃતીય પક્ષને નિયુક્ત કરશે (જેનાં ઓળખની મંજૂરી એફઓડબલ્યુસી પોતાની એકમાત્ર વિવેકાધિકારથી આપશે) જેથી તે અવધિ દરમિયાન દરેક ઇવેન્ટ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય ટેલિવિઝન ફીડની ઉત્પત્તિ તથા હોસ્ટ પ્રસારણ સંબંધિત તમામ સેવાઓ, જે એફઓડબલ્યુસી દ્વારા દર વર્ષે પ્રકાશિત કરવામાં આવતી અને સમયાંતરે પ્રમોટરને પૂરી પાડવામાં આવતી માર્ગદર્શિકાઓમાં વિનિર્દિષ્ટ કરવામાં આવી હોય, પ્રમોટરની તરફથી હાથ ધરે અને બજાવે.

બૌદ્ધિક સંપત્તિ

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

૧૯. ૨ પ્રમોટર આથી અપરિવર્તનીય અને બિનશરતી રીતે:—

(એ) સંપૂર્ણ માલિકી હકની બાંચધરી સાથે એફઓડબલ્યુસી ને તમામ કૉપિરાઈટ અને અન્ય બૌદ્ધિક સંપત્તિ હકો તેમજ અન્ય તમામ હકો, અધિકારો અને હિતો (જો હોય તો), જે તેને હાલમાં હોય અથવા ભવિષ્યમાં કોઈપણ છબી અથવા રેકૉર્ડિંગમાં અથવા ઇવેન્ટ, કોઈપણ નોનપ્રાઈવેટ એફ૧ ટેસ્ટ સત્ર અથવા તેમના કોઈપણ પાસાં

સંબંધિત, તેમાંના, તેના વિષે અથવા તેના અનુસંગમાં, હાલમાં જાણીતા હોય અથવા ત્યારબાદ શોધાયેલા અથવા વિકસાવવામાં આવેલા કોઈપણ માધ્યમમાં રહેલી કોઈપણ અન્ય રજૂઆત અથવા રેકોર્ડિંગમાં, પ્રાપ્ત થાય, તે જ હકોની અવધિ માટે (તેનાં તમામ નવીકરણો, વિસ્તરણો, પુનઃપ્રાપ્તિઓ અને પુનર્જીવન સહિત) સોંપે છે; અને

(બી) પોતાની સંમતિ આપે છે (જો આવી સંમતિ આવશ્યક હોવી જોઈએ) જેથી એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. આવી હકો અંગે તેને યોગ્ય જણાય તે રીતે કોઈપણ રીતે વ્યવહાર કરી શકે.

ચિત્રીકરણ/રેકોર્ડિંગ માટેની માન્યતા

૨૦. ૧ પ્રમોટર એ સુનિશ્ચિત કરશે કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત અને અધિકૃત કરવામાં આવેલ વ્યક્તિઓને પ્રવેશ અવધિ દરમિયાન સમગ્ર સર્કિટમાં પ્રવેશ કરવાની અને અવાજ, ટેલિવિઝન અથવા અન્ય રેકોર્ડિંગ્સ અથવા પ્રસારણ કરવા અથવા ફિલ્મો અથવા અન્ય ચલચિત્રો બનાવવાની તથા સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવે અને પ્રમોટર એ તમામ એવી વ્યક્તિઓને, અથવા એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને, આવા હેતુઓ માટે વાજબી રીતે આવશ્યક હોય તેવી તમામ મદદ અને સુવિધાઓ પ્રદાન કરશે, જેમાં કોઈ સ્થાનિક સત્તાધિકારી પાસેથી જરૂરી સંમતિઓ, અનુમતિઓ અથવા અધિકૃતતાઓ મેળવવામાં સહાયતા પણ સમાવેશ પામે છે.

૨૦. ૨ પ્રમોટર સર્કિટ ખાતે યોજાનાર હોવાનું પ્રસ્તાવિત કોઈપણ પરીક્ષણ સત્રોની તારીખોની ફોવકને જાણ કરવાની ખાતરી આપે છે. સર્કિટ જાહેરાત

૨૧. પ્રમોટર કોઈપણ જાહેરાતનું પ્રદર્શન કરાવશે નહીં, મંજૂરી આપશે નહીં, સક્ષમ બનાવશે નહીં, સહાય કરશે નહીં, પ્રાપ્ત કરાવશે નહીં અથવા પ્રોત્સાહિત કરશે નહીં (પ્રતિસ્પર્ધીની કારો, ડ્રાઇવરો અથવા કર્મચારીઓ પર સામાન્ય રીતે દર્શાવવામાં આવતી જાહેરાત સિવાય) અથવા સર્કિટ પર, તેની નજીક, અથવા સર્કિટ અને/અથવા જમીન પરથી જોઈ શકાય તેવા અન્ય પ્રદર્શનો કરાવશે નહીં, જેનાથી (એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના અભિપ્રાય મુજબ, જે પક્ષકારો ઉપર અંતિમ અને બંધનકારક રહેશે) કોઈપણ દેશમાં કાર્યક્રમોની છબીઓ અથવા રેકોર્ડિંગ્સ અથવા તેના કોઈપણ ભાગના કાયદેસર પ્રસારણમાં અવરોધ ઊભો થાય."

વડી અદાલતનો ચુકાદો

૪૦. આ કરારનો નોંધ લેતા, વડી અદાલતે આગળ વધીને નીચેના પાસાઓનો નિર્ણય કર્યો, જે પી.ઈ.ના પ્રશ્નની આસપાસ કેન્દ્રિત હતા: (એ) શું એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ ઉપર નિયંત્રણ હતું અને શું તે સર્કિટને વ્યવસાયના નિશ્ચિત સ્થળ તરીકે રચિત ગણાવી શકાય?

(બી) શું એફઓડબલ્યુસી દ્વારા વ્યવસાય ચલાવવામાં આવતો હતો? જો હા, તો તેઓએ ભારતમાં વ્યવસાય અને વ્યાપારી પ્રવૃત્તિ હાથ ધરી હતી.

(સી) શું એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ તેના એજન્ટો દ્વારા ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫(૪) અથવા કલમ ૫(૫) હેઠળ વ્યવસાય ચલાવ્યો હતો?

૪૧. પ્રથમ પ્રશ્નનો જવાબ આપતાં, વડી અદાલતે નિષ્કર્ષ કાઢ્યો કે કાર્યક્રમની અવધિ દરમિયાન તેમજ તે પહેલાંના બે અઠવાડિયા અને તે પછીના એક અઠવાડિયા માટે એફઓડબલ્યુસી ને તેના કર્મચારીઓ, તેની સાથે કરારબદ્ધ ટીમ,

રેસિંગ ટીમો તેમજ દર્શક ટીમો મારફતે ઉક્ત બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટમાં સંપૂર્ણ પ્રવેશ હતો. તે તેના માટે અનામત રાખેલા વિસ્તારોમાં કોને પ્રવેશ આપવા અધિકૃત કરવો તે પણ નક્કી કરી શકતું હતું. વડી અદાલતના મતાનુસાર, આરપીસીની શરતો મુજબ જયપી ને કાર્યક્રમનો પ્રવર્તક અથવા યજમાન તરીકે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો હતો, છતાં, કરારમાં સમાવિષ્ટ અન્ય શરતો તેમજ જેપી અને ઓલસ્પોર્ટ્સ, બીટા પ્રીમા ૨ તેમજ એફઓએ વચ્ચેના કરારોની શરતોના પ્રકાશમાં બાબતની યોગ્ય દૃષ્ટિએ તપાસ કરતાં, એ સ્પષ્ટ હતું કે જયપી ની કાર્ય કરવાની ક્ષમતા અત્યંત મર્યાદિત હતી. તમામ સંબંધિત સમયે, એફઓડબ્લ્યુસી ને સર્કિટ તથા ટીમો જ્યાં સ્થિત હતી તે તમામ સ્થળો પર વિશિષ્ટ પ્રવેશ હતો. વડી અદાલત આ હકીકતથી પણ અવગત હતી કે એવો પ્રવેશ અથવા પ્રવેશનો અધિકાર કાયમી અર્થમાં સદાકાળ માટેનો નહોતો. તેમ છતાં, વેપારી વ્યવહારોના માળખાને ધ્યાનમાં લેતાં, એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપ સીઝન દરમિયાન એક વખતમાં છ અઠવાડિયા સુધીની આવી પ્રવેશસુવિધા ડીટીએએની કલમ ૫(૧) ના હેતુઓ માટે પૂરતી હતી. વધુમાં, આરપીસીની અવધિ પાંચ વર્ષની હોવાથી, તેનો અર્થ એ થયો કે પ્રશ્નાધીન અવધિ માટેનો એવો પ્રવેશ પુનરાવર્તિત સ્વરૂપનો હતો. વધુમાં, આરપીસીનું સમાપન થાય તેવી સ્થિતિમાં, એફઓડબ્લ્યુસી ને યુએસ\$ ૪૦ મિલિયનની નિશ્ચિત પરિગણનાની બે વર્ષની ચુકવણી મેળવવાનો અધિકાર હતો.

૪૨. બીજા પ્રશ્નાની ચર્ચા કરતાં વડી અદાલતે એફ.આઈ.એ. અને એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. વચ્ચે થયેલા કરારની નોંધ લીધી, જેના હેઠળ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. સી.આર.એચ. બન્યું હતું. તેણે એ પણ દર્શાવ્યું કે કોનકોર્ડ

કરારે ભાગ લેનારી ટીમોને ખાતરી આપી હતી કે એફ.આઈ.એ. પાસે એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપમાં વિશિષ્ટ અધિકારો હતા અને તે સી.આર.એચ.ની મંજૂરી આપવા હકદાર હતી, એટલે કે એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપમાં વ્યાપારી અધિકારોનો ઉપયોગ કરવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર. આ શરતોના આધીન, દરેક ટીમે દર વર્ષે અનેક કાર્યક્રમો માટે એફ.આઈ.એ. એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપમાં ભાગ લેવા અને કાર ઉપલબ્ધ કરાવવા સ્વીકાર્યું હતું. વાસ્તવમાં, દરેક ટીમે દરેક કાર્યક્રમમાં બે કાર સાથે ભાગ લેવાની બાંહેધરી આપી હતી. ઉપરોક્ત વ્યવસ્થા અને આ કરારોની અન્ય શરતોની નોંધ લઈને, વડી અદાલતે એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો કે ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫(૧) હેઠળના શબ્દપ્રયોગના અર્થમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. ભારતમાં વ્યવસાય ચલાવતું હતું.

૪૩. વડી અદાલત આ હકીકત અંગે સચેત હતી કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નું ભારતમાં સ્થાયી સ્થાપન હતું એવા તેના નિષ્કર્ષ પછી, એ પ્રશ્ન કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ તેના પ્રતિનિધિઓ મારફતે વ્યવસાય ચલાવ્યો હતો કે નહીં, માત્ર શૈક્ષણિક બની ગયો હતો.

તે છતાં પણ, તેણે તે મુદ્દા પર પણ ચર્ચા કરવાનું પસંદ કર્યું જેથી તેના સમક્ષ ઉદ્ભવેલા તમામ પ્રશ્નોનો આવરો ચુકાદામાં રહી શકે. આ પાસું ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫ ના ઉપ-ખંડો (૪) અને (૫) ના પ્રકાશમાં ચર્ચાયું છે. અહીં ઉલ્લેખનીય છે કે રાજસ્વ તરફથી એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે, કારણ કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ રેસિસમાંથી ઉત્પન્ન થતા વ્યાપારી અધિકારોનો ઉપયોગ કરવો હતો અને આ વ્યવસાય આ વ્યાપારી અધિકારોના ઉપયોગ દ્વારા, પોતે

અથવા કોન્કોર્ડ એગ્રીમેન્ટમાં ઉદ્દેખ મુજબ સીઆરએચ જૂથના કોઈ એક કે વધુ સભ્યો મારફતે ચલાવવામાં આવે છે, તેથી એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. સીઆરએચ જૂથનો ભાગ બનેલી તમામ સંસ્થાઓના નફાને સમાવી લેતા એકીકૃત હિસાબો રજૂ કરવા માટે બાધ્ય છે. રાજસ્વએ તે ઘટનાઓ પર આધાર રાખ્યો હતો કે વ્યાપારી અધિકારો મૂળરૂપે એફ.આઈ.એ.ની માલિકીમાં હતા અને ત્યારબાદ પ્રતિક્ષણ લઈને એસ.એલ.ઈ.સી. હોલિંગ કંપની (એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની માતૃ કંપની) ને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા, પછી એફ.ઓ.એ.એમ.ને આપવામાં આવ્યા અને ૦૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ થી અમલમાં એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા. વધુમાં એ પણ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની ત્રણ સંલગ્ન સંસ્થાઓ, અર્થાત્ ફોર્મ્યુલા વન મેનેજમેન્ટ લિ. ('એફ.ઓ.એમ.'), ઓલસ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ એસ.એ. અને બેટા પ્રેમા ૨ લિ. તેની એજન્ટો હતી, જેઓ તેના વ્યવસાયને અને તેની તરફથી, સ્થિર સ્થળ મારફતે, ચલાવતા હતાં.

એ.એ.આર. એ આવક વિભાગની આ રજૂઆતને નકારી કાઢી હતી અને એવું ઠરાવ્યું હતું કે ત્રણેય એકમો એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. ની તરફથી કાર્ય કરી રહ્યા હતા એવી આવક વિભાગની થિયરી નિરાધાર હતી, કારણ કે આ અસર માટે કોઈ પુરાવો નહોતો અને ત્રણેય એકમો દ્વારા કરવામાં આવેલી પ્રવૃત્તિઓને સંબંધિત તમામ વ્યવસ્થાઓ અને કરારો બનાવટી હતા. વડી અદાલતે એ.એ.આર. ના ઉપરોક્ત અભિગમને નીચે મુજબ મંજૂરી આપી હતી:

૬૪. કોઈ એકમને આશ્રિત એજન્ટ તરીકે ગણવાનું હોય તો અનુચ્છેદ ૫(૫) હેઠળ કેટલીક પૂર્વશરતો છે. એજન્ટને કરારો પૂર્ણ કરવાનો એવો અધિકાર હોવો જોઈએ કે

જે પ્રતિનિધિત્વ પામતા ઉદ્યોગને બંધનકારક બને, અને તે આવા અધિકારનો નિયમિત રીતે ઉપયોગ પણ કરતો હોવો જોઈએ. જો આ હકારાત્મક પૂર્વશરતો પૂર્ણ થાય, તો જ તે રાજ્યમાં તે વ્યક્તિ ઉદ્યોગ માટે જે પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરે છે, તેના સંબંધમાં તે ઉદ્યોગનું પી.ઈ. હોવાનું માનવામાં આવશે. ત્રણ એકમો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની સહાયક કંપનીઓ હતી તેથી તેઓ તેના વતી કાર્ય કરતાં હતાં અને આ કારણે આશ્રિત એજન્ટ બની ગયા હતાં, એવો દાવો સત્વહીન છે. માત્ર એટલી પરિસ્થિતિ કે આ ત્રણ સહાયક કંપનીઓનો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. સાથે સંબંધ હતો, તે પૂરતું નહોતું; જે બાબત દર્શાવવાની છે તે એ છે કે તેઓએ જે કરારો કર્યા અને જે વ્યવસાયોમાં તેઓ સંકળાયેલા હતા, તે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. માટે અને તેના વતી હતા. જેપી સાથે તેઓએ સ્વતંત્ર રીતે કર્યોલા ત્રણેય કરારોમાં આ હકીકત તરફ કોઈ સંકેત નથી.

૪૪. શ્રી ગણેશએ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નો મામલો પ્રારંભ કર્યો, ત્યારબાદ સુશ્રી અરવિંદ પી. દાતાર અને દુષ્યંત દવે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલોએ, જયપી તરફથી તેમની રજૂઆતો કરી. શ્રી મુકુલ રોહતગી, ભારત સરકારના વિદ્વાન એટર્ની જનરલએ, આવકવેરા વિભાગ તરફથી દલીલો કરી અને તે રજૂઆતોનો પ્રતિવાદ કર્યો. તેમણે ભારત સંઘની અપીલમાં પણ દલીલ કરી, જ્યાં સુધી તે વડી અદાલતના તે નિષ્કર્ષોને પડકારે છે કે જેમાં અનુચ્છેદ ૫(૪) અને (૫) નું અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું હતું અને એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો હતો કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. સમૂહની અન્ય કંપનીઓએ ભારતમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના એજન્ટ તરીકે કાર્ય કર્યું નહોતું. સુશ્રી એસ. ગણેશ અને અરવિંદ પી. દાતારે પ્રત્યુત્તરમાં તેમની રજૂઆતો કરી અને

ભારત સંઘની અપીલમાં શ્રી મુકુલ રોહતગીએ રજૂ કરેલી દલીલોનું પણ ખંડન કર્યું, જેના પ્રત્યુત્તરમાં શ્રી રોહતગીએ પોતાની રજૂઆતો કરી.

૪૫. મહત્વપૂર્ણ તારીખો અને ઘટનાઓ, ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫ તથા તેના સંબંધમાં ઓ.ઈ.સી.ડી., ફિલિપ બેકર અને કલાઉસ વોગેલની ટિપ્પણીઓનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી, જેના મુખ્ય લક્ષણો અમારે દ્વારા અગાઉથી જ પુનરુત્પાદિત કરવામાં આવ્યા છે, શ્રી ગણેશની રજૂઆતમાં ભાર એ બાબત પર હતો કે પી.ઈ.ની રચના થવા માટે જે આવશ્યક શરત સંતોષવાની હતી તે એ હતી કે સંબંધિત 'નિશ્ચિત સ્થળ' એ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ના 'નિયંત્રણ અને ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ' હોવું જોઈએ અને વધુમાં એ પણ કે ઉક્ત 'નિશ્ચિત સ્થળ' પરથી એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. પોતાની વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ ચલાવતું હોય. શ્રી ગણેશની રજૂઆત એવી હતી કે વર્તમાન કેસમાં આ બંને તત્વો ગેરહાજર હતા. આ હેતુસર, તેમણે ૨૦૦૮ના કરારનો ઉલ્લેખ કર્યો, જે એફ.આઈ.એ. અને જયપી વચ્ચે કરવામાં આવ્યો હતો, અને દર્શાવ્યું કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. તે કરારમાં પક્ષકાર ન હતું, તથા દલીલ કરી કે આ કરાર સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે ચેમ્પિયનશિપ કઈ રીતથી યોજાવાની હતી તે બાબતે નિયંત્રણ એફ.આઈ.એ. પાસે હતું. આ કરારમાંથી વધુમાં એ પણ પ્રતિબિંબિત થાય છે કે રેસો યોજવાની જવાબદારી જયપીની હતી અને પ્રશ્નાધીન ઇવેન્ટ પર સંપૂર્ણ નિયંત્રણ પણ જયપીનું હતું. ચેમ્પિયનશિપના આયોજન સંબંધિત તમામ બાધ્યતાઓ આયોજક તરીકે જયપીએ નિર્વહ કરવાની હતી. આ હેતુસર, તેમણે એસ.એલ.પી.(સિવિલ) ક્રમાંક ૩૧૧૨ ઓફ ૨૦૧૭માં જયપી દ્વારા દાખલ કરાયેલા પ્રતિવચન સોગંદનામાનો ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં આ ઇવેન્ટ્સના આયોજનમાં જયપીની

ભૂમિકા દર્શાવવામાં આવી છે. ત્યાંથી એ દર્શાવવામાં આવ્યું કે ટ્રેકનું નિર્માણ જયપીએ કર્યું હતું; આ હેતુસર તેમની પાસે પોતાના ઇજનેરો, સ્થાપત્યકારો વગેરે હતા; અને આ હેતુ માટેનો સમગ્ર ખર્ચ જયપીએ જ વહન કર્યો હતો. વધુમાં એવું પણ જણાવાયું કે આ સર્કિટ જયપીની માલિકીની હતી અને તેના પર નિયંત્રણ પણ જયપીનું જ હતું, જેના પર માત્ર પ્રશ્નાધીન ચેમ્પિયનશિપ જ યોજાઈ નહોતી, પરંતુ જયપી આ ટ્રેકનો વર્ષભર નિયમિત ધોરણે યોજાતા અન્ય અનેક કાર્યક્રમો માટે પણ ઉપયોગ કરતું હતું.

૪૬. શ્રી ગણેશે વધુમાં આ અદાલતનું ધ્યાન એફ.આઈ.એ., જયપી અને ફેડરેશન ઓફ મોટર સ્પોર્ટ્સ કલબ્સ ઓફ ઇન્ડિયા વચ્ચે ૨૦ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૧ના રોજ હસ્તાક્ષરિત ઓર્ગેનાઇઝેશન એગ્રીમેન્ટ તરફ દોર્યું, જેમાં જયપીને 'આયોજક' તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યો છે અને ઇવેન્ટનું આયોજન કરવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવી છે. તેમાં આયોજક તરીકે જયપીની વિવિધ જવાબદારીઓનું સ્પષ્ટપણે નિરૂપણ કરવામાં આવ્યું છે, જેનો ઉપર પહેલેથી જ નોંધ લેવાઈ ચૂકી છે. સારાંશરૂપે, તેમણે રજૂ કર્યું કે મોટર રેસ માટેના કરારના નિર્માણ/ઘડતરથી માંડીને ઇવેન્ટ્સ/ચેમ્પિયનશિપના સમાપન સુધી, તમામ કૃત્યો અને ફરજો જયપી દ્વારા જ નિભાવવાની હતી અને તેમાં એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની કોઈ ભૂમિકા નહોતી. તેમના જણાવ્યા મુજબ, તેની સામે, એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને જયપી વચ્ચે ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના રોજ થયેલ કરારમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.એ માત્ર ચેમ્પિયનશિપના એક રાઉન્ડ તરીકે ઇવેન્ટનું આયોજન કરવા માટે અનુમતિ આપી હતી, કારણ કે ચેમ્પિયનશિપમાં વાણિજ્યિક હકોનો ઉપયોગ કરવાનો વિશિષ્ટ હક,

જેમાં ચેમ્પિયનશિપનો કેલેન્ડર પ્રસ્તાવિત કરવાનો વિશિષ્ટ હક પણ સમાવિષ્ટ છે, એ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.નો જ છે. આ કરારમાં પ્રવેશ કરવા માટેની પૂર્વશરત, જેમ કે કરારમાં જ ઉલ્લેખિત છે, એ હતી કે જયપી (પ્રમોટર તરીકે)એ કલમ ૧૮.૩ (સર્વિસ એગ્રીમેન્ટ) મુજબ એવી તૃતીય પક્ષ સાથે માન્ય અને બાંધધરીયુક્ત કરાર કર્યો હોય. એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની ફરજો અને વોરંટી સંબંધિત જોગવાઈનો ઉલ્લેખ કરતાં, શ્રી ગણેશે રજૂ કર્યું કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની ભૂમિકા મુખ્યત્વે ઇવેન્ટના આયોજન અને પ્રચાર માટે, જે રીતે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. પક્ષકારોના પરસ્પર લાભ માટે જરૂરી અને/અથવા યોગ્ય માને, તે રીતે પ્રમોટરને સલાહ આપવાની, સહાય કરવાની અને પરામર્શ કરવાની હતી. બીજી તરફ, જયપીને ઇવેન્ટના પ્રમોટર તરીકે કાર્ય કરવાનો વિશિષ્ટ હક આપવામાં આવ્યો હતો, તેમજ તેવા સર્કિટનું નિર્માણ કરવાનો હક પણ આપવામાં આવ્યો હતો, જે તે કરાર મુજબ અને એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. તથા એફ.આઈ.એ. બંને દ્વારા મંજૂર સ્વરૂપ અને રીતમાં બિછાવવામાં અને તૈયાર કરવામાં આવવાનો હતો. આ રીતે, નિર્માણકાર્ય જયપી દ્વારા જ કરવાનું હતું; હાંલકે, ટ્રેક નિયમાવલીઓની બધી આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે, તે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને એફ.આઈ.એ. દ્વારા મંજૂર સ્વરૂપ અને રીતમાં જ થવાનું હતું. અન્યથા, સર્કિટ ખાતે ઇવેન્ટનું આયોજન અને મંચન કરવાના હેતુઓ માટે જરૂરી એવા તમામ હકો માત્ર અને માત્ર જયપીના જ હતા.

૪૭. ઉપરોક્ત દસ્તાવેજો તથા તેમાં સમાવિષ્ટ કલમો અને શરતોના આધારે, શ્રી ગણેશે રજૂ કર્યું કે તે સર્કિટ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ના નિયંત્રણ હેઠળ કે તેના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ નહોતું. તે સર્કિટમાં એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ને આપવામાં આવેલી

પેડોક જગ્યા અંગેની ૪૫૦૦ બેઠકો બાબતે, શ્રી ગણેશે સ્પષ્ટીકરણ આપ્યું કે પેડોકનો પ્રભારી ઓલસ્પોર્ટ્સ હતો અને તે જ જગ્યા વર્ષ ૨૦૦૬માં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ ઓલસ્પોર્ટ્સ પાસેથી લીધી હતી અને, તેથી, તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી. .

૪૮. તેમની વધુમાં રજૂઆત એવી હતી કે ઉક્ત સ્થળ પરથી પણ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા કોઈ વ્યવસાય ચલાવવામાં આવ્યો નહોતો. તેમના મુજબ, કારણ કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. આ કાર્યક્રમોની વ્યાપારી હકોની ધારક હતી, તેથી એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નો મુખ્ય વ્યવસાય આ હકોનો, જેમાં બૌદ્ધિક સંપત્તિ હકોનો પણ સમાવેશ થાય છે, ઉપયોગ કરવો હતો. તેમના જણાવ્યા મુજબ, આ વ્યાપારી હકોના ઉપયોગથી આવકના બે પ્રવાહો ઉત્પન્ન થાય છે—પ્રથમ, કાર્યક્રમના પ્રોત્સાહક/આયોજક પાસેથી પ્રાપ્ત થતું પ્રતિફળ, જેને કાર્યક્રમનું આયોજન, મંચન અને પ્રચાર કરવા માટે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ આવશ્યક હક આપ્યો હોય; બીજું, કાર્યક્રમ સંબંધિત ટીવી ફીડનો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા ઉપયોગ, જે તેને પ્રોત્સાહક/આયોજક દ્વારા તેના ખર્ચે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે છે. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. આ ટીવી ફીડમાંથી ઉત્પન્ન થતા અને તેની સાથે સંબંધિત સ્ક્રીનિંગ, પ્રદર્શન, ટેલિકાસ્ટિંગ અને મીડિયા હકો વિશ્વભરના અનેક પક્ષકારોને લંડનમાં તેમની સાથે કરાર કરીને અર્પે છે. આ જ કારણસર, જ્યાં સુધી કાર્યક્રમ યોજવાના પ્રશ્નનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. તેની માટે જવાબદાર ન હતી અને આ કારણસર જ પ્રોત્સાહક તરીકે જયપી માટે કોઈ તૃતીય પક્ષ (હાલના કેસમાં એફ.આઈ.એ.) સાથે માન્ય અને બંધનકારક કરારમાં પ્રવેશ કરવો આવશ્યક

હતો. તેમણે વધુમાં સૂચવ્યું કે જ્યાં સુધી કાર્યક્રમ દરમિયાન જાહેરાત હકોના વેચાણનો પ્રશ્ન છે, તે પણ બેટા પ્રીમા ૨ લિ.ને આપવાનો હતો, જે ફરીથી એક સ્વતંત્ર કંપની હતી અને વર્ષ ૨૦૦૬માં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા તેની કબજેદારી લેવામાં આવી હતી.

૪૯. શ્રી ગણેશે, આ મુદ્દા સંબંધે એ.એ.આર.ના નિષ્કર્ષોનો વિસ્તૃત ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં આ પાસા પર એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપીનો મામલો એ.એ.આર. દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો, અને દલીલ કરી કે ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષો આ અદાલત દ્વારા સ્વીકારીને પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે. વડી અદાલતના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરતાં, તેમની રજૂઆત એવી હતી કે એફ.આઈ.એ. અને જયપી વચ્ચે કરવામાં આવેલ ઓર્ગેનાઇઝેશન કરાર અંગે ચર્ચા પણ કરવામાં આવી નહોતી અને ઉક્ત ચુકાદાના અનુરોધ પર અને પૃષ્ઠ ૫૩ માં આપવામાં આવેલા તારણો ભૂલભર્યા હતા. તેમણે વધુમાં, તેમના આ રજૂઆતના સમર્થનમાં કે વ્યવહારોને છદ્મ ગણાવી શકાય નહીં, યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અનર. વિ. અઝાદી બચાઓ આંદોલન એન્ડ અનર. ૧' માં આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી કેટલીક નોંધો પર પણ આધાર મૂક્યો.

૫૦. જયપી માટે હાજર રહેલા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી દાતારે, પી.ઈ.ના મુદ્દા અંગે શ્રી ગણેશની ઉપરોક્ત રજૂઆતોને પૂરક રજૂઆત કરી. તેમણે દલીલ કરી કે વડી અદાલતનો ચુકાદો તેની અભિગમમાં દોષયુક્ત હતો, કારણ કે તેણે નિગમનાત્મક તર્કશાસ્ત્રના બદલે આગમનાત્મક તર્કશાસ્ત્રનો અનુસરો કર્યો હતો. તેમના અનુસાર, પ્રથમ જે પ્રશ્ન પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાનું હતું તે એ હતું કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નો વ્યવસાય શું છે. તેમની રજૂઆત એવી હતી કે કારણ કે આ કેસમાં

એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.નો વ્યવસાય આ રેસોનું આયોજન કરવાનો નહોતો, તેથી પ્રશ્ન" ૨૦૦૪ (૧૦) સેક ૧ ~ ૨૦૦૩ (૨૬૨) આઈ.ટી.આર. ૭૦૬

ભારતમાં તેની પી.ઈ., તે પણ જે સર્કિટમાં રેસ યોજનારી હતી તેના સ્વરૂપમાં, એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની પી.ઈ. બની શકે નહીં. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને જયપી વચ્ચેના કરારની તમામ કલમોનું અતિસૂક્ષ્મપણે પરિચિંતન કર્યા પછી પણ એવું જ જાણવા મળશે કે ઉક્ત સર્કિટ પર એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.નો કોઈ ભૌતિક નિયંત્રણ નહોતું. આ સંદર્ભમાં, તેમણે આંધ્ર પ્રદેશ વડી અદાલતે વિસાખાપટ્ટણમ પોર્ટ ટ્રસ્ટ મામલામાં નિર્ધારિત કસોટી પર ભાર મૂક્યો, જેને ફિલિપ બેક્કેરે પોતાની ટિપ્પણીમાં માન્યતા આપી છે. તેમણે આ દલીલ પણ કરી કે સમગ્ર ફોર્મ્યુલા વન ઇવેન્ટ વર્ષમાં માત્ર ત્રણ દિવસ માટેનો તાત્કાલિક માળખો હતો અને ભલે એવું સ્વીકારી લેવાય કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ને એ ત્રણ દિવસ માટે આ સ્થળ પર નિયંત્રણ હતું, તો પણ વર્ષમાં ત્રણ દિવસ માટે સ્થળનો કબજો હોવો તેને પી.ઈ. તરીકે ગણાવી શકાય નહીં. તેમણે આ હકીકત પર પણ ભાર મૂક્યો કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. યુ.કે.માં નિવાસી કંપની હોવાથી તે પોતાના દેશમાં કર ચૂકવી રહી હતી. કોઈ અનિવાસી વ્યક્તિએ અન્ય દેશમાં, જેમ કે વર્તમાન મામલામાં ભારતમાં, કર ચૂકવવો હોય તો તે માટેની સીમા અત્યંત ઊંચી હોવી જોઈએ અને પી.ઈ.નો મુદ્દો આ દૃષ્ટિકોણ ધ્યાનમાં રાખીને જ તપાસવો જરૂરી હતો. તેમણે રજૂ કર્યું કે આ જ ચોક્કસ કારણ છે કે અન્ય દેશોમાં યોજાતી આવી રમતગમતની સ્પર્ધાઓ પર તે દેશોમાં ક્યારેય કર વસૂલવામાં આવતો નથી.

૫૧. તેમની વૈકલ્પિક રજૂઆત એવી હતી કે પ્રશ્નમાં આવેલ કરાર યુકેમાં હસ્તાક્ષરિત

થયો હતો, જેના હેઠળ યુએસ\$ ૪૦ મિલિયનનું પ્રતિફળ ચૂકવવામાં આવ્યું હતું અને તેથી આ આવક ચુકેમાં ઉપજી હતી. તેથી, આવી આવક ચુકેમાં કરપાત્ર હતી. તેમણે દલીલ કરી કે જ્યાં સુધી કાર્યક્રમો યોજવાના અધિકારોનો સંબંધ છે, તે ચુકેમાં મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા અને અધિકારોની આ મંજૂરી જ નિર્ધારક કસોટી હતી અને તે અધિકારોનો અમલ ભારતમાં થયો હતો. આ પ્રતિપાદનના સમર્થનમાં, તેમણે આ અદાલતના કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ, આંધ્ર પ્રદેશ વિ. એમ/એસ. તોશોકુ લિ., ગુંટુર અને અન્યના કેસમાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર મૂક્યો, જેમાં કાનૂનની ચર્ચા નીચે મુજબ કરવામાં આવી છે:

"૧૨. એ જ પ્રશ્નનો બીજો પાસો એ છે કે શું કાયદેસર એજન્ટના હિસાબી પુસ્તકોમાં જમા કરાયેલ કમિશનની રકમોને સંબંધિત વર્ષ દરમિયાન બિનનિવાસી કરદાતાઓને ભારતમાં સંચિત થયેલી, ઉદ્ભવેલી, અથવા ભારતમાં સંચિત થયેલી કે ઉદ્ભવેલી ગણવામાં આવેલી આવક તરીકે ગણાવી શકાય કે નહીં. આ આપણને અધિનિયમની કલમ ૯ તરફ લઈ જાય છે.. એવો આગ્રહ કરવામાં આવે છે કે કમિશનની રકમોને ભારતમાં સંચિત થયેલી કે ઉદ્ભવેલી ગણવામાં આવેલી આવક તરીકે ગણાવી જોઈએ, કારણ કે વિભાગના જણાવ્યા મુજબ, તે બિનનિવાસી કરદાતાઓ અને કાયદેસર એજન્ટ વચ્ચે ભારતમાં અસ્તિત્વમાં રહેલા વ્યવસાયિક સંબંધ દ્વારા અને તેમાંથી સંચિત થઈ હતી અથવા ઉદ્ભવી હતી. આ દલીલ ૧૭ (૧૯૮૦)સપ્લિમેન્ટએસસીસીડ ૧૪=૧૯૮૧એઆઈઆર ૧૪૮

અધિનિયમની કલમ ૯ ની ઉપકલમ (૧) ના ખંડ (૧) ની સ્પષ્ટીકરણના ખંડ (એ) ની અસરને અવગણો છે, જે જોગવાઈ કરે છે કે જે વ્યવસાયની તમામ કામગીરી

ભારત ખાતે કરવામાં આવતી નથી તેવા વ્યવસાયના કેસમાં, તે ખંડ હેઠળ ભારતમાં ઉપાર્જિત થયેલ અથવા ઉત્પન્ન થયેલ ગણાતી વ્યવસાયની આવક માત્ર આવકનો એવો જ ભાગ રહેશે જે ભારત ખાતે કરવામાં આવેલી કામગીરીને વાજબી રીતે આભારી ગણાવી શકાય. જો આવી બધી કામગીરી ભારત ખાતે કરવામાં આવે, તો તેમાંથી ઉપાર્જિત થતી સમગ્ર આવક ભારતમાં ઉપાર્જિત થયેલ ગણાશે. જો કે, જો બધી કામગીરી કરપાત્ર પ્રદેશોમાં કરવામાં આવતી ન હોય, તો ભારત ખાતેના વ્યવસાયિક જોડાણ દ્વારા અને તેમાંથી ભારતમાં ઉપાર્જિત થયેલ ગણાતો વ્યવસાયનો નફો અને લાભ માત્ર એવો જ નફો અને લાભ રહેશે જે કરપાત્ર પ્રદેશોમાં કરવામાં આવેલી કામગીરીના તે ભાગને વાજબી રીતે આભારી ગણાવી શકાય. જો વ્યવસાયની કોઈ કામગીરી કરપાત્ર પ્રદેશોમાં કરવામાં આવતી ન હોય, તો તેનાથી અનુસરિત થાય છે કે ભારત ખાતેના કોઈપણ વ્યવસાયિક જોડાણ દ્વારા અથવા તેમાંથી વિદેશમાં ઉપાર્જિત થયેલી અથવા ઉત્પન્ન થયેલી આવકને ભારતમાં ઉપાર્જિત થયેલ અથવા ઉત્પન્ન થયેલ ગણાવી શકાતી નથી. [જુઓ સી!ટી વિ. આર.ડી. અગ્રવાલ એન્ડ કો. (એ.આઈ.આર. ૧૯૬૫ એસ.સી. ૧૫૨૬: (૧૯૬૪) ૧ એસ.સી.આર. ૨૩૪, ૨૪૭: ૫૬ આઈ.ટી.આર. ૨૦] અને કાબોરેન્ડમ કો. વિ. સી/૭૧ (૧૯૭૭) ૨ એસ.સી.સી. ૮૬૨ : ૧૯૭૭ એસ.સી.સી. (ટેક્સ) ૩૯૧ : (૧૯૭૭) ૩ એસ.સી.આર. ૪ ૭૫ : (૧૯૭૭) ૧૦૮ આઈ.ટી.આર. ૩૩૫] જેનો નિર્ણય ભારતીય આવકવેરા અધિનિયમ, ૧૯૨૨ ની કલમ ૪૨ ના આધારે કરવામાં આવ્યો છે, જે અધિનિયમની કલમ ૯(૧)(૧) ને અનુરૂપ છે.]"

પર. શ્રી ગણેશની બીજી રજૂઆત એવી હતી કે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની

પોતાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતાં વડી અદાલતને 'સ્થિર સ્થળ'ના મુદ્દા અંગે એ.એ.આર.ના 'નિષ્કર્ષો'માં પ્રવેશવાનો અધિકારક્ષેત્ર નહોતો. તેમણે દલીલ કરી કે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ વડી અદાલત પ્રમાણપત્રાદેશ સંબંધિત અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી હતી અને આવા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ દરમિયાન, ન્યાયિક પુનર્વિલોકનનો વિષય બનેલા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા નોંધાયેલા હકીકતના નિષ્કર્ષોમાં પ્રવેશી શકાય નહીં.

૫૩. ઉપરોક્ત રજૂઆતોને અશ્વુણ રાખીને, શ્રી દાતરની બીજી દલીલ એ હતી કે આ કેસના તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતાં, અધિનિયમની કલમ ૨૦૧ હેઠળ કોઈ વ્યાજ ચૂકવવાપાત્ર માનવું જોઈએ નહિ. પૂર્વનિર્ધારણો સાથે સંબંધિત અધ્યાય ૨૯-બીની યોજનાનો ઉદ્દેશ કરતાં તેમણે રજૂ કર્યું કે પક્ષકારોએ પ્રશ્ન અગ્રિમ નિર્ધારણ પ્રાધિકરણ સમક્ષ ઉઠાવીને પોતાની સદ્ભાવના દર્શાવી હતી, અને કરારની કલમ ૨૪.૬ માં એફઓડબ્લ્યુસી અને જયપી વચ્ચે સ્પષ્ટ રીતે એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે જે પ્રશ્નોનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, તેમના નિર્ધારણ માટે પક્ષકારોએ એએઆરનો અભિગમ કરવો. તેમણે દર્શાવ્યું કે એકવાર એએઆર સમક્ષ અરજી કરવામાં આવે પછી, આવી અરજીઓ પ્રાપ્ત થવા પર કલમ ૨૪પઆર માં સમાવાયેલ પ્રક્રિયા એએઆરએ અનુસરવાની રહે છે અને તે પરિસ્થિતિમાં કલમ ૨૪પઆરઆર એ આદેશ આપે છે કે અગ્રિમ નિર્ધારણ માટે કલમ ૨૪પક્યૂક્યૂ હેઠળ નિવાસી અરજદારે અરજી કરી હોય તેવા કોઈ મુદ્દા અંગે કોઈ આવકવેરા સત્તાધિકારી કે અપીલીય અધિકરણ નિર્ણય કરવા આગળ વધશે નહિ. એકવાર એએઆર દ્વારા અગ્રિમ નિર્ધારણ ઉચ્ચારવામાં આવે પછી, તે જે અરજદારે કોઈ વિશિષ્ટ વ્યવહાર

અંગે તે માંગ્યું હોય તેના માટે તેમજ મુખ્ય કમિશનર અને તેના અધિનસ્ત આવકવેરા સત્તાધિકારીઓના કમિશનર માટે પણ બંધનકારક બને છે. તેમના મત મુજબ, આવી પરિસ્થિતિમાં એવું માનવામાં આવવું જોઈએ નહિ કે જયપીએ એફઓડબ્લ્યુસીને ચૂકવવામાં આવેલી રકમોમાંથી સ્ત્રોતે કરકપાત કરવામાં નિષ્ફળ ગયું હતું અને તે નિષ્ફળતાના પરિણામે તેને કલમ ૨૦૧ હેઠળ વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારી બાંધવામાં આવે. સમર્થનરૂપે, જીઈ ઇન્ડિયા ટેકનોલોજી સેન્ટર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ અને અન્ય, ૧૮ ના પરિચ્છેદ ૧૨ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો, જે નીચે મુજબ છે:

૧૨. કલમ ૧૯૫(૨) અથવા કલમ ૧૯૫(૩) હેઠળ આઈ.ટી.ઓ.(ટી.ડી.એસ.) ને સંદર્ભ મોકલવો, બિન-નિવાસી દ્વારા હોય કે નિવાસી ચુકવનાર દ્વારા, તેનો હેતુ નિવાસી તેમજ બિન-નિવાસી બંને માટે ભવિષ્યમાં ઊભી થતી કોઈપણ ઝંઝટો ટાળવાનો છે. અમારી દૃષ્ટિએ, કલમો ૧૯૫(૨) અને ૧૯૫(૩) સુરક્ષાત્મક જોગવાઈઓ છે. ઉક્ત જોગવાઈઓ વ્યવહારિક દૃષ્ટિએ મહત્વપૂર્ણ છે. અમારું આ તર્ક આ અદાલતના ટ્રાન્સમિશન કોર્ન. [(૧૯૯૯) ૭ એસ.સી.સી. ૨૬૬: (૧૯૯૯) ૨૩૯ આઈ.ટી.આર. ૫૮૭] ના નિર્ણય પર આધારિત છે, જેમાં આ અદાલતે નોંધ્યું છે કે કલમ ૧૯૫(૨) ની જોગવાઈ એક સુરક્ષા ઉપાય છે. આથી એ અનુસરિત થાય છે કે જ્યાં કપાત માટે જવાબદાર વ્યક્તિને યોગ્ય રીતે નિશ્ચિતતા હોય, ત્યાં તે સ્રોતે કર કપાતપાત્ર હતો કે નહીં અને જો હતો, તો તેની રકમ કેટલી હોવી જોઈએ, તે બાબતે પોતે જ પોતાનું નિર્ધારણ કરી શકે છે.

૫૪. શ્રી દાતારની છેલ્લી રજૂઆત એ હતી કે, કોઈપણ સ્થિતિમાં, જયપી દ્વારા

એફઓડબલ્યુસીને ચુકવવામાં આવેલી યુએસ\$ ૪૦ મિલિયન ફીમાંથી કેટલી રકમ પીઈને અનુસંગી ગણાવી શકાય તે હજી નક્કી કરવાનું બાકી હતું, કારણ કે ભારતમાં કર માટે જવાબદાર તો આવકનો માત્ર એટલો જ ભાગ છે, જે પીઈ સાથે સંબંધિત છે. અત્યાર સુધી એવું થયું નથી.

૫૫. શ્રી દુષ્યંત દવે, જયપી તરફથી ફરી હાજર રહેલા સહાયિત પરિષ્ઠ વકીલે, વધુમાં આ રજૂઆત કરી હતી કે બે સર્વસત્તાધિકારી દેશો વચ્ચે હસ્તાક્ષરિત આંતરરાષ્ટ્રીય સંધિઓને તેઓ જે યોગ્ય અને અનુચિત ન હોય તેવા માનને આદેશિત કરે છે તે મુજબ પૂરતું અને યથોચિત સન્માન આપવું આવશ્યક છે. તેમણે અદાલતને પ્રેરણા આપી કે " (૨૦૧૦) લો એસ.ઈ.સી. ૨૯ "નું અર્થઘટન કરતી વખતે આ મૂળભૂત સિદ્ધાંત ધ્યાનમાં રાખે.

ડી.ટી.એ.એ.ની કલમ ૫ નો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરી કે એવો અભિગમ આ અદાલતે વારંવાર અપનાવવાનો નિર્દેશ કર્યો છે. ઉદાહરણરૂપે, તેમણે અઝાદી બાચાઓ આંદોલન અને મુલગાંવકર ઇશ્વરભાઈ પટેલ ઇત્યાદિ વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યોના મામલાઓમાં આપેલા ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે સેપેટ વિ. સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ધ હોમ ડિપાર્ટમેન્ટના મામલામાં યુ.કે.ના ચુકાદાના પરિણેદ ૬ નો પણ સંદર્ભ આપ્યો, જેમાં આ બાબત ઉપર ભાર મૂકાયો હતો કે સંધિઓને એકમાત્ર સ્વાયત્ત અર્થ આપવામાં આવવો જરૂરી છે, કારણ કે તે જીવંત દસ્તાવેજો છે, જેમનો અર્થ સમયાંતરે બદલાતો નથી, પરંતુ તેમની અમલવારી બદલાય છે.

૫૬. આઝાદી બચાલ્લો આંદોલનમાંથી નીચેના અવતરણો પર નિર્ભરતા રાખવામાં

આવી હતી:

"૧૭. દરેક દેશ પોતાના પ્રદેશની અંદર ઉત્પન્ન થતી આવક પર, સ્ત્રોતનું સ્થાન, કરપાત્ર એકમનું નિવાસસ્થાન, કાયમી સ્થાપનાની જાળવણી, વગેરે જેવા એક અથવા વધુ જોડાણકારી પરિબલોના આધારે કર વસૂલવાનો પ્રયત્ન કરે છે. કોઈ દેશ તે એકમ પર કર લાદવા માટે નાણાકીય અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતાં ઉપરોક્ત પરિબલોમાંથી કોઈ એક અથવા બીજા પર વિશેષ ભાર મૂકવાનું પસંદ કરી શકે છે. વિવિધ દેશોમાં કયા પરિબલને જોડાણકારી પરિબલ માનવામાં આવે છે તેના આધારે, એ જ એકમની એ જ આવક વિવિધ દેશોમાં કરલાદણી માટે પાત્ર બની શકે છે. તેના પરિણામે કઠોર અસરો ઊભી થાય અને આર્થિક વિકાસને આંચકો પહોંચે. આવી અસામાન્ય અને અસંગત પરિસ્થિતિ ટાળવા માટે, વિવિધ દેશોની સરકારો દ્વિપક્ષીય સંધિઓ, પરિસંવાદો અથવા દ્વિગુણ કરલાદણી સામે રાહત આપવા માટેના કરારોમાં પ્રવેશ કરે છે. આવી સંધિઓ, પરિસંવાદો અથવા કરારોને દ્વિગુણ કરલાદણી નિવારણ સંધિઓ, પરિસંવાદો અથવા કરારો કહેવામાં આવે છે.

XX XX XX

· ૧૩૦. સંધિઓના અર્થઘટનમાં અપનાવવામાં આવતા સિદ્ધાંતો કાયદાકીય વિધાનના અર્થઘટનમાં અપનાવવામાં આવતા સિદ્ધાંતો જેવા નથી. નગરપાલિકાકીય કાયદામાં સમાવી લેવાયેલી સંધિના અર્થઘટન અંગે ટિપ્પણી કરતાં ફ્રાન્સિસ બેનિયન અવલોકન કરે છે:

"પરોક્ષ અધિનિયમન દ્વારા, મૂળભૂત વિધાન સંસદના અધિનિયમના જાણીતા સ્વરૂપમાં હોવા બદલે, તે સંધિના સ્વરૂપમાં હોય છે. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો,

જોવા મળતું સ્વરૂપ અને ભાષા ૧૯ આઈ.ઈ.૭૦(૩)એસસીસી૪૦૦

''' ૨૦૦૩ (૩) ઓલઈઆર ૩૦૪

આંતરરાષ્ટ્રીય કરારને અવતરીત કરવા માટે યોગ્ય એવી રચના અને ભાષા કલમની એક આંચકે સ્થાનિક વિધાનિક સાધનનું સ્વરૂપ અને ભાષા પણ બની જાય છે. તે એવું કહેવા જેવું છે કે સંસદના અધિનિયમ દ્વારા એક સ્ત્રી પુરુષ બની જશે. અસુવિધાઓ ઉદ્ભવી શકે. એક અસુવિધા એ છે કે અર્થઘટનકર્તાને ચોક્કસાઈપૂર્વકના મસૌદા-લેખનના બદલે અવ્યવસ્થિત રચનાનો સામનો કરવો પડે તેવી શક્યતા રહે છે. સંધિઓનું મસૌદા-લેખન કુખ્યાત રીતે ઢીલુંઢાળું હોય છે, અને સામાન્ય રીતે તેના માટે ખૂબ યોગ્ય કારણ હોય છે. સહમતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે રાજકીય અનિશ્ચિતતા આવશ્યક બને છે.

. . . પરોક્ષ વિધાન દ્વારા નગરપાલિકા કાનૂનમાં સમાવેશ પામેલી સંધિનું અર્થઘટન, લોર્ડ વિલ્બરફોર્સે એમ વર્ણવ્યું હતું કે તે 'અંગ્રેજી કાયદાના તકનીકી નિયમો દ્વારા, અથવા અંગ્રેજી કાનૂની પૂર્વદષ્ટાંતો દ્વારા, અબાધિત નથી, પરંતુ સામાન્ય સ્વીકૃતિના વ્યાપક સિદ્ધાંતોના આધારે કરવામાં આવે છે. આથી લોર્ડ વિડ્ગરી, સી.જે. ના આશાવાદી ઉક્તિનો પ્રતિધ્વનિ થાય છે કે આ શબ્દોને 'તેમનો સામાન્ય અર્થ આપવાનો છે, એવો સામાન્ય અર્થ જે વકીલ અને સામાન્ય માણસ બંને માટે સમાન હોય ... વકીલ કરતાં રાજદ્વારીનો અર્થ વધુ યોગ્ય ગણાય'. [ફ્રાન્સિસ બેનિયન: સ્ટેટ્યુટરી ઇન્ટરપ્રિટેશન, પૃ. ૪૬૧ [બટરવર્થ્સ, ૧૯૯૨ (૨મું સં.)].]"

XX XX XX

૧૩૧. દ્વિ-કરારહત માટેના કરાર સહિત કોઈ આંતરરાષ્ટ્રીય સંધિના ઉપબંધોની

વ્યાખ્યા કરતાં સમયે ધ્યાનમાં રાખવાનો એક મહત્વપૂર્ણ સિદ્ધાંત એ છે કે સંધિઓ રાજકીય સ્તરે વાટાઘાટો દ્વારા રચાય છે અને કરવામાં આવે છે અને તેમની પાયામાં અનેક વિચારણાઓ રહેલી હોય છે. મુદ્દાના આ પાસા અંગે ટિપ્પણી કરતાં, ડેવિડ આર. ડેવિસે ‘પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ ઇન્ટરનેશનલ ડબલ ટેક્સેશન રિલીફ’ [ડેવિડ આર. ડેવિસ: પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ ઇન્ટરનેશનલ ડબલ ટેક્સેશન રિલીફ, પૃ. ૪ (લંડન, સ્વીટ એન્ડ મેક્સવેલ, ૧૯૮૫)] માં સૂચવ્યું છે કે દ્વિ-કર નિવારણ સંધિનું મુખ્ય કાર્ય સંધીભાગી દેશો વચ્ચેના વાણિજ્યિક સંબંધોને સહાયરૂપ થવાના પરિપ્રેક્ષ્યમાં જોવું જોઈએ અને મૂળભૂત રીતે તે બંને સંધીદેશો વચ્ચે એવી સમજૂતી છે કે બંને અધિકારક્ષેત્રોમાં કરપાત્ર બનતી આવકના સંદર્ભમાં તેમની વચ્ચે કરઆવકનું વિભાજન કેવી રીતે કરવું. આવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે (જુઓ પરિછેદ ૧.૦૬):

દ્વિ-કર સંધિના લાભો અને ગેરલાભો સંભાવિત રીતે ત્યારે જ ખરેખર પરસ્પર સમાનરૂપ રહેશે જ્યારે સંધિભાગી પક્ષો વચ્ચે વેપાર અને રોકાણનો પ્રવાહ સામાન્ય રીતે સંતુલનમાં હોય. જ્યાં આવું ન હોય, ત્યાં સંધિના લાભો એક સંધિભાગી પક્ષના હિતમાં બીજા પક્ષની તુલનામાં વધુ વજન ધરાવતા બની શકે છે, ભલે સંધિના ઉપબંધો પરસ્પરતાના શબ્દોમાં વ્યક્ત કરવામાં આવ્યા હોય. આ બાબત વિકસિત અને વિકાસશીલ દેશો વચ્ચેની કર સંધિઓના સંદર્ભમાં બનતી હોવાનું ઓળખવામાં આવ્યું છે, જ્યાં વેપાર અને રોકાણનો પ્રવાહ મોટા ભાગે એકમાર્ગી હોય છે.

કારણ કે સંધિ-વાટાઘાટો મોટા ભાગે સોદાબાજીની પ્રક્રિયા હોય છે, જેમાં દરેક પક્ષ બીજા પક્ષ પાસેથી છૂટછાટો મેળવવા પ્રયત્નશીલ હોય છે, તેથી અંતિમ કરાર ઘણી

વખત અનેક સમાધાનોનું પ્રતિનિધિત્વ કરતો હોય છે, અને બંને પક્ષોને પૂર્ણ તથા પૂરતું પ્રતિઉપકાર પ્રાપ્ત થયો છે કે નહીં તે બાબતે અનિશ્ચિતતા રહેલી હોઈ શકે છે."

અને, અંતમાં, પરિષદ ૧.૦૮ માં:

સંધિના ભાગીદારો વચ્ચે કરના વહેંચાણ ઉપરાંત, કર-સંધિઓ સમસ્યાઓના નિરાકરણમાં પણ સહાયરૂપ બની શકે છે અને એવા લાભો પ્રાપ્ત કરી શકે છે, જે એકતરફી રીતે હાંસલ કરી શકાય નહીં.

XX XX XX

૧૩૪. વિકાસશીલ દેશોને વિદેશી રોકાણોની જરૂર હોય છે, અને સંધિ-શોપિંગની તકો તેમને આકર્ષવા માટે એક વધારાનો પરિબળ બની શકે છે. સાયપ્રસનો સંધિ-આશ્રયસ્થાન તરીકેનો ઉપયોગ પૂર્વ યુરોપમાં મૂડીપ્રવાહોને સહાયભૂત રહ્યો છે. મદેઈરા (પોર્ટુગલ) યુરોપિયન યુનિયનમાં રોકાણો માટે આકર્ષક છે. સિંગાપુર પોતાને દક્ષિણ-પૂર્વ એશિયા અને ચીનમાં રોકાણો માટેના આધારકેન્દ્ર તરીકે વિકસાવી રહ્યું છે. મોરિશિયસ આજે દક્ષિણ એશિયા અને દક્ષિણ આફ્રિકા માટે યોગ્ય સંધિ-માર્ગ પ્રદાન કરે છે. છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં, ભારત "મોરિશિયસ માર્ગ" દ્વારા નોંધપાત્ર વિદેશી ભંડોળનો લાભાર્થી રહ્યું છે. જોકે, ૧૯૯૧ પછીના ભારતીય આર્થિક સુધારાઓએ આવા મૂડી હસ્તાંતરણોને મંજૂરી આપી હતી, તેમ છતાં ભારત-મોરિશિયસ કર સંધિ વિના આ રકમ ઘણી ઓછી રહી હોત

૧૩૫. સમગ્ર રીતે જોવામાં આવે તો, દેશોને સર્વાંગી દૃષ્ટિકોણ અપનાવવાની જરૂર છે, અને તેઓ એવો અપનાવે પણ છે. વિકાસશીલ દેશો મૂડી અને પ્રૌદ્યોગિકીના પ્રવાહોને પ્રોત્સાહન આપવા માટે સંધિ-શોપિંગને મંજૂરી આપે છે, જે પૂરી પાડવા

માટે વિકસિત દેશો આતુર હોય છે. કર આવકમાં થતો નુકસાન તેમની અર્થવ્યવસ્થાને મળતા અન્ય અકરલાભોની સરખામણીએ અગત્યનો ન પણ હોઈ શકે. તેમામાંના ઘણાં દેશો, જ્યાં સુધી આવકમાં થયેલ નુકસાન સંધિમાંથી પ્રાપ્ત થતા અન્ય કરલાભો અને અકરલાભોની સરખામણીએ નોંધપાત્ર ન હોય, અથવા સંધિ-શોપિંગના પરિણામે અન્ય કરદરુપયોગો ન સર્જાતા હોય, ત્યાં સુધી વિશેષ ચિંતિત જણાતા નથી."

૫૭. શ્રી મુકુલ રોહતગી, વિદ્વાન એટર્ની જનરલએ, ઉપરોક્ત રજૂઆતોનો દૃઢ ખંડન સાથે પ્રતિભાવ આપ્યો. સમાન રીતે સુમેળસભર શૈલીમાં પ્રતિસાદ આપતાં તેમણે, ભારત ખાતે આયોજિત એફ-૧ રેસના સંદર્ભમાં, સમયાંતરે વિવિધ હિતધારકો વચ્ચે કરવામાં આવેલા વિવિધ કરારો હેઠળ આ ઘટનાઓને લગતા 'વાણિજ્યિક અધિકારોના પ્રવાહ'ને તેમજ અંતે આવા અધિકારોનો એફઓડબલ્યુસી અને તેની અન્ય જૂથ કંપનીઓ દ્વારા કેવી રીતે લાભ લેવાય છે તે દર્શાવ્યું. આ હેતુસર, તેમણે વિવિધ પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા અગિયાર કરારોનો ઉલ્લેખ કરીને, નીચે મુજબ કેટલીક વિશેષતાઓ અને પાસાઓ ઉજાગર કર્યા:

એફ.આઈ.એ. અને એફ.ઓ.એ.એમ. વચ્ચે તા. એપ્રિલ ૨૪, ૨૦૦૧નો કરાર – એફ.આઈ.એ. એફ.ઓ.એ.એમ.ના પક્ષે વાણિજ્યિક હકોનો ત્યાગ કરે છે.

એફઓએએમ અનન્ય વાણિજ્યિક હકોનો ધારક (સી.આર.એચ.) બને છે.

એફઓએએમ અને એફઓડબલ્યુસી વચ્ચે તા. એપ્રિલ ૨૪, ૨૦૦૧ ના રોજ કરાયેલ કરાર – એફઓએએમ દ્વારા ૨૦૧૧ થી અમલમાં આવે તે રીતે ૧૦૦ વર્ષના સમયગાળા માટે એફઓડબલ્યુસીના હિતમાં વ્યાવસાયિક અધિકારોનું હસ્તાંતરણ

કરવામાં આવે છે.

એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપી વચ્ચે તા. ઓક્ટોબર ૨૫. ૨૦૦૭ની આર.પી.સી.:

(એલ) આ આર.પી.સી. ની શરતો મુજબ સર્કિટનું બાંધકામ શરૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

(૨) એફઓડબલ્યુસીને માત્ર કાર્યક્રમનું પ્રચાર કરવાનો હક જ આપવામાં આવ્યો હતો (કલમ ૪(૧)).

(૩) એફ.ઓ.એમ. ને એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. ના વ્યવસાય વ્યવસ્થાપક અને પ્રતિનિધિ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું (પ્રસ્તાવના ડી).

(૪) આ કરાર એફ.ઓ.એમ. દ્વારા એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની તરફથી હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યો હતો.

(૫) એફઓડબલ્યુસી સમૂહની એકમો સાથે કોઈપણ કરારો કરવા માટે જયપી ને બાધ્ય બનાવતી કોઈ પૂર્વશરતી કલમ નથી.

(૬) જયપી પર ટેલિવિઝન ફીડના નિર્માણ માટે એફ.ઓ.એમ. સાથે કરારમાં પ્રવેશ કરવા માટે બાધ્ય કરતી કોઈ કલમ નથી.

(૭) કોન્કોર્ડ કરારની અનુસૂચિ ૪ માં નિર્ધારિત નમૂના મુજબનો કરાર.

એલ ઓનકોરકટે ૪ આરેમેન્ટ ૧ એફ ૧૧૧૧'- ' એલ વચ્ચે આના

૧૧૧૧'- ' ૧ વચ્ચે આંકીટ ૪ કરાર ૧ પર એલ" • એ • અને

ટીમો:

(૧) એફઓડબલ્યુસી વિશિષ્ટ સીઆરએચ બને છે.

(૨) એફઓડબલ્યુસીને વ્યાવસાયિક અધિકારોનો સીધો અથવા

માત્ર તેના સહયોગી એકમો મારફતે ઉપયોગ કરી શકવાનો હતો.

(૩) 'એફ૧ વ્યવસાય' નો અર્થ વિવિધ

અધિકારોના ઉપભોગ તરીકે નિર્ધારિત, જેમાં મીડિયા અધિકારો, આતિથ્ય
અધિકારો, ટાઇટલ.

પ્રાયોજકતા વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

(૪) અનુસૂચિ

૧૦ હેઠળ ટીમોને ઇનામની રકમ વહેંચવા માટે એફઓડબલ્યુસી અને તેના
સહયોગી એકમોની આવક ગણવામાં લેવાય

એફ.આઈ.એ./એફ.એમ.એસ.સી.આઈ. અને જયપી વચ્ચે તા. જાન્યુઆરી ૨૦.

૨૦૧૧નું

આયોજન કરાર:

(૧) જયપીએ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવું.

(૨) આ તારીખે, જયપીએ સીઆરએચ સાથે કરારમાં પ્રવેશ કર્યો છે

(પ્રસ્તાવના બી).

(૩) કોન્કોર્ડ કરારના અનુસૂચિ ૬માં સમાવેશિત

કરારનો નમૂનો.

શીર્ષક પ્રાયોજકતા કરાર, તારીખ ૧૬ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૧

બેટા પ્રેમા ૨ અને ભારતી એરટેલ વચ્ચે:

(૧) બેટા દ્વારા ભારતી એરટેલને યુએસ\$ ૮ મિલિયન માટે ટાઇટલ સ્પોન્સરશિપ

હકોનું હસ્તાંતરણ.

(૨) આ કરાર બેટા પ્રેમા ર અને જયપી વચ્ચે થયેલા કરારથી એક મહિના પહેલાનો છે, જેના દ્વારા બેટા પ્રેમા ર એ કથિત રીતે આ હક પ્રાપ્ત કર્યો હતો. એફઓડબ્લ્યુસી અને વચ્ચે તા. સપ્ટેમ્બર ૧૩, ૨૦૧૧નું આરપીસી

જયપી:

(૧) દોડ પહેલાં એક મહિનો પૂર્વે કરાર કરવામાં આવ્યો.

(૨) ૨૦૦૭ ના આર.પી.સી. ને રદ કર્યા વિના નવો આર.પી.સી. કરવામાં આવ્યો.

(૩) અગાઉના આર.પી.સી.થી ભિન્ન રીતે, જેમાં માત્ર પ્રોત્સાહન આપવાનો હક જ આપવામાં આવ્યો હતો, એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. દ્વારા જયપીને કથિત રીતે કાર્યક્રમનું યજમાનપદ સંભાળવાનો, તેનું આયોજન કરવાનો અને તેનું પ્રોત્સાહન આપવાનો હક આપવામાં આવ્યો.

(૪) એફઓડબ્લ્યુસીની સંલગ્ન સંસ્થાઓને હકો પાછા હસ્તાંતરિત કરવા માટે જયપી ઉપર બાંધધરીરૂપ પૂર્વશરતો.

(૫) આ આર.પી.સી.માં જયપી પર ટેલિવિઝન ફીડ ઉત્પન્ન કરવા માટે એફ.ઓ.એમ.ને નિમણૂંક કરવાની બાંધધરી લાદતી કલમ ૧૮.૩ રજૂ કરવામાં આવી.

(૬) અગાઉના આર.પી.સી.ના પાઠભાગ ડી, જેમાં એફ.ઓ.એમ.ને વ્યવસાય વ્યવસ્થાપક અને પ્રતિનિધિ તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, તે રદ કરવામાં આવ્યો.

જે.પી. અને ત્રણ સહયોગી સંસ્થાઓ વચ્ચેના કરારો (સપ્ટેમ્બર ૧૩. ૨૦ ૧ ૧)

(૧) આર.પી.સી.ની જ તારીખે, એટલે કે ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના રોજ કરવામાં આવેલા કરારો.

(૨) જયપીને આક્ષેપિત રીતે આપવામાં આવેલા હક્કો ફોપકના સંલગ્નોને પાછા હસ્તાંતરિત કરવામાં આવે છે. બેટા પ્રેમા ૨ પરિપથ હક્કો (મુખ્યત્વે મીડિયા અને શીર્ષક પ્રાયોજકતા) પ્રાપ્ત કરે છે અને ઓલસ્પોર્ટ્સને પેડોક હક્કો મળે છે.

(૩) એફઓએમ ટેલિવિઝન ફીડની જનરેશન માટે નિયુક્ત થયું.

(૪) કરારમાં જોગવાઈ છે કે હકોમાંથી થતી તમામ આવકો સહયોગી સંસ્થાઓને જ જશે અને જયપી પાસે નહીં જાય (ખંડ ૧૧).

(૫) કરારમાં એવી જોગવાઈ છે કે સંલગ્ન સંસ્થાઓ અને જયપી વચ્ચે એજન્સી સંબંધ અસ્તિત્વમાં નથી (કલમ ૨૬).

ફોક્સ અને ફોમ વચ્ચે તા. ઓક્ટોબર ૨૮, ૨૦૧૧ નો સેવા કરાર:

(૧) ઓક્ટોબર ૨૮, ૨૦૧૧ના રોજ, રેસના દિવસે કરવામાં આવેલ કરાર.

(૨) એફ.ઓ.એમ.ને એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા વિવિધ સેવાઓ પૂરી પાડવા માટે રોકવામાં આવ્યું હતું – કાર્યક્રમ દરમિયાન અન્ય પક્ષકારો સાથે સંપર્ક-સંકલન અને દેખરેખ, મુસાફરી, પરિવહન અને ડેટા સહાય સેવાઓ.

વર્ષ ૨૦૧૧ માટે એફઓડબલ્યુસીના નાણાકીય હિસાબોના નિર્દેશકનો અહેવાલ:

એફઓડબલ્યુસીના વ્યવસાયને ‘ધ

કંપનીની મુખ્ય પ્રવૃત્તિ વર્ષ દરમિયાન હતી

સંસ્થા, વ્યવસ્થાપન અને વહીવટ ઓ.જે. મોટરસ્પોર્ટ દ્વારા મુખ્યત્વે એફ.આઈ.એ. ફોર્મ્યુલા વન વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપના વાણિજ્યિક હકોના શોષણ મારફતે સંચાલિત કરવામાં આવે છે.

૫૮. ઉપર વર્ણવાયેલા લક્ષણોના આધારે, વિદ્વાન એટર્ની જનરલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું કે ઉપરોક્ત કરારોનું સ્પષ્ટ પ્રતીકરણ એ હતું કે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. અને તેની અનુગામી સંસ્થાઓએ ભારતમાં યોજાયેલ કાર્યક્રમ ઉપર સંપૂર્ણ નિયંત્રણ સંભાળી લીધેલું હતું, જે બાબત, તેમના કહેવા પ્રમાણે, મુદ્દાઓની યોગ્ય અને સાચી દૃષ્ટિએ પરીક્ષણ કરવા માટે ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી હતી. શ્રી રોહતગી એ દલીલ કરી કે અધિનિયમની કલમ ૫(૨)(બી), જે વર્તમાન મામલામાં લાગુ પડે છે, તેમાં સ્પષ્ટપણે અનિવાસીની ‘આવક’ નો સમાવેશ થાય છે, જે ‘કોઈપણ સ્ત્રોતમાંથી પ્રાપ્ત થયેલી’ હોય, જો આવી આવક તે વર્ષ દરમિયાન ભારતમાં તેને પ્રાપ્ત થાય અથવા ઉદ્ભવે અથવા તેને ભારતમાં પ્રાપ્ત થયેલી અથવા ઉદ્ભવેલી માનવામાં આવે. અધિનિયમની કલમ ૯ નો, જે તે પરિસ્થિતિઓ દર્શાવે છે જેમાં આવક ભારતમાં પ્રાપ્ત થયેલી અથવા ઉદ્ભવેલી માનવામાં આવશે, ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે નિર્દેશ કર્યો કે તેમાં એવી સર્વ આવક આવરી લેવામાં આવે છે, જે ‘પ્રત્યક્ષ રીતે કે પરોક્ષ રીતે’, જો તે ‘ભારતમાં વ્યવસાયિક જોડાણ’ દ્વારા અથવા તેમાંથી પ્રાપ્ત થાય અથવા ઉદ્ભવે. તેથી, જો વ્યવસાયિક જોડાણ સ્થાપિત થાય, તો પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે પ્રાપ્ત થયેલી તમામ આવકો ભારતમાં તેવી આવક પર કરલાયકાતના વ્યાપમાં આવશે. કલમ ૯(૧)(આઈ) ની સ્પષ્ટીકરણ (૨) નો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે આ રજૂઆત પર ભાર મૂક્યો કે ‘વ્યવસાયિક જોડાણ’ માં એવી કોઈપણ વ્યવસાયિક

પ્રવૃત્તિનો સમાવેશ થશે, જે અનિવાસી તરફથી કાર્ય કરતી વ્યક્તિ ‘મારફતે’ કરવામાં આવે. તેમાંના સ્પષ્ટીકરણ (જ) માં ‘મારફતે’ શબ્દપ્રયોગનો અર્થ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે અને તેમાં ‘ના સાધનથી’, ‘ના પરિણામે’ અથવા ‘ના કારણે’ નો સમાવેશ થાય છે અને હંમેશાં થતો આવ્યો છે એમ માનવામાં આવશે. તેમણે રજૂ કર્યું કે આ માન્યતા-સર્જક જોગવાઈઓ અત્યંત વિશાળ વ્યાપ ધરાવે છે અને જ્યારે આ કેસના તથ્યોનું ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને પરીક્ષણ કરવામાં આવે, ત્યારે વડી અદાલતે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.નું ભારતમાં પી.ઈ. હતું એવો નિષ્કર્ષ યોગ્ય રીતે કાઢ્યો હતો. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી કે જયપી માત્ર કાર્યક્રમનું યજમાનપદ નિભાવવાનું હતું, જ્યારે બાંધકામના સમયે તેમજ કાર્યક્રમના સમયે સંપૂર્ણ પ્રવેશ અને કબજો એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.નો હતો. તેમના કહેવા પ્રમાણે, વધુમાં વધુ, આ સ્થિતિ જયપી અને એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. વચ્ચે વ્યવસાયમાં ભાગીદારો જેવી પ્રકૃતિની હતી.

૫૯. શ્રી રોહતગીએ એ પણ રજૂ કર્યું કે વર્ષ ૨૦૦૭ના પ્રથમ કરારની સરખામણી ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ તારીખના બીજા કરાર સાથે કરવાથી સ્પષ્ટ રીતે દર્શાય છે કે ભારત ખાતે કરની ચુકવણી ટાળવા માટે બીજો કરાર સંપૂર્ણપણે એક આવરણરૂપ કાવતરું હતો. તેમણે સૂચવ્યું કે ૨૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૭ તારીખના કરારમાં, એફઓડબ્લ્યુસી ને માત્ર કાર્યક્રમનું પ્રોત્સાહન કરવાનો અધિકાર જ આપવામાં આવ્યો હતો (ખંડ ૪(૧)), જ્યારે ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ તારીખના કરારમાં, કાર્યક્રમનું આયોજન કરવા, મંચન કરવા અને પ્રોત્સાહન આપવા નો અધિકાર કથિત રીતે એફઓડબ્લ્યુસી દ્વારા જયપી ને આપવામાં આવ્યો હતો. તેમના મતે, કાર્યક્રમનું

આયોજન અને મંચન કરવાનો અધિકાર જયપી ને માત્ર કાગળ પર જ એવો આભાસ ઊભો કરવા માટે આપવામાં આવ્યો હતો કે જાણે કાર્યોના સંચાલન ઉપર જયપી નો વાસ્તવિક નિયંત્રણ હતો, જ્યારે હકીકતમાં એવું નહોતું. તેથી, કોઈપણ સ્થિતિમાં, જો વાસ્તવમાં સ્પર્ધાનું આયોજન અને મંચન કરવાનો અધિકાર એફઓડબલ્યુસી પાસે જ હતો, તો તેનાથી કોઈ ફરક પડતો નથી.

૬૦. જયપી અને એફઓડબલ્યુસીની ત્રણ સંલગ્ન સંસ્થાઓ વચ્ચે તા. સપ્ટેમ્બર ૧૩, ૨૦૧૧ના કરારનો ઉલ્લેખ કરતા, શ્રી રોહતગીની દલીલ એવી હતી કે જયપીને આપવામાં આવેલા કહેવાતા અધિકારો પુનઃ એફઓડબલ્યુસીની સંલગ્ન સંસ્થાઓને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા હતા, કારણ કે બેટા પ્રેમા રએ સર્કિટ સંબંધિત અધિકારો, મુખ્યત્વે મીડિયા અને ટાઈટલ સ્પોન્સરશિપ, પ્રાપ્ત કર્યા હતા, જ્યારે ઓલસ્પોર્ટ્સને પેડોક સંબંધિત અધિકારો આપવામાં આવ્યા હતા. તેમની રજૂઆત એવી હતી કે વ્યવસાય સર્કિટ, પેડોક વગેરેમાંથી ચલાવવામાં આવતો હતો અને તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે આ સ્થળ પરથી કોઈ વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ ચલાવવામાં આવી નહોતી. તેમણે એ પણ દર્શાવ્યું હતું કે, જો એફઓ ડબલ્યુસી પાસે રેસ પર કોઈ નિયંત્રણ ન હોય તો, વિવિધ સેવાઓ પ્રદાન કરવા માટે એફઓડબલ્યુસીએ એફઓએએમને કેવી રીતે અધિકારો આપ્યા હતા. તેનાથી વ્યવસાયના ભૌતિક સંચાલનનું પણ પ્રદર્શન થતું હતું.

૬૧. આધારિત કાયમી સ્થાપનાઓના પ્રશ્ન તરફ આવતાં, વિદ્વાન એટર્ની જનરલની રજૂઆત એવી હતી કે એફઓડબલ્યુસી અને તેની સહયોગી કંપનીઓ સાથેના વાણિજ્યિક હકો દર્શાવતા ફ્લોચાર્ટને ધ્યાનમાં લેતાં, એકવાર એવું જણાઈ આવે કે

એફઓડબ્લ્યુસી અને તેની સહયોગી કંપનીઓ એક જ સમૂહ છે, ત્યારે આ મુદ્દો વાસ્તવમાં માત્ર શૈક્ષણિક મુદ્દો બની રહે છે; ભિન્ન સ્વભાવના વાણિજ્યિક હકો, અર્થાત્ સીઆરએચ ગુરુછ, એક જ વ્યવસ્થાપનના નિયંત્રણ હેઠળની સમૂહ કંપનીઓ પાસે હતા અને તેઓએ આ તમામ હકોનો લાભ લીધો હતો. આ કંપનીઓએ તમામ નફો એકત્રિત કર્યો હતો અને તેનો વહેંચાણ ટીમો તથા સીઆરએચ કંપનીઓ વચ્ચે ૫૦:૫૦ના પ્રમાણમાં થતો હતો.

૬૨. જ્યાં સુધી ભારતના સંવિધાનના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ મુદ્દાની તપાસ કરવા બાબતે વડી અદાલતની સત્તાનો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી શ્રી રોહતગીએ અદાલતનું ધ્યાન કોલમ્બિયા સ્પોર્ટ્સવેર કંપની વિ. ડિરેક્ટર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ, બેંગલોર ના તેના અગાઉના ચુકાદા તરફ દોર્યું હતું, જેમાં આ અદાલતે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે એ.એ.આર.ના નિર્ણયો સામે પીડિત વ્યક્તિએ પ્રથમ તબક્કે વડી અદાલતનો આશરો લેવો આવશ્યક હતો. તેથી, તેમણે રજૂ કર્યું કે તે અભિપ્રાયના ન્યાયિક પુનર્વિલોકન માટેનું પ્રથમ મંચ હતું ૨૧ (૨૦૧૨) ૧૧ સેક ૨૨૪

એ.એ.આર. દ્વારા આપવામાં આવેલ હતો અને, તેથી, વડી અદાલતને તે મુદ્દાને ફરીથી વિચારણા કરવાની પોતાની સત્તાની મર્યાદામાં સંપૂર્ણ અધિકાર હતો; જોકે, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અધિકારક્ષેત્રની પરિધિમાં રહીને, અને તે અંગે નિર્ણય કરવા. તેમના મતે, અપીલકર્તાઓએ પોતે દાખલ કરેલ રિટ અરજીઓમાં ઉપરોક્ત મુદ્દાઓનો નિર્ણય કરતી વખતે વડી અદાલતે પોતાની અધિકારક્ષેત્રની મર્યાદા વટાવી નહોતી.

૬૩. અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ પર આધારિત શ્રી દાતારની દલીલોનું ખંડન કરતાં,

શ્રી રોહતગીએ આ અદાલતના જે.ઈ. ઇન્ડિયા ટેકનોલોજી સેન્ટર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ એન્ડ અનર.ના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો, જેમાં પરિષ્દે ૧૮ માં નીચેનો સિદ્ધાંત પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યો છે: "૧૮. જો વિભાગનો એવો દાવો હોય કે અનિવાસીને ચુકવણી કરનાર કોઈપણ વ્યક્તિએ ફરજિયાત રીતે ટી.ડી.એસ. કપાત કરવી જ પડે, તો તેનો પરિણામ એ થશે કે, ચુકવણીકર્તાએ જમા કરાવેલ રકમ વિભાગ દ્વારા પોતાને ફાળવી લેવામાં આવશે, ભલે ચુકવેલ રકમ કરપાત્ર ન હોય, કારણ કે આઈ.ટી. અધિનિયમમાં એવી કોઈ જોગવાઈ નથી જેના દ્વારા ચુકવણીકર્તા પરતફેર મેળવી શકે. કલમ ૨૩૭ ને કલમ ૧૯૯ સાથે વાંચતાં એ સ્પષ્ટ થાય છે કે માત્ર રકમનો પ્રાપ્તિકર્તા, અર્થાત્ ચુકવણી સ્વીકારનાર, જ પરતફેર માંગવા પાત્ર છે. તેથી, જો વિભાગનો અભિપ્રાય સાચો માનીએ, તો તેમાંથી અનિવાર્ય રીતે એવો નિષ્કર્ષ નીકળે છે કે કાયદો તમામ ચુકવણીઓ પર કરકપાત કરવાની માંગ કરે છે. તેથી, ચુકવણીકર્તાએ કર કપાત કરીને જમા કરાવવાનો રહેશે, ભલે કહેવાતી આવી કપાત તેની પોતાની જ ખિસ્સેથી થતી હોય અને તેને કોઈપણ પ્રકારનો ઉપાય ઉપલબ્ધ ન હોય, ત્યાં સુધી કે જ્યાં તેની તરફથી ચુકવાયેલી રકમ અધિનિયમ હેઠળ કરપાત્ર જ ન હોય. તેથી વિભાગ દ્વારા અપાયેલ અર્થઘટન માત્ર "અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ કરપાત્ર" એવા શબ્દોને અવગણવાની માગ જ કરતી નથી, પરંતુ તે એક વિચિત્ર પરિણામ તરફ પણ દોરી જાય છે. વિભાગ દ્વારા અપાયેલ અર્થઘટનથી એવી સ્થિતિ ઊભી થાય કે જ્યાં આવકનો ભારત સાથે કોઈ પ્રાદેશિક સંબંધ જ ન હોય અથવા તે ભારત ખાતે કરપાત્ર ન હોય, ત્યાં પણ સરકાર કર વસૂલ કરે. અમારા દષ્ટિએ, કલમ ૧૯૫(૨)

એ એવો ઉપાય પૂરો પાડે છે જેના દ્વારા વ્યક્તિ "કરપાત્ર એવી રકમના યોગ્ય પ્રમાણ" અંગે નિર્ધારણ માંગવા સક્ષમ થાય છે, જ્યાં એવી કરપાત્ર રકમનો કોઈ અંશ કર માટે જવાબદાર હોય."

તેથી, તેમણે રજૂ કર્યું કે જો ઉક્ત જોગવાઈનો કોઈ ભંગ થયો હોય, તો આવકવેરા વિભાગને વ્યાજ વસૂલ કરવાનો અને/અથવા દંડ લાદવાનો સંપૂર્ણ અધિકાર હતો.

૬૪. પુનરુક્તિમાં, મિ. ગણેશ અને દાતારે ઉપરોક્ત દલીલો અંગે તેમના જવાબો આપ્યા, પરંતુ તે (૨૦૧૦) ૧૦ સેક ૨૯ ને પુનઃઉત્પાદિત કરવું કદાચ જરૂરી ન હોય.

આ તબક્કે પણ તે જ છે, કારણ કે સંબંધિત રજૂઆતો પર વિચાર કરતી વખતે અમે તેનું નોંધ લેવી ઇચ્છીએ છીએ.

વિશ્લેષણ, નિષ્કર્ષો અને ઉપસંહાર

૬૫. અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો દ્વારા રજૂ કરાયેલ ઉપરોક્ત રજૂઆતો પર, તેમને જે ગંભીર્ય અને નિષ્ઠા યોગ્ય છે તે તમામ સાથે, ગંભીરતાપૂર્વક વિચાર કર્યો છે. અમે નોંધ પર મૂકવામાં આવેલી સામગ્રીનું પણ સૂક્ષ્મતાથી અવલોકન કર્યું છે. અમે તે શાસક કાનૂનને ધ્યાનમાં રાખ્યું છે જે અગાઉથી જ વિગતવાર રીતે ઉલ્લેખિત કરવામાં આવ્યું છે. શ્રી ડેવ દ્વારા ઉલ્લેખિત ચુકાદાઓમાં ચર્ચાયેલ મુજબ, આવા પ્રકારના પ્રશ્નોની તપાસ કરવા માટે જે અભિગમ આવશ્યક છે તેની પણ અમને પૂરી જાગૃતિ છે. તેવી જ રીતે, પડકારાધીન વડી અદાલતના ચુકાદાનું પણ અમે અતિસૂક્ષ્મ રીતે પરીક્ષણ કર્યું છે.

૬૬. ડી.ટી.એ.એ. ના અનુચ્છેદ ૫ અનુસાર, પી.ઈ. એ વ્યવસાયનું એક સ્થિર

સ્થાન હોવું જોઈએ, જેના દ્વારા ઉદ્યોગનો વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવે છે. સમાવેશના રૂપે, સ્થિર સ્થાનના કેટલાક ઉદાહરણો અનુચ્છેદ ૫(૨) માં આપવામાં આવ્યા છે. બીજી તરફ, અનુચ્છેદ ૫(૩) કેટલાક એવા સ્થાનોને બહાર રાખે છે, જેઓને પી.ઈ. તરીકે ગણવામાં નહીં આવે, અર્થાત્ કલમો (એ) થી (એફ) માં જેનો ઉલ્લેખ 'નકારાત્મક યાદી' તરીકે થયો છે. અનુચ્છેદ ૫ ના ઉપ-અનુચ્છેદો (૧), (૨) અને (૩) નું સંયુક્ત વાચન સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવે છે કે અનુચ્છેદ ૫(૩) માં દર્શાવ્યા મુજબ માત્ર સ્થાપનાના કેટલાક સ્વરૂપો જ બહાર રાખવામાં આવ્યા છે, જેઓ પી.ઈ. ગણાશે નહીં. અન્યથા, ઉપ-અનુચ્છેદ (૨) માં 'સમાવેશ કરે છે' શબ્દનો ઉપયોગ થયો છે, જેનો અર્થ એ થાય છે કે તેમાં નિર્દિષ્ટ સ્થળો જ માત્ર પી.ઈ. તરીકે ગણવાના નથી, પરંતુ આવા પી.ઈ. ની યાદી સંપૂર્ણ નથી. એવું કોઈપણ અન્ય સ્થાપન, જેનો વિશિષ્ટ રીતે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી, તેને તેમાં લાવવા માટે ઉપ-અનુચ્છેદ (૧) માં નિર્ધારિત આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ થવી આવશ્યક છે. જે દ્વિવિધ શરતો પૂર્ણ થવી જરૂરી છે, તે આ મુજબ છે: (૧) વ્યવસાયના સ્થિર સ્થળનું અસ્તિત્વ; અને (બી) તે સ્થળ દ્વારા ઉદ્યોગનો વ્યવસાય સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક રીતે ચલાવવામાં આવે

૬૭. અમારો દૃઢ અભિપ્રાય છે, અને તેનો ઇનકાર થઈ શકતો નથી, કે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ એક નિશ્ચિત સ્થળ છે. આ સર્કિટ પરથી ગ્રાન્ડ પ્રી સહિત વિવિધ રેસો યોજવામાં આવે છે, જે નિઃસંદેહ આર્થિક/વ્યવસાયિક પ્રવૃત્તિ છે. મૂળ પ્રશ્ન એ છે કે શું આ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવ્યું હતું? શું આ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નું નિશ્ચિત વ્યવસાયસ્થળ હતું, તે અગત્યનો

અનુગામી પ્રશ્ન છે. અમે અમારી ચર્ચાની શરૂઆત એક નિર્ણાયક પરિમાણથી કરવી ઇચ્છીએ છીએ, અર્થાત્ જે વ્યાવસાયિક હકો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓ પાસે હતા, તેમનો આ પ્રકરણમાં કેવી રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. આ હેતુસર, એક તરફ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને તેની સહયોગી સંસ્થાઓ વચ્ચે તથા બીજી તરફ જયપી વચ્ચે થયેલી સમગ્ર વ્યવસ્થા ધ્યાનમાં રાખવી જરૂરી છે. વિવિધ કરારોને પરસ્પરથી અલગ પાડી જોઈ શકાય નહીં. તેમના સમસ્ત વાંચનથી પક્ષકારો વચ્ચેનો વાસ્તવિક વ્યવહાર સ્પષ્ટ થશે. એવી રીતનો અભિગમ મૂળભૂત રીતે જરૂરી છે જેથી એ જાણી શકાય કે ઇવેન્ટ ઉપર વાસ્તવિક અને પ્રબળ નિયંત્રણ કોના હાથમાં હતું, અને તેનાથી આ પ્રશ્નનો ઉત્તર મળે કે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ હતી કે નહીં અને તેણે ત્યાંથી કોઈ વ્યવસાય ચલાવ્યો હતો કે નહીં. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને જયપી વચ્ચેના સંબંધનું સંપૂર્ણ ચિત્ર મેળવવા માટે સમગ્ર વ્યવસ્થાને સમૂહરૂપે જોવાનું અવિભાજ્ય પ્રાસંગિક મહત્વ છે. તેથી અમને એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની ભૂમિકાનું વાસ્તવિક સારતત્વ સમજવામાં સહાય મળશે.

૬૮. આવકવેરા વિભાગ દ્વારા રજૂ કરાયેલા આ વાણિજ્યિક હકોના પ્રવાહચિત્ર પર માત્ર ઉપરછાંદી નજર ફેરવતાં જ નીચેના મહત્વપૂર્ણ પરિબલો સ્પષ્ટપણે દૃષ્ટિગોચર થાય છે:

(૧) એફ.આઈ.એ. એ તારીખ ૨૪ એપ્રિલ, ૨૦૦૧ના કરાર દ્વારા એફ.ઓ.એ.એમ.ના પક્ષમાં વ્યાપારી હકો સોંપ્યા હતા અને એ જ દિવસે એફ.ઓ.એ.એમ. અને એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. વચ્ચે બીજો કરાર કરવામાં આવ્યો હતો,

જેના દ્વારા આ હકો એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવ્યા હતા. ૨૦૧૧ના અન્ય એક કરાર દ્વારા, આ હકો ૧૦૦ વર્ષના ગાળાના માટે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ના પક્ષમાં હસ્તાંતરિત થયેલા છે. ૨૦૦૮ના કોનકોર્ડ કરાર દ્વારા, એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ને માત્ર પોતાના દ્વારા અથવા તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓ મારફતે વ્યાપારી હકોનો ઉપયોગ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી છે. નોંધપાત્ર રીતે, આ કરારમાં 'એફ-૧ વ્યવસાય'નો અર્થ વિવિધ હકોના ઉપયોગ તરીકે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં મીડિયા હકો, આતિથ્ય હકો, શીર્ષક પ્રાયોજન વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

.

(૨) ઉપરોક્ત અધિકારો પ્રાપ્ત થયા બાદ, એફઓડબ્લ્યૂસી એ જયપી સાથે ૨૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૭ના રોજ પ્રથમ કરાર કર્યો, જેના દ્વારા તેણે જયપીને ઇવેન્ટનું પ્રોત્સાહન કરવાની હકદારી આપી. ત્યારબાદ ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના રોજના આરપીસી દ્વારા આ કરારનું સ્થાન લેવાયું. આ કરાર હેઠળ, યુ.એસ. \$ ૪૦ મિલિયનના પ્રતિફળ બદલ ઇવેન્ટનું આયોજન, મંચન અને પ્રોત્સાહન કરવાની હકદારી એફઓડબ્લ્યૂસી દ્વારા જયપીને આપવામાં આવી. એ જ દિવસે, જયપી અને એફઓડબ્લ્યૂસીની ત્રણ સંલગ્ન કંપનીઓ વચ્ચે વધુ એક કરાર કરવામાં આવ્યો, જેના દ્વારા જયપી દ્વારા સર્કિટ અધિકારો, મુખ્યત્વે મીડિયા અને ટાઈટલ સ્પોન્સરશિપ, બીટા પ્રેમા ૨ ને તથા પેડોક અધિકારો ઓલસ્પોર્ટ્સને પરત આપવામાં આવ્યા. ટેલિવિઝન ફીડ ઉત્પન્ન કરવા માટે એફઓએએમને નિયુક્ત કરવામાં આવ્યું. ઉપરોક્ત પ્રવૃત્તિઓમાંથી પ્રાપ્ત થતી બધી આવકો અનુક્રમે ઉક્ત

કંપનીઓ, એટલે કે, બીટા પ્રેમા ર, ઓલસ્પોર્ટ્સ અને એફઓએએમને જવાની હતી. સ્વીકાર્ય રીતે, આ ત્રણેય કંપનીઓ એફઓડબલ્યુસીની સંલગ્ન કંપનીઓ છે.

જ્યાં કે બેટા પ્રીમા ર ને મીડિયા હકો વગેરે આપવામાં આવ્યા હતા, તેમ છતાં, ૧૩ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૧ના રોજ તેણે ભારતી એરટેલ સાથે ૧૬ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૧ તારીખનો ટાઇટલ સ્પોન્સરશિપ કરાર કર્યો હતો (અર્થાત્ જયપી પાસેથી આ હકો પ્રાપ્ત કરવા કરતાં એક માસથી વધુ અગાઉ), જેના દ્વારા તેણે તે હકો ભારતી એરટેલને યુએસ\$ ૮ મિલિયનના પ્રતિફળ બદલ હસ્તાંતરિત કર્યા હતા.

એફઓડબલ્યુસી અને એફઓએએમ વચ્ચે સેવા કરાર ૨૮ ઓક્ટોબર, ૨૦૧૧ના રોજ (અર્થાત્, રેસની તારીખે) હસ્તાક્ષરિત કરવામાં આવ્યો હતો, જેના દ્વારા એફઓએએમે કાર્યક્રમમાં અન્ય પક્ષોને લાઇસન્સ આપવું અને તેમની દેખરેખ રાખવી, પ્રવાસ અને પરિવહન તથા આંકડાકીય સહાય સેવાઓ જેવી વિવિધ સેવાઓ પ્રદાન કરવા માટે એફઓડબલ્યુસીને નિયુક્ત કર્યું હતું. ઉપરોક્ત વ્યવસ્થા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે સમગ્ર કાર્યક્રમ એફઓડબલ્યુસી અને તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓ દ્વારા પોતાના કબજામાં લેવામાં આવ્યો છે અને નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે. તેના વિના કોઈરેસ થઈ શકતી નથી

· ભાગ લેનારી/સ્પર્ધામાં ઉતરેલી ટીમો, એક સર્કિટ અને એક પેડોક. આ બધું એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓના નિયંત્રણ હેઠળ છે. સ્પર્ધા ભારતમાં ભૌતિક રીતે રેસના આયોજન દ્વારા યોજાઈ છે. સમગ્ર આવક આ ઇવેન્ટના ભારતમાં આયોજનથી ઉત્પન્ન થાય છે. તેથી, વાણિજ્યિક અધિકારો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. પાસે છે, જેનો ભારતમાં રેસના વાસ્તવિક આયોજન દ્વારા

ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

(૩) પરિપથનું ભૌતિક નિયંત્રણ પણ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. પાસે હતું

અને તેની સંલગ્ન એકમો દ્વારા શરૂઆતથી જ, એટલે કે કોઈ પરિપથમાં કાર્યક્રમનો સમાવેશ થવાથી લઈને કાર્યક્રમના સમાપન સુધી. સમગ્ર કાર્યક્રમ પર એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ની સર્વવ્યાપક હાજરી અને તેની છાપ ઉઘાડી, સ્પષ્ટ અને દઢ રીતે દેખાઈ આવે છે. શ્રી રોહતગી તેમની આ રજૂઆતમાં યોગ્ય છે કે નિર્વિવાદ હકીકતો એવી હતી કે દોડનો વાસ્તવિક આયોજન ભારતમાં કરવામાં આવ્યો હતો અને આ દોડમાંથી આવક ભારતમાં ઊભી થઈ હતી. તેથી, સમગ્ર પરિસ્થિતિને સામાન્ય બુદ્ધિ અને સીધી વિચારસરણીથી જોવામાં આવે તો આ નિષ્કર્ષે પહોંચવું પડે કે દોડ ચાલતી હતી તે સમયગાળા દરમિયાન જે ટ્રેક પર તેમનો સંપૂર્ણ નિયંત્રણ હતો, તે જ ટ્રેક મારફતે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.એ ભારતમાં પોતાની આવક કમાઈ હતી. અપીલકર્તાઓ એ વાત પર જોર આપી મુદ્દાને તુરંત બનાવવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છે કે કાર્યક્રમનો સમયગાળો ત્રણ દિવસનો હતો અને તેથી, જો નિયંત્રણ માન્ય ગણીએ, તો તે માત્ર તે સમયગાળા પૂરતું જ ગણાશે. તેનો જવાબ એવો હતો કે સમયગાળો

કરારની અવધિ પાંચ વર્ષ હતી, જેને વધુ પાંચ વર્ષ માટે લંબાવી શકાય તેવી હતી. ઉપરોક્ત રેસ વર્ષમાં માત્ર ત્રણ દિવસ માટે જ યોજાવાની હતી અને સમગ્ર રેસકાળ દરમિયાન નિયંત્રણ એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી. પાસે હતું, તે બાબત ધ્યાનમાં રાખીને પી.ઈ.નો પ્રશ્ન પરીક્ષણ કરવો આવશ્યક છે.

(૪) જ્યારે અમે આર.પી.સી. કરારનો પોતાનો જ અભ્યાસ કરીને આ મુદ્દાની

તપાસ કરીએ છીએ, ત્યારે પણ તે જ નિષ્કર્ષ તરફ સંકેત કરે છે. વડી અદાલતે તેના ચુકાદામાં કરારની સંબંધિત કલમો પુનઃઉતારી છે, જે અમે ઉપર પહેલેથી જ પુનઃઉતારી ચૂક્યા છીએ.

આ કરારનું વડી અદાલતે વિશ્લેષણ કર્યું છે. તેથી, અમને તેની પ્રકૃતિનું એક પ્રકારનું નિદાનાત્મક પરીક્ષણ કરવાની જરૂરિયાતમાંથી મુક્તિ મળે છે, કારણ કે તે કસરત વડી અદાલતે પોતે જ નિખૂટ રીતે પૂર્ણ કરી છે:

(એ) બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટને કલમ ૧(ક્યૂ) માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં કાર્યક્રમના આયોજન માટે દરેક દષ્ટિએ યોગ્ય એવા પરિસરનો સમાવેશ થાય છે, જેમાં કાયમી ઇમારતો, કાયમી માળખું, તૈયાર કરાયેલ ટ્રેક, સુવિધાઓ, દર્શકો માટે જોવાની સુવિધાઓ, પેડોક ઇમારત, મીડિયા કેન્દ્ર, કાર પાર્ક, હેલિપેડ, ગેરેજ, રેસ નિયંત્રણ અને વહીવટ, કચેરી વહીવટ, ઇંધણ અને સંગ્રહ, ટાયર ભંડાર, ઉપયોગી સેવાઓ, જેમાં બેકઅપ વીજ પુરવઠાનો સમાવેશ થાય છે, સ્પર્ધકો અને પ્રાયોજકોને આવકારવા માટે યોગ્ય કાંકરીટ આધારિત વિસ્તારો, વેચાણ અને પ્રદર્શન વિસ્તારો, આંતરરાષ્ટ્રીય ટીવી પરિસરો વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. આ વિશિષ્ટતાઓ વધુ વિગતે કલમ ૫(ઈ) માં દર્શાવવામાં આવી છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સર્કિટનું નિર્માણ, રૂપરેખાંકન અને તૈયારી કરાર, અર્થાત્ આર.પી.સી., અનુસાર એવી રચના અને રીતમાં કરવામાં આવશે, જે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને એફ.આઈ.એ. દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી હોય.

(બી) આ પ્રસંગનો સમાવેશ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની ક્રિયાઓ દ્વારા થાય છે. એફ.આઈ.એ. સાથેની તેની વ્યવસ્થા મુજબ, આપેલ કેલેન્ડર વર્ષમાં કોઈ વિશિષ્ટ

સર્કિટને કોઈ પ્રસંગ માટે રજૂ કરવામાં આવે તે માટે તે એકમાત્ર એજન્સી છે.

(સી) આર.પી.સી.નો કાર્યકાળ કલમો ૩.૩ અને ૩.૪ અનુસાર ૫ વર્ષનો છે. •

(ડી) કલમ ૧૧ની શરતો અનુસાર, જયપી પર આ ફરજ છે કે તે સર્કિટ અને જમીનની અંદર આવેલ પિટ, પેડોક ઇમારતો તથા આસપાસના વિસ્તારો સ્પર્ધકો, એક્ઝોડબ્લ્યુસી, એક્ઝોડબ્લ્યુસીના સંલગ્નો, એક્ઝોડબ્લ્યુસીના કોન્ટ્રાક્ટરો અને લાયસન્સધારકો, અન્ય કર્મચારીઓ તથા સાધનોને સ્વીકારવા માટે ખુલ્લા રહે તેની ખાતરી કરવા જરૂરી તમામ કાર્યવાહી કરે; અને આ સમયગાળો રેસના ૧૪ દિવસ પહેલાં શરૂ થઈ રેસના ૭ દિવસ પછી સમાપ્ત થાય છે. તેને આ વિસ્તારોની સુરક્ષાની ખાતરી પણ આપવાની છે.

(ઈ) કલમ ૧૪ હેઠળ, પ્રમોટર પર એ ફરજ છે કે મુખ્ય જનતા માટે ખુલ્લા ન હોય તેવા સર્કિટના ભાગોમાં પ્રવેશ માત્ર એક્ઝોડબ્લ્યુસી દ્વારા જારી કરાયેલા પાસ દ્વારા જ અધિકૃત કરે. કલમ ૧૪(બી) હેઠળ, જે સ્થળોએ સ્પર્ધકના મિકેનિકોને કાર પર કામ કરવા માટે બોલાવવામાં આવી શકે છે, ત્યાં જાહેર જનતાને કારો સુધી પ્રવેશ મળી શકતો નથી અને વધુમાં કલમ ૧૪(સી) હેઠળ, એક્ઝોડબ્લ્યુસી દ્વારા જારી કરાયેલા પાસોની માન્યતા નિર્વિવાદ છે.

(એફ) અનડિ૧ – ખંડ ૧૮.૧, પ્રવેશ દરમિયાન સમગ્ર અવધિ દરમિયાન

. સમયગાળો, સર્કિટ ખાતે યોજાયેલ પરીક્ષણ સત્રથી લઈને અંત સુધી ~ફ!જળ!ળ ઘટનામાં, પ્રમોટર, અર્થાત્ જયપીઈ, કોઈપણ રીતે અન્ય લોકોને કોઈપણ ધ્વનિ રેકોર્ડિંગ અથવા દૃશ્ય અથવા શ્રાવ્ય-રેકોર્ડિંગ બનાવવા, સર્જવા, સંગ્રહિત કરવા, નોંધવા અથવા પ્રસારિત કરવા માટે પ્રવેશ, સક્ષમતા, વ્યવસ્થા કરવી અથવા

પ્રોત્સાહિત કરી શકશે નહીં

પ્રસારણ અથવા અન્ય કોઈ હેતુ માટે, કાર્યક્રમ ખાતેનું અથવા કાર્યક્રમને સંબંધિત કોઈપણ પ્રકારનું દૃશ્ય ક્રૂટેજ, જેમાં કારો, ડ્રાઇવરો, સ્પર્ધકો વગેરેનો સમાવેશ થાય છે, તેવું કોઈપણ રેકોર્ડિંગ કરી શકાશે નહીં; અને વાસ્તવમાં, સર્કિટની હદોમાં અથવા જે જમીન ઉપર જયપીનું પોતાનું નિયંત્રણ છે તે વિસ્તારમાં, તેવું કોઈપણ રેકોર્ડિંગ વગેરે કરી પણ શકાશે નહીં.

(જી) કલમ ૧૮.૨ હેઠળ, જયપી પર એવી ખાતરી કરવાની ફરજ છે કે કાર્યક્રમમાં પ્રવેશ અપાતી ટિકિટના વેચાણની શરતોમાં ટિકિટધારક પર એવો પ્રતિબંધ સમાવાયો હોય કે તે કોઈપણ પ્રકારનું રેકોર્ડિંગ ન કરે અથવા એવો કોઈ રેકોર્ડિંગ ઉપકરણ સાથે ન લાવે જે કાર્યક્રમના કોઈપણ ભાગને સંગ્રહિત અથવા પ્રસારિત કરી શકે; અને તે પણ કે દર્શક તરીકે ટિકિટધારકનું ચિત્રીકરણ થઈ શકે તથા તેના દ્વારા ઉત્પન્ન થયેલો અવાજ પ્રસારણ માટે અથવા એક્સોસી જયપી પર લાદી શકે તેવી અન્ય કોઈ સમાન બાબત માટે રેકોર્ડ કરવામાં આવી શકે.

(એચ) જયપી, એફ,જી>ડબલ્યુ~ દ્વારા મંજૂર કરાયેલા તૃતીય પક્ષને નિમણૂંક કરવા બાધ્ય છે, જેથી તે તેની તરફથી દરેક ઇવેન્ટ માટે એક્સોડબલ્યુસી દ્વારા પ્રકાશિત માર્ગદર્શિકાઓમાં નિર્ધારિત અવધિ દરમિયાન આંતરરાષ્ટ્રીય ટેલિવિઝન ફીડની ઉત્પત્તિ અને હોસ્ટ બ્રોડકાસ્ટિંગ સંબંધિત તમામ સેવાઓ બજાવે અને અમલમાં મૂકે, અને જે માર્ગદર્શિકાઓ જયપીને પ્રદાન કરવામાં આવી છે.

(આઈ) જયપી, કલમ ૧૮.૨ હેઠળ, બિનશરતી અને અપરિવર્તનીય રીતે એક્સોડબલ્યુસીને તમામ કૉપિરાઈટ તથા અન્ય બૌદ્ધિક સંપત્તિ અધિકારો, હકો,

માલિકીહક્કો અને હિતો, જે તે હાલમાં ધરાવે છે અથવા ભવિષ્યમાં ધરાવી શકે, કોઈપણ પ્રતિમા અથવા રેકોર્ડિંગ અથવા અન્ય કોઈપણ પ્રકારની રજૂઆત અથવા કોઈપણ પ્રતિમા/રૂપમાં થયેલ રેકોર્ડિંગમાં, અધિકારોની અવધિ માટે, સોંપે છે અને સાથે સાથે એફઓવી/સીને આવા અધિકારો સાથે તેને યોગ્ય લાગે તેવી રીતે વ્યવહાર કરવા માટે સંમતિ પણ આપે છે.

(જે) સીકે એમએસઈ ૨૦.૧ મુજબ જયપી પર એવી ફરજ મુકવામાં આવી હતી કે ફોંડબ્લ્યુઓસી દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત અને અધિકૃત કરાયેલ વ્યક્તિઓને પરિસરમાં પ્રવેશ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે જેથી તેઓ ધ્વનિ, ટેલિવિઝન રેકોર્ડિંગ્સ અથવા પ્રસારણ કરી શકે અથવા ફિલ્મો કે અન્ય ચિત્રો બનાવી શકે અને પ્રવેશ અવધિ દરમિયાન સર્વત્ર ઉપલબ્ધ સુવિધાઓનો ઉપયોગ કરી શકે, અને વધુમાં તેવા કર્મચારીઓને ફોંડબ્લ્યુઓસી જે પ્રકારની તમામ મદદ અને સુવિધાઓ માંગે તે આપવાની પણ જવાબદારી સ્વીકારી હતી, જેમાં કોઈપણ સ્થાનિક સત્તાધિકારી પાસેથી સંમતિ, પરવાનગી અથવા અધિકૃતિ મેળવવા માટેની સહાય પણ સમાવેશ પામે છે.

(કે) કલમ ૨૧ હેઠળ, જયપીને કોઈપણ જાહેરાતનું પ્રદર્શન કરાવવું, તેની પરવાનગી આપવી, સક્ષમ બનાવવું, સહાય કરવી અથવા કોઈપણ રીતે તેને પ્રોત્સાહન આપવું મનાઈ હતું (સ્પર્ધકોની કારો પર સામાન્ય રીતે દર્શાવવામાં આવતી જાહેરાત સિવાય) અથવા સર્કિટ પર, તેની નજીક, અથવા સર્કિટ અથવા જમીનમાંથી દેખાઈ શકે તેવી અન્ય કોઈ પ્રદર્શિત સામગ્રી, જે એફ.ઓ.ડબ્લ્યુ.સી.ના મતાનુસાર, કાર્યક્રમના ચિત્રો અથવા રેકોર્ડિંગ્સના કાયદેસર

પ્રસારણમાં અવરોધ ઉભો કરી શકે. આ બાબતમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નો નિર્ણય અંતિમ હતો.

(૧) એફઓડબલ્યુસીની ડિરેક્ટરોની અહેવાલમાં, કંપનીએ સ્પષ્ટપણે મહત્વપૂર્ણ રીતે ઉલ્લેખ કર્યો હતો કે તેની વર્તમાન કંપનીએ એફઆઈએ સાથે એક કરાર કર્યો હતો, જેના પરિણામે એફઓડબલ્યુસીએ ચેમ્પિયનશિપમાં વ્યાપારી હિતો હસ્તગત કર્યા હતા, જે ૦૧.૧૧.૨૦૧૧ થી અમલમાં આવ્યા હતા, અને ચેમ્પિયનશિપમાં આવા વ્યાપારી અધિકારોના શોષણમાં, કુલ ઉત્પન્ન થયેલી આવક યુએસ\$ ૧૨૦૫ મિલિયન હતી. વળતરનાં ભારતીય ભાગનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે — એટલા માટે કે અહેવાલમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે કંપનીએ સેવાઓની જોગવાઈના બદલામાં એફઓએમને યુએસ\$ ૧૨૭ મિલિયન ચૂકવ્યા હતા."

૬૯. અમે ઉપરોક્ત વિશ્લેષણ સાથે સંમત છીએ, જે કરારની સંબંધિત કલમોના સારતત્ત્વને યોગ્ય રીતે પ્રતિબિંબિત કરે છે.

૭૦. અમારું પણ એવું મત છે કે વડી અદાલતે યોગ્ય રીતે એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે કે ઘટનાક્રમની અવધિ મર્યાદિત દિવસોની હતી અને સમગ્ર અવધિ દરમિયાન એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને તેના કર્મચારીઓ મારફતે સંપૂર્ણ પ્રવેશ પ્રાપ્ત હતો, તેથી જેટલા દિવસો માટે એવો પ્રવેશ ઉપલબ્ધ હતો તેની સંખ્યા કોઈ ફરક પેદા કરતી નથી. આ પાસાની ચર્ચા વડી અદાલતે નીચે મુજબ કરી છે, અને તે યોગ્ય જ છે:

"પર. સ્પષ્ટ થાય છે કે કાર્યક્રમના સમયગાળા દરમિયાન તેમજ તે પહેલાંના બે અઠવાડિયા અને તે પછીના એક અઠવાડિયા સુધી, એફઓડબલ્યુસી ને તેના કર્મચારીઓ, તેને કરારબદ્ધ ટીમો, રેસિંગ ટીમો તેમજ દર્શક ટીમો મારફતે સંપૂર્ણ

પ્રવેશ હતો અને તે માટે અનામત રાખવામાં આવેલા વિસ્તારોમાં કોને પ્રવેશ આપવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવે તે પણ તે નક્કી કરી શકતું હતું. નિઃસંદેહ, કરારની શરતો મુજબ, અર્થાત્ આરપીસી મુજબ, જયપી ને પ્રમોટર અથવા કાર્યક્રમના યજમાન તરીકે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું. આરપીસી અને તેની શરતો તેમજ જયપી એક તરફ અને ઓલસ્પોર્ટ્સ, બીટા પ્રીમા ૨ તેમજ એફઓએએમ વચ્ચેના કરારમાં સમાવાયેલ અન્ય શરતો પરથી જણાય છે કે જયપી ની કાર્ય કરવાની ક્ષમતા – ભલે તેણે કાર્યક્રમનું પ્રોત્સાહન આપ્યું હોય, તે અત્યંત મર્યાદિત હતી. તમામ મહત્વપૂર્ણ સમયમાં, એફઓડબલ્યુસી ને સર્કિટ અને ટીમો જ્યાં સ્થિત હતી તે તમામ જગ્યાઓ પર વિશિષ્ટ રીતે પ્રવેશ હતો. જયપી એ કાર્યક્રમ તથા અન્ય કાર્યક્રમોના હેતુસર સર્કિટનું નિર્માણ કર્યું હતું; છતાં, કાર્યક્રમ દરમિયાન, અર્થાત્ એફ૧ ચેમ્પિયનશિપ દરમિયાન, અન્ય કોઈ કાર્યક્રમ શક્ય નહોતો.

૫૩. ઉપરોક્ત ચર્ચાના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લેતાં, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ફોર્મકનો પ્રવેશ અથવા પ્રવેશનો અધિકાર કાયમી નહોતો, એ અર્થમાં કે તે સદાકાળ માટેનો નહોતો, છતાં પણ તેણે જે વ્યાપારી વ્યવહારોનો માળખો પસંદ કર્યો હતો તે એવો હતો કે તેનો વિશિષ્ટ સર્કિટ-પ્રવેશ — ટીમ તથા તેના કર્મચારીઓ અથવા તેની સાથે કરારબદ્ધ વ્યક્તિઓ માટે — એફ૧ ચેમ્પિયનશિપ સીઝન દરમિયાન એક વખતે છ અઠવાડિયા સુધીનો હતો. આ પ્રવૃત્તિનું સ્વરૂપ, એટલે કે રેસિંગ અને ફોર્મકને સીઆરએચ તરીકે પ્રાપ્ત હકોના સમગ્ર સમૂહના વ્યાપારી શોષણનો અર્થ એવો હતો કે તેની હાજરી પરિવર્તિત અથવા ગતિશીલ હતી: ટીમો નિર્ધારિત સ્થળે રેસમાં સ્પર્ધા કરતી અને તે પૂર્ણ થયા પછી, સમાન પ્રકારની રેસ યોજાતી હોય તેવા બીજા સ્થાને

આગળ વધતી. હવે આવી પ્રકારની પ્રવૃત્તિમાં, સમયગાળાના સંદર્ભમાં પરિપૂર્ણ અર્થમાં નોંધપાત્ર સ્થાયિત્વ ન હોય તો પણ, અદાલતના મત મુજબ, પ્રવેશના વિશિષ્ટ સ્વરૂપ તથા જે અવધિ માટે એવો પ્રવેશ પ્રાપ્ત થાય છે તે બંને બાબતો મળીને કલમ ૫(૧) હેઠળ કલ્પાયેલ પ્રકારની હાજરી સ્થાપિત કરે છે, એટલે કે તે સ્થિર છે. અન્ય શબ્દોમાં, આવી હાજરી ન તો ક્ષણભંગુર કે અલ્પકાલીન છે, ન તો છૂટક-છવાયેલી છે. આરપીસી-૨૦૧૧નો કાર્યકાળ પાંચ વર્ષનો છે, એ હકીકતથી આવર્તન હોવાનું દર્શાય છે; વધુમાં, કરાર સમાપ્ત થવાની સ્થિતિમાં પણ, ફોંવકને યુએસ\$ ૪૦ મિલિયનની ખાતરીયુક્ત પરિતોષિક રકમમાંથી બે વર્ષના ચૂકવણાનો હક હતો (આરપીસીની કલમ ૨૪). ઓઈસીડીની ટિપ્પણી તથા લાગુ પડતા સામાન્ય સિદ્ધાંતો વિષે ક્લાઉસ વોગલની ટિપ્પણીને ધ્યાનમાં લેતાં કે, જ્યાં સુધી હાજરી ભૌતિક રીતે નિર્ધારિત ભૂગોળીય વિસ્તારમાં હોય, ત્યાં સુધી આવા સ્થિર સ્થળે સ્થાયિત્વ વ્યવસાયના સ્વરૂપને ધ્યાનમાં લઈને સાપેક્ષ હોઈ શકે, તે મુજબ અહીં આ રીતે ઠરાવવામાં આવે છે કે સર્કિટ પોતે જ વ્યવસાયનું એક સ્થિર સ્થાન રચતું હતું.

૭૧. એક વેપાર મેળામાં આવેલું સ્ટોલ, જેનો કોઈ ઉદ્યોગ દ્વારા દર વર્ષે નિયમિત રીતે ત્રણ અઠવાડિયા સુધી કબજો રાખવામાં આવતો હતો અને જેના મારફતે તે ઉદ્યોગને તેની વાર્ષિક વેચાણના મહત્વપૂર્ણ હિસ્સા માટેના કરારો પ્રાપ્ત થતા હતા, તેને પી.ઈ. રચતું હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું". તે જ રીતે, ડચ ફૂલ પ્રદર્શનમાં મિરર ટેબલમાં સાત મહિનાના સમયગાળા માટે સંચાલિત થતું એક તાત્કાલિક રેસ્ટોરન્ટ પણ પી.ઈ. રચતું હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું".

૭૨. વડી અદાલતે કેટલીક ચૂકાદાઓનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે ૨૩ પાદટીપ ૪ જુઓ
૨૪ પાદટીપ ૫ જુઓ

જે સંબંધિત છે. આ મુદ્દે વડી અદાલતના નિષ્કર્ષો સાથે અમે સહમત હતા, તેથી
અમે તે ચુકાદાઓની નોંધ લેવા ઇચ્છીએ છીએ:

..

યુનિવર્સલ ફર્નિચર ઇન્ડ. એબી વિ. ગવર્નમેન્ટ ઓફ નોર્વે માં, સ્વીડનની એક
કંપનીએ વિદેશમાં એવું ફર્નિચર વેચ્યું હતું જેનું સંયોજન સ્વીડનમાં કરવામાં આવતું
હતું. તેણે નોર્વેના કરનિવાસી એક વ્યક્તિને નોર્વેમાં તેની વેચાણ વ્યવસ્થાની
દેખરેખ રાખવા માટે નિમ્ન્યો હતો, જેમાં એક સ્વીડિશ કંપનીને કરવામાં આવતા
વેચાણનો પણ સમાવેશ થતો હતો, અને તે કંપની તેને ટેલિફોન તથા અન્ય
સુવિધાઓના ઉપયોગ બદલ વળતર આપતી હતી. ત્યારબાદ, કંપનીએ આવા
ચુકવણાં બંધ કર્યા અને તેનો પગાર વધાર્યો. નોર્વેના કર સત્તાધિકારીઓએ જણાવ્યું
કે સ્વીડિશ કંપનીનું નોર્વેમાં તેનું વ્યવસાયસ્થળ હતું. નોર્વેજિયન અદાલતે આ સાથે
સંમતિ દર્શાવી અને એવો ઠરાવ કર્યો કે વેચાણકર્તાનું ઘર વ્યવસાયસ્થળ સમાન
હતું: એટલું પૂરતું હતું કે સ્વીડિશ કંપનીને તેના ઉપયોગાર્થે એક સ્થળ ઉપલબ્ધ
હતું, અર્થાત્ નોર્વેજિયન વ્યક્તિનું ઘર, જેને 'સ્થિર' તરીકે ગણાવી શકાય.

જોસેફ ફાઉલર વિ. હર મેજેસ્ટી ધ ક્વીનમાં, મુદ્દો એવો હતો કે યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સનો
કરનિવાસી વ્યક્તિ, જે કેટલાંક વર્ષોથી મેળાઓમાં કેમ્પર ટ્રેલરમાં જઈને પોતાની
ચીજવસ્તુઓ વેચતો હતો, તેને કેનેડામાં વ્યવસાયનું સ્થિર સ્થાન હતું કે નહીં.
આવા મેળાઓ દર વર્ષે એક વાર યોજાતા હતા અને દરેકનો સમયગાળો અંદાજે ત્રણ

અઠવાડિયાનો હતો. અદાલતે નોંધ્યું કે તે વ્યક્તિના વ્યવસાયનું સ્વરૂપ એવું હતું કે તે યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના અન્ય બે સ્થળોએ પણ સમાન મેળાઓમાં બે કે ત્રણ અઠવાડિયાના ગાળામાં વેચાણ કરતો હતો. અદાલતે ઠરાવ્યું કે ધારણાત્મક રીતે, ટૂંકા સમયગાળાની પરવા કર્યા વિના, તે સ્થળ વ્યવસાયનું સ્થાન હતું, કારણ કે વ્યવસાયની વિશિષ્ટતાઓને ધ્યાનમાં લેતા તે વ્યવસ્થાપનનું સ્થાન અથવા શાખા સમાન બનતું હતું.

૭૩. મુદ્દાના બીજા પાસા તરફ આવતાં, એટલે કે, એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ ભારતમાં કોઈ વ્યવસાય અને વાણિજ્યિક પ્રવૃત્તિ ચલાવી હતી કે નહીં, આ પાસાનો નોંધપાત્ર ભાગ ઉપર પહેલેથી જ ચર્ચાઈ ગયો છે અને તેનો વિચાર કરવામાં આવ્યો છે. પુનરુક્તિપૂર્ણ અને શબ્દાધિક્યપૂર્ણ બનેલા વગર, અમે માત્ર એટલું ઉમેરીએ કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. વ્યાપારી હકોનો ધારક (સી.આર.એચ.) છે. આ હકોનો લાભ એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપના આયોજન દ્વારા લેવામાં આવી શકે છે, જે વિવિધ દેશોમાં આયોજિત થાય છે. આ ચેમ્પિયનશિપ ભારત ખાતે પણ યોજવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. આવી રેસો યોજવાનું હાથ ધરવા માટે, પ્રથમ આવશ્યકતા આ હેતુ માટે એક ટ્રેક હોવાની છે. ત્યારબાદ, એવી ટીમોની જરૂર પડે છે જે સ્પર્ધામાં ભાગ લે. બીજી એક આવશ્યકતા એવી છે કે ટ્રેકની આસપાસ બાંધવામાં આવેલા સ્થળોથી આવી રેસો નિહાળવામાં રસ ધરાવતા જનતા/દર્શકો હાજર હોય. ફરીથી, માટે" (સ્ટાપેન્જર અદાલત, કેસ ક્રમાંક ૯૯-૦૦૪૨૧, તા. ૧૯-૧૨-૧૯૯૯, જેનો ઉલ્લેખ અંગહાર્ડ મિલર અને લિન ઓટ્સ દ્વારા લખાયેલ પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ ઇન્ટરનેશનલ ટેક્સેશન, ૨૦૧૨માં કરવામાં આવ્યો છે)

"" ૧૯૯૦ (૨) સીટીસી ૨૩૫૧

આ પ્રસંગોમાં આવકમાં વધારો કરતાં, તેમાં જાહેરાતો, મીડિયા હકો વગેરે પણ રહેવાના હતા. ઉપરોક્ત બધી પ્રવૃત્તિઓ માટે એફઓડબલ્યુસી અને તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓ જ જવાબદાર રહી છે. કોન્કોર્ડ એગ્રીમેન્ટ એફઆઈએ, એફઓએ અને એફઓડબલ્યુસી વચ્ચે હસ્તાક્ષરિત કરવામાં આવ્યું છે, જેના દ્વારા માત્ર એફઓડબલ્યુસી જ ૧૦૦ વર્ષ માટે વ્યાવસાયિક હકોનો ધારક બન્યો એટલું જ નહીં, પરંતુ આ કરારે તે ટીમોની ભાગીદારીને પણ સક્ષમ બનાઈ, જેમણે એફઆઈએ એમ્પિયનશિપમાં દર વર્ષે દરેક ઇવેન્ટ માટે આવી ભાગીદારી માટે સંમતિ આપી હતી અને દરેક ઇવેન્ટમાં બે કાર સાથે ભાગ લેવા બાંહેધરી આપી હતી. એફઆઈએએ ઇવેન્ટો યોજાય તેની ખાતરી આપવાનું સ્વીકાર્યું અને એફઓડબલ્યુસી એ, સીઆરએચ તરીકે, ઇવેન્ટ પ્રમોટરો સાથે કરારો કરવા તથા આવી ઇવેન્ટોનું યજમાનપદ વહન કરવાની બાંહેધરી લીધી. જાહેરાત, મીડિયા હકો વગેરે સહિત તથા પેડોક બેઠકો વેચવાના હક સુધીના તમામ સંભવિત વ્યાવસાયિક હકો એફઓડબલ્યુસી અને તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓએ પોતાના હસ્તક લીધા હતા. આથી, પોતાના વ્યવસાયના ભાગરૂપે, એફઓડબલ્યુસી (તથા તેની સંલગ્ન સંસ્થાઓએ પણ) ભારતમાં ઉપરોક્ત વ્યાવસાયિક પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરી હતી. આ પાસાને વધુ સમજાવ્યા વિના, વડી અદાલતના ચુકાદામાં જેટલી સ્પષ્ટતાથી નીચેની ચર્ચા રજૂ કરવામાં આવી છે, તેને પુનઃઉત્પન્ન કરવાથી અમારો હેતુ સિદ્ધ થશે:

"૫૫. જો કોન્કોર્ડ કરારની શરતોને આર.પી.સી.-૨૦૧૧ સાથે સંયુક્ત રીતે વાંચવામાં આવે, તો સ્પષ્ટ થાય છે કે સી.આર.એચ., જે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. છે,

તે જ અને બીજો કોઈ નહીં, એફ.આઈ.એ.ના કોઈપણ વાર્ષિક કેલેન્ડરમાં કોઈ સ્થળનો સમાવેશ કરવાનો અધિકાર ધરાવે છે. આવા સમાવેશ માટે મંજૂરી આપવી એફ.આઈ.એ. માટે બંધનકારક છે; એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અનેક અધિકારોનો વિશિષ્ટ વ્યાપારી અધિકારધારક છે (કોન્કોર્ડ કરારમાં આવેલ નિવેદનમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે કે એફ.આઈ.એ., એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. અને સી.આર.એચ. સમૂહના અન્ય સભ્યોએ આવા કરારો કર્યા હતા જેથી ૧૦૦ વર્ષના ગાળામાં અધિકારોના વ્યાપારી શોષણને શક્ય બનાવવામાં આવે). આર.પી.સી.-૨૦૧૧ હેઠળ, દ્વનિ, ટેલિવિઝન અને અન્ય રેકોર્ડિંગ્સ બનાવવાના તથા તેના મીડિયા અધિકારોના વ્યાપારી શોષણ સંબંધિત વિશિષ્ટ અધિકારો માત્ર એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને જ છે. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને કાર્યક્રમ દરમિયાન, જેમાં પ્રેક્ટિસ સેશન વગેરેનો પણ સમાવેશ થાય છે, ઉત્પન્ન થયેલા ડેટાબેઝ અને તે સંબંધિત તમામ માહિતી વગેરે પર પ્રતિલિપ્યાધિકાર છે. (ખંડ ૨૨, આર.પી.સી.-૨૦૧૧). માત્ર એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત વ્યક્તિઓ જ દ્વનિ અને ટેલિવિઝન રેકોર્ડિંગ્સ વગેરે કરવા માટે પ્રમોટરના પરિસર અને સર્કિટમાં પ્રવેશી શકે છે.

૫૬. આ સ્પષ્ટપણે પ્રગટ થાય છે કે મર્યાદિત વર્ગના અધિકારોને બાદ કરતાં (જેમાં પેડોક પ્રવેશ, ટિકિટિંગ, સ્થળ પર આતિથ્ય અને જાહેરાતના મર્યાદિત વર્ગનો સમાવેશ થાય છે), બાકીના તમામ વ્યાપારી શોષણ અધિકારો વિશેષરૂપે માત્ર એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.માં જ નિક્ષેપિત થાય છે. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ તે અધિકારો સ્વીકાર્યા હતા અને રેકોર્ડિંગ, ટેલિકાસ્ટિંગ, બ્રોડકાસ્ટિંગ તથા ઇન્ટરનેટ અને મીડિયા અધિકારોની રચના, જેમાં ડેટા પ્રસારણનો સમાવેશ થાય છે, તેમજ અન્ય

તમામ આવા વ્યાપારી રીતે શોષણયોગ્ય અધિકારો બાબતે, તે યોગ્ય માને તે પ્રમાણે ફી અથવા અન્ય પ્રતિફળ વસૂલવાનો અધિકાર ધરાવતું હતું. ઉપરાંત, આર.પી.સી.-૨૦૧૧ની કલમ ૨૪ મુજબ, એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ ભારતમાં સર્કિટ પર યોજાતી રેસ ઇવેન્ટ અથવા એફ.આઈ.એ. એફ૧ ચેમ્પિયનશિપ ઇવેન્ટ સંબંધે જયપી પાસેથી દર વર્ષે યુ.એસ.\$ ૪૦ મિલિયનની ફી વસૂલ કરી હતી.

૫૭. આ બાબત પણ નોંધપાત્ર છે કે કોનકોર્ડ કરારના બળે ટીમોએ દરેક રેસમાં ભાગ લેવા માટે બાધ્યતા સ્વીકારી હતી - સાથે આ વધારાની શરત સાથે કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા પસંદ કરાયેલા કોઈપણ સર્કિટમાં યોજાનારી દરેક રેસ માટે દરેક ટીમ બે કાર સાથે ભાગ લેશે. આર.પી.સી.-૨૦૧૧ એ પણ ખાતરી આપી હતી કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. એ સુનિશ્ચિત કરશે કે આવી ટીમે બુધ સર્કિટ ખાતે યોજાનારી ઘટનામાં હકીકતમાં ભાગ લીધો હોય. આ એક મહત્વપૂર્ણ હકીકત છે - જે દર્શાવે છે કે સમગ્ર ઘટના, અર્થાત્ સર્કિટમાં એફ૧ એફ.આઈ.એ. ચેમ્પિયનશિપ, શબ્દના દરેક અર્થમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા આયોજિત અને નિયંત્રિત હતી. આ પ્રવૃત્તિની વિશિષ્ટતા એવી છે કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની પ્રભુત્વસભર ભૂમિકા સ્પષ્ટ થાય છે; ઘટનામાં ભાગ લેવા માટે કરારબદ્ધ ટીમો મારફતે તેની સર્વવ્યાપક હાજરી અને નિયંત્રણ સાથે તે આ સમગ્ર પ્રક્રિયાનું પ્રેરક તત્વ છે. હકીકતમાં, તે જ ઘટનાનું, અર્થાત્ રેસનું, સર્જન કરે છે. પ્રમોટર/જયપી, રેસિંગ ટીમો, નિર્માણકારી ટીમો તથા અન્ય સંલગ્ન સંસ્થાઓ જેવા દરેક ભાગીદાર આ ઘટનામાં પોતાની ભૂમિકા ભજવે છે. એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની ભાગીદારી અને આ પૈકી દરેક ભાગીદારો દ્વારા તેને આપવામાં આવેલી બાધ્યતાઓ, જે સમગ્ર ઘટનાની જવાબદારી વહન કરે છે, તેની

કેન્દ્રીય અને પ્રભુત્વસભર ભૂમિકાને ઉજાગર કરે છે. જો જયપી ઘટના પ્રમોટર છે, જેને સર્કિટ પરનું શીર્ષક અધિકાર એ અર્થમાં છે કે તે જમીનની માલિકી ધરાવે છે, તો કોનકોર્ડ કરારના બળે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. આ ઘટનાના વ્યાપારી અધિકારોનો માલિક છે. એફ.આઈ.એ.એ પોતાના કબજામાં રહેલા દરેક વ્યાપારી અધિકાર ઉપરના તમામ અધિકારો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને સોંપી દીધા હતા. પ્રાપ્ત થતી આવકનો મોટો હિસ્સો મીડિયા, ટેલિવિઝન અને અન્ય સંબંધિત અધિકારો દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે. આ અધિકારોની શરતો અથવા તેમનો આધાર આ ઘટના જ છે. ઘટનાની પરિકલ્પના તથા તેને બુદ્ધ સર્કિટ જેવા કોઈ વિશિષ્ટ સર્કિટમાં સામેલ કરવાનો અધિકાર એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.નો છે; તે સ્થળ નક્કી કરે છે અને ભાગ લેનારી ટીમો એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. સાથે સંમત થયેલી શરતો મુજબ રેસમાં સ્પર્ધા કરવા માટે તેની સામે બાધ્ય છે. અદાલતના મત અનુસાર, આ બધી બાબતો નિર્વિવાદ રીતે દર્શાવે છે કે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ રેસની અવધિ દરમિયાન (અને રેસ પહેલાંના બે અઠવાડિયા તથા ત્યારબાદના એક અઠવાડિયા માટે) ભારતમાં વ્યવસાય કર્યો હતો. તેની પાસે રહેલા દરેક અધિકારનું આર્થિકીકરણ કરવામાં આવ્યું હતું; જયપી દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી ૪૦ મિલિયન યુ.એસ. ડૉલરની રકમ એ એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી. દ્વારા કરવામાં આવેલા તે વ્યાપારી શોષણનો માત્ર એક ભાગ હતો.

૫૮. પરિણામે, અદાલત આ નિષ્કર્ષે પહોંચે છે કે ડી.ટી.એ.એ.ના કલમ ૫(૧) હેઠળના અભિવ્યક્તિના અર્થમાં એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.એ ભારતમાં વ્યવસાય ચલાવ્યો હતો. પરિણામે, એવું ઠરાવવામાં આવે છે કે ભારતમાં નિશ્ચિત વ્યવસાય

સ્થાન દ્વારા પી.ઈ. મારફતે કાર્ય કર્યું નહોતું/વ્યવસાય ચલાવ્યો નહોતો એવું ઠરાવવામાં એ.એ.આર. કાયદાની ભૂલમાં પડ્યું હતું."

૭૪. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતાં, અપીલકર્તાઓની આ દલીલો સ્વીકારવી મુશ્કેલ છે કે રેસો યોજવા માટે જવાબદાર જયપી જ હતો અને વિવાદાસ્પદ ઇવેન્ટ પર તેનું સંપૂર્ણ નિયંત્રણ હતું. માત્ર એટલા કારણે કે જયપીએ પોતાના ખર્ચે ટ્રેકનું નિર્માણ કર્યું હતું, તેને કોઈ મહત્વ આપવાનું નથી. તે ટ્રેક પર જયપીનું માલિકી હક હોવું અથવા જયપી દ્વારા અન્ય ઇવેન્ટોનું આયોજન થવું પણ અપ્રસંગિક છે. અમારી તપાસ એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપના સંચાલન અને તે અવધિ દરમિયાન ટ્રેક પરના નિયંત્રણ સુધી મર્યાદિત છે. ઉપર વિગતવાર દર્શાવ્યા મુજબ, આ બાબતને લગતી પક્ષકારો વચ્ચેની વિશિષ્ટ વ્યવસ્થા, જેને અવગણવાનો એફઓડબ્લ્યુસી અને જયપીએ નિષ્ફળ પ્રયાસ કર્યો હતો, હકીકતમાં તેમની વિરુદ્ધ ગઈ છે. તેમની આ રજૂઆત સ્વીકારવી પણ મુશ્કેલ છે કે ચેમ્પિયનશિપના સંચાલનમાં એફઓડબ્લ્યુસીની કોઈ ભૂમિકા નહોતી અને ચેમ્પિયનશિપના એક રાઉન્ડ તરીકે ઇવેન્ટ યોજવાની પરવાનગી આપ્યા પછી તેની ભૂમિકા સમાપ્ત થઈ ગઈ હતી. અપીલકર્તાઓની આ દલીલ પણ અમે નામંજૂર કરીએ છીએ કે બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ એફઓડબ્લ્યુસીના નિયંત્રણ હેઠળ અને તેના ઉપયોગાર્થે ઉપલબ્ધ નહોતું.

૭૫. નિઃસંદેહ, આ ઘટનાઓના સીઆરએચ તરીકે એફઓડબ્લ્યુસી આ હકોનો, જેમાં બૌદ્ધિક સંપત્તિ અધિકારોનો પણ સમાવેશ થાય છે, વ્યાપારી ઉપયોગ કરવાના ધંધામાં છે. તેમ છતાં, વર્તમાન કેસમાં, સર્કિટ પર પ્રવેશ અને નિયંત્રણ સાથે આ રેસોનું વાસ્તવિક આયોજન અને ઉક્ત રેસોમાં એફઓડબ્લ્યુસીની સક્રિય ભાગીદારી

થવાથી જ આ શક્ય બન્યું હતું.

૭૬. અમારો મત એ છે કે વિશાખલ્પપટ્ટણમ પોર્ટ ટ્રસ્ટ કેસમાં આંધ્ર પ્રદેશ વડી અદાલતે નિર્ધારિત કરેલી કસોટી પૂર્ણપણે સંતોષાય છે. બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ માત્ર એક નિશ્ચિત સ્થાન જ ન હતું જ્યાં એફ-૧ ચેમ્પિયનશિપ યોજવાની વાણિજ્યિક/આર્થિક પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવામાં આવી હતી, પરંતુ સ્પષ્ટપણે એ પણ જણાતું હતું કે તે આ દેશની ભૂમિ પર વિદેશી ઉદ્યોગ, એટલે કે, ફોર્મ્યુલા-૧ (અર્થાત્ એફઓડબ્લ્યુસી) નો આભાસી પ્રતિબિંબ હતો. ઉપર પહેલેથી જ નોંધાયું છે કે ફિલિપ બેકર મુજબ, પી.ઈ.માં ત્રણ લક્ષણો હોવા જોઈએ: સ્થિરતા, ઉત્પાદકતા અને પરાધીનતા. આ કેસમાં આ તમામ લક્ષણો હાજર છે. ભૌતિક સ્થાનના સ્વરૂપમાંનો વ્યવસાયનો નિશ્ચિત સ્થળ, એટલે કે, બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ, એફઓડબ્લ્યુસીના નિપટાણે હતો, જેના માધ્યમથી તેણે પોતાનો વ્યવસાય ચલાવ્યો હતો. કાયદા અને કરવેરા ન્યાયશાસ્ત્રની સૌંદર્યમૂલક સંકલ્પનાઓ અંગે કોઈ શંકા અમારા મનમાં રહેતી નથી કે કરપાત્ર ૨૭ એ મેન્યુઅલ ઓન ધ ઓઈસીડી મોડલ ટેક્સ કન્વેન્શન ઓન ઇન્કમ એન્ડ ઓન કેપિટલ ઘટના ભારતમાં ઘટી છે અને અનિવાસી એફઓડબ્લ્યુસી આ ભૂમિ પર પ્રાપ્ત કરેલી આવક અંગે ભારતમાં કર ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે.

૭૭. હવે અમારી સમક્ષ શ્રી દાતારે ઉઠાવેલા બીજા બે આનુષંગિક મુદ્દાઓ બાકી રહે છે. પ્રથમ મુદ્દો અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ના અથ ઘટન સંબંધિત હતો. એ બાબતે કોઈ વિવાદ રહી શકે નહીં કે જે વ્યક્તિ બિનનિવાસીને ચૂકવણી કરે છે, તેવા ચુકવણાં પર અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ કર કપાત કરવાની તેની ફરજ છે. શ્રી

રોહતગીએ રજૂ કર્યું હતું, અને યોગ્ય રીતે જ રજૂ કર્યું હતું, કે આ મુદ્દો જી.ઈ. ઇન્ડિયા ટેકનોલોજી સેન્ટર પ્રાઇવેટ લિમિટેડના કેસમાં આપેલા ચુકાદા દ્વારા આવરી લેવાયેલો છે. ચોક્કસ આ જ ચુકાદાનો વડી અદાલતે પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો છે, જ્યારે તેવું ધારણ કર્યું કે આર.પી.સી. હેઠળ જયપી દ્વારા એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ને કરવામાં આવેલી ચૂકવણીઓ બુદ્ધ ઇન્ટરનેશનલ સર્કિટ ખાતે પી.ઈ. મારફતે એફ.ઓ.ડબલ્યુ.સી.ની વ્યવસાયિક આવક હતી અને, તેથી, કરપાત્ર હતી; પરિણામે, જયપી અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી રકમોમાંથી યોગ્ય કપાત કરવા માટે બંધાયેલું હતું.

૭૮. તેમ છતાં, શ્રી દાતારની આ રજૂઆત સ્વીકારવા તરફ અમારો ઝોક છે કે એફઓડબલ્યુસીની આવકનો માત્ર તે જ ભાગ, જે ઉક્ત પી.ઈ.ને આત્રિબ્યૂટેબલ છે, એફઓડબલ્યુસીની વ્યવસાયિક આવક તરીકે ગણવામાં આવશે અને માત્ર આવક કપાતનો તે જ ભાગ અધિનિયમની કલમ ૧૯૫ હેઠળ કરવો જરૂરી હતો. જી.ઈ. ઇન્ડિયા ટેકનોલોજી સેન્ટર પ્રાઇવેટ લિમિટેડ ૮ માં, આ અદાલતે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે ભલે કરકપાત કરવાની ફરજ હોય, તેવી ફરજ ભારત ખાતે કરપાત્ર આવકના યોગ્ય ભાગ સુધી મર્યાદિત છે અને અન્ય એવી ચુકવણીઓ બાબતે, જ્યાં કોઈ કર ચુકવવાનો નથી, ત્યાં અધિનિયમની કલમ ૧૯૫(૨) હેઠળ આશ્રય લેવો જોઈએ. આકલન આદેશ પસાર કરતી વખતે, ઉપરોક્ત પાસાઓ વિષે નિર્ધારણ કરવાનું આકલન અધિકારીનું કામ રહેશે, અર્થાત્ ભારતમાં આવેલા પી.ઈ.ને એફઓડબલ્યુસીની કેટલી વ્યવસાયિક આવક આત્રિબ્યૂટેબલ છે અને જે કરપાત્ર છે. તે તબક્કે, જયપી પણ પોતાની આ દલીલ દબાવી શકશે કે દંડ વગેરે લાદવામાં ન

આવે, કારણ કે સ્ત્રોતે કરકપાત ન કરવા બાબતે જયપી તરફથી કરવામાં આવેલ પગલું સદ્ભાવપૂર્વકનું હતું. અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અમે કોઈ પણ રીતે કોઈ મત વ્યક્ત કર્યો નથી.

૭૯. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ વડી અદાલતની સત્તાઓ અંગે શ્રી દાતાર દ્વારા રજૂ કરાયેલ દલીલ જેટલી હદ સુધી સંબંધિત છે, અમે આ દલીલથી પ્રભાવિત નથી. રિટ અરજી તો જાતે જ જયપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી (અને તે જ રીતે એફઓડબ્લ્યૂસી દ્વારા પણ) અને તેમણે કેટલાક પાસાઓ અંગે એએઆરના આદેશોને પડકાર્યા હતા. વડી અદાલતે, પડકારવામાં આવેલ ચુકાદો આપતી વખતે, રસ માટે કાનૂની પ્રશ્નોની તપાસ કરી છે, ટિપ્પણી ૨૩ જુઓ

''' પાદટીપ ૨૩ જુઓ

અભિલેખ પર રહેલા દસ્તાવેજોમાંથી નિષ્કર્ષિત થયેલ તથ્યોને ધ્યાનમાં રાખીને તેવો માર્ગ.

૮૦. ઉપરોક્તના પરિપ્રેક્ષ્યમાં, ઉપર જણાવ્યા મુજબ કરાયેલા અવલોકનોને આધીન રહી, એફઓડબ્લ્યૂસી અને જયપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલો નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૮૧. આવકવેરા કમિશનર દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલ જેટલી હદ સુધી સંબંધિત છે, શ્રી રોહતગી દ્વારા પોતે જ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે આશ્રિત પી.ઈ. નો મુદ્દો હવે માત્ર શૈક્ષણિક રહી ગયો છે. તેથી, અમને આ મુદ્દાની તપાસ કરવાની જરૂર નથી અને તે અનુસાર મહેસૂલ વિભાગની અપીલનો નિકાલ કરીએ છીએ.

ખર્ચા અંગે કોઈ આદેશ નથી.

અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો

*This judgment has been translated using AI Tool
– M/s. Hyperlink E-solutions Pvt. Ltd.*

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદીત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહીં. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.